BBC

POMYSŁY NA MAŁE OGRODY I KOMPOZYCJE W POJEMNIKACH

Lipiec 7 (78)/2025

Gardeners' World

EDYCJA POLSKA

Ozdoby z upcyklingu

Różne oblicza LAWENDY

Sposoby NA KRETA

TESTUJEMY przenośne grille

Nie bój się suszy!

Przygotuj ogród na letnie upały

W ZGODZIE Z NATURĄ
Carol dobiera kwiaty do różnych warunków w ogrodzie

LIFTING RABAT
Monty przedłuża dekoracyjność nasadzeń do jesieni

LETNIE CIĘCIE
Frances doradza, jak przyciąć rośliny w czasie wakacji

Lipiec 7/2025
cena 17,90 zł (w tym 8% VAT)
ISSN 2391-8381 Indeks 403636

eprasa.pl/cd44...

Elkamino Dom

Płytki na tarasy, schody, ściany, podłogi, parapety

Firma Roku 2020

www.elkaminodom.pl

e-mail: biuro@elkaminodom.pl > tel. 46 856 40 40 > fax 22 724 42 25 > tel. kom. 509 477 770, 509 477 779

eprasa.pl cd44a5ba98

Prenumerata

Gardeners' World. Edycja Polska to wydanie licencyjne największego brytyjskiego magazynu ogrodniczego BBC *Gardeners' World Magazine*. W polskiej edycji dzielimy się z wami naszymi odkryciami – od inspirujących ogrodów (angielskich i polskich) i zachwycających roślin, po zakupowe wskazówki i podpowiedzi, co zrobić, by ogród był zawsze w kwitnącej formie.

Zamów prenumeratę
Gardeners' World. Edycja Polska
w wersji drukowanej
lub elektronicznej na
www.UlubionyKiosk.pl

Welcome

Lipiec to miesiąc, w którym ogród pokazuje pełnię swoich możliwości. Rabaty i donice toną w plątaninie kwiatów i liści, a plony w warzywnikach zaczynamy liczyć na kilogramy. Pomimo chłodnej wiosny przyroda szybko nadrobiła zaległości.

Jakiej roślinie można przyznać tytuł gwiazdy tego miesiąca? Duże szanse na wygraną ma lawenda, której odmiany prezentujemy w tym wydaniu (str. 22). Powodzenie zawdzięcza nie tylko aromatycznym i urodziwym kwiatom. Zimozielone, nieraz wyjątkowo efektowne liście i odporność na suszę – to jej kolejne znaki rozpoznawcze. To wartości, które coraz częściej doceniamy u roślin w ostatnich latach.

Jeśli szukacie podpowiedzi, co jeszcze, poza lawendą, sadzić w suchych miejscach i czym zastąpić wrażliwe na niedobory wody rośliny, w tym numerze mamy więcej informacji na ten temat – Alan skupia się na uprawach w gruncie i pokazuje, jak od podstaw założyć ogród odporny na suszę (str. 40). Natomiast Alicja podpowiada, jak pomysłowo wyeksponować rośliny skalne, które świetnie radzą sobie w takich warunkach (str. 45). Urokliwe, miniaturowe kompozycje nadają się nawet na balkony czy do niewielkich miejskich ogródków. Wyjaśnia też, jakie gatunki wybrać, by cieszyć się ich urodą przez wiele miesięcy, ale nie tracić zbyt dużo czasu i energii na pielęgnację.

Polecam też artykuł Carol, która pokazuje, jak dobierać rośliny do istniejącego stanowiska (str. 34), zarówno suchego, jak i podmokłego, czy ze słabą, piaszczystą glebą. Warto też skorzystać z poradnika Nicka (str. 50), który tłumaczy, jak grać barwami roślin, aby nasz ogród był harmonijnie połączony z otaczającym krajobrazem. To ważne aspekty przy tworzeniu ogrodu, a także ukłon w stronę natury.

Małgorzata Wójcik
Redaktor naczelna
malgorzata.wojcik@avt.pl

Eksperci Gardeners' World

Monty Don
Ogrodnik-samouk, główny prowadzący Gardeners` World. Entuzjasta psów i upraw ekologicznych, z czytelnikami spotyka się w swoim ogrodzie w Longmeadow.

Carol Klein
Ogrodniczka, łączy występy w telewizji z pisaniem i obowiązkami w jej własnym ogrodzie w Glebe Cottage. Inspiruje nas niezwykłą energią i bogatym doświadczeniem.

Alan Titchmarsh
Autor poczytnych poradników i kilku programów telewizyjnych. Dzieli się bogactwem wiedzy o uprawie roślin, dba o swoje grządki w Hampshire.

Rekha Mistry
Ogrodniczka, influencerka i prezenterka. Z zapałem uprawia na działce warzywa, zioła i owoce w zgodzie z naturą. Prezentuje przepisy na dania z ich udziałem.

Adam Frost
Utytułowany architekt krajobrazu, zdobywca wielu nagród na Chelsea Flower Show. Pokazuje, że pielęgnacja ogrodu wcale nie musi być skomplikowana.

eprasa.pl cd44a5ba98

SPIS TREŚCI

lipiec 2025

LUBIMY

8 Gwiazdy lipca
14 Zakątek z paleniskiem
16 Rabaty w stylu egzotycznym
22 Lawendy
24 Kompozycje w tropikalnym klimacie
26 Neriny

INSPIRACJE

28 Poprawiamy wygląd rabat
Ogród Monty'ego
34 Natura wie najlepiej
Carol proponuje rośliny na różne stanowiska
40 Suche ogrody
Alan wybiera odporne gatunki
45 Skalniaki w miniaturze
Pomysły na małą przestrzeń
50 Kolor w ogrodzie
Otoczenie ogrodu
56 Upcykling
Podaruj rzeczom nowe życie
64 Małe ogrody
Cztery inspirujące projekty
69 Róże w pojemnikach
Solo i w kompozycjach
75 Przenośne grille
Test 13 modeli
100 Cięcie roślin
Formowanie śliwy szpalerowej

WŁASNE UPRAWY

88 Uprawiaj i jedz: cukinia i fasola
92 Przepisy z kwiatami goździków
94 Bezproblemowe zbiory

FAUNA W OGRODZIE

81 Sposoby na kreta
86 Wątlik kropkowany

FELIETON

13 Cały Monty
20 Rozmowy przy płocie
121 Opowieści Titchmarsha

28
W lipcu zakwitają i przekwitają gwiazdy wczesnego lata, ale kilka dobrze dobranych roślin przedłuży atrakcyjność rabat aż po wspaniałe końcowe crescendo – obiecuje Monty

45
Kochasz ogród i rośliny, ale brak ci sił, miejsca, a może funduszy? Załóż skalniak w donicy – przekonuje Alicja i pokazuje, jak to zrobić

56
Stwórz unikalne i stylowe dekoracje tanim kosztem, wykorzystując metodę upcyklingu

eprasa.pl cd44a5ba98

TEMATY Z OKŁADKI

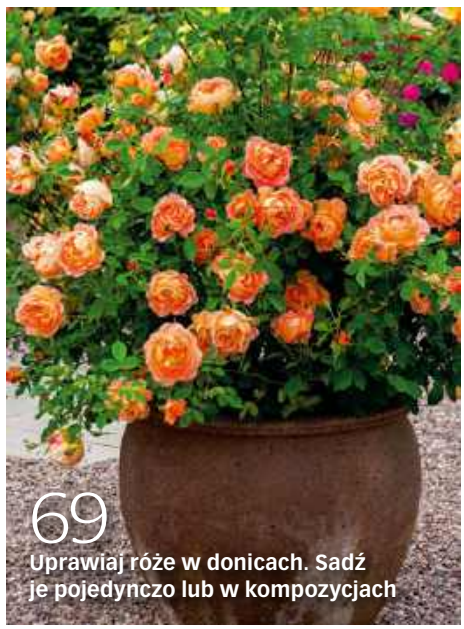
22 Różne oblicza LAWENDY
75 TESTUJEMY przenośne grille
40 Nie bój się suszy!
64, 24
56
81
34, 28, 100

Zdjęcie: Anton Gvozdikov / AdobeStock

64
Zainspiruj się realizacjami z wystawy Bord Bia Bloom. Bożka przedstawia cztery fantastyczne, małe ogrody

69
Uprawiaj róże w donicach. Sadź je pojedynczo lub w kompozycjach

75
Kompaktowe grille są idealne do urządzenia uczty na świeżym powietrzu, gdziekolwiek jesteś. Kay prezentuje wyniki testów 13 przenośnych modeli

94
W lipcu kwiatów jest pod dostatkiem. Jack przekonuje do uprawy gatunków jadalnych

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, JASON INGRAM, PAUL DEBOIS, ALICJA GRABOWSKA, BOŻKA PIOTROWSKA, DAVID AUSTIN ROSES

Plan działań

104 Uważaj na miniarki
105 Usuń odrośla
106 Zmniejsz podatność róż na choroby
107 Przytnij kosmosy i chabry
108 Wysiej laki
109 Posadź zimowity
110 Posadź kwiaty przyjazne motylom
111 Nawieź rośliny owocujące
112 Pobierz sadzonki dziurawca
113 Przerzedź winogrona
114 Wysiej fenkuł
115 Przytnij jabłonie

pytania i odpowiedzi

116 Eksperci radzą czytelnikom

PRENUMERATA s. 55

Ogrodnicy
dla planety

W tym numerze znajdziesz wiele inspiracji dotyczących zrównoważonego ogrodnictwa – szukaj na początku artykułów oznaczenia „Ogrodnicy dla planety"

eprasa.pl cd44a5ba98

Lista zakupów

◀ Nawóz krystaliczny Floreo FLOWER MAX
Nowoczesny nawóz NPK z mikroskładnikami pokarmowymi do interwencyjnego zasilania wszystkich roślin kwitnących. Specjalna kompozycja makroelementów, w tym wysoka zawartość fosforu, pobudza rośliny do wzmożonego zawiązywania pąków kwiatowych, co zapewnia długotrwałe, bujne kwitnienie. Zawartość magnezu zapewnia wysoką zdrowotność roślin. Dzięki wodorozpuszczalnej formule, nawóz polecany jest do nawożenia interwencyjnego. Jest wydajny i łatwo przyswajalny przez rośliny.
www.planta.pl

▲ Sukulenty. Nowe oblicze piękna
Cechują się różnorodnością nie tylko form, kolorów, ale także różnym pokrojem i strukturą liści. Ta różnorodność daje nam mnóstwo możliwości tworzenia niesamowitych kompozycji. Sukulenty to grupa bardzo atrakcyjnych roślin ozdobnych, które prawie nie wymagają pielęgnacji.
www.plantpol.com.pl

▶ Schowek na klucze
Dekoracyjny ptak ze schowkiem wewnątrz – doskonały do dyskretnego przechowywania zapasowych kluczy. Nadaje się do użytku na zewnątrz. Wytrzymały i wyjątkowo odporny na warunki atmosferyczne.
www.tchibo.pl

◀ Koc piknikowy lub mata do zabawy
Wyjątkowa i niezwykle miękka mata piknikowa. Idealna do ogrodu, na wypad za miasto czy na plażę. Kiedy pogoda nie służy piknikom, koc sprawdzi się jako ogromna mata do zabawy. Mata piknikowa ma wszytą ukrytą kieszonkę zapinaną na zamek, do której zmieści się telefon, klucze i kilka innych drobiazgów. Kieszonka jest niewidoczna, kiedy koc jest rozłożony.
www.szykownamama.pl

▲ Dozownik wody do doniczek
System do podlewania, który sprawdzi się w ogrodzie, na tarasie, balkonie i w domu. Ziemia zostaje nawodniona poprzez wbity w nią stożek – woda pobierana jest przez rurkę ze zbiorniczka stojącego obok. Nie wymaga zasilania elektrycznego. Wyposażony w wężyk o długości 70 cm doprowadzający wodę.
www.sklepogrodowy.pl

eprasa.pl cd44a5ba98

▲ Agregaty prądotwórcze TRYTON
Marka TRYTON wprowadza właśnie do oferty bardzo poszukiwane produkty – inwertorowe agregaty prądotwórcze TOG 1000 i TOG 2002. Urządzenia te zapewniają stabilny prąd wyjściowy – czysta sinusoida prądu zmiennego pozwala na bezpieczne korzystanie przy podłączeniu wymagających urządzeń elektronicznych. Nowe agregaty zwracają uwagę nowoczesnym designem, a lekka, zwarta konstrukcja pomaga przy transporcie i wygodnym użytkowaniu. Modele są zróżnicowane pod względem mocy, dysponując odpowiednio mocą maksymalną 1.0 i 2.0 kW.
www.profix.com.pl

▶ Spodnie, które świecą
Materiał: 60% bawełna, 40% poliester. 7 kieszeni, w tym jedna zamykana na suwak. Kontrastowe wstawki z materiału z kolorze żółtym. Kieszeń na telefon komórkowy. Kieszenie na ochraniacze kolan wykonane z mocnego materiału typu poliester Oxford 300D. Podwójne szwy. Regulacja szerokości w pasie za pomocą gumki. Możliwość wydłużenia nogawek (+2,5 cm). Szlufki na pasek. Wszywka identyfikacyjna. Modny i ciekawy design.
www.profix.com.pl

◀ Podwójny parasol ogrodowy
Ten parasol na korbkę został opracowany z myślą o łatwości użytkowania i trwałości. Zintegrowany uchwyt korby umożliwia łatwe otwieranie i zamykanie, a solidna rama zapewnia bezpieczne wsparcie i stabilność. Idealny do użytku w ogrodzie, na tarasie lub podczas imprez plenerowych.
www.costway.pl

▼ Latarnia solarna na balkon
Stylowa rattanowa lampa solarna w stylu boho ze zintegrowanym panelem słonecznym zapewni nastrojowe światło przez cały wieczór. Odporna na warunki atmosferyczne.
www.e-bazzarek.pl

▼ GARDENA Liano™ Xtreme – sprytne rozwiązanie do podlewania balkonów i tarasów
Wąż Liano™ Xtreme z adapterem do kranów wewnętrznych to wyjątkowo praktyczny zestaw GARDENA, który umożliwia wygodne i bezpieczne podlewanie roślin na balkonach i tarasach – nawet wtedy, gdy w mieszkaniu nie ma zewnętrznego ujęcia wody. Wystarczy podpiąć wąż do kranu w kuchni lub łazience, by w kilku krokach doprowadzić wodę na zewnątrz. Dzięki elastycznej konstrukcji i wyjątkowo przyjemnemu w dotyku materiałowi, zestaw nie tylko ułatwia podlewanie, ale też nie niszczy powierzchni i łatwo daje się przechowywać. Idealne rozwiązanie dla każdego, kto ceni wygodę, jakość i niezawodność – również w ograniczonej przestrzeni miejskiej.
www.gardena.com

eprasa.pl cd44a5ba98

eprasa.pl cd44a5ba98

„Lipiec to... hamaki, fajerwerki i wakacje”
Jean Hersey

Lubimy lipiec

Lipiec jest wyspą dryfującą pomiędzy radością czerwca i nieco wyczerpanym sierpniem. To dojrzały miesiąc: bieżący rok pozbył się już młodzieńczych wybryków, pogoda jest (mam nadzieję) wystarczająco ciepła, aby lody liczyły się jako jeden z pięciu posiłków dziennie, morze powinno nadawać się do pływania bez (zbyt dużego) ryzyka wyziębienia organizmu, a myśli będą krążyć wokół wolnych dni wypełnionych wygłupami i rodzinnymi grillami. W tym miesiącu nie ma już szkoły, kolejna fala wspaniałych letnich kolorów zalewa nasze rabaty, a ja mam urodziny. To wystarczająco dużo powodów, aby trzykrotnie zawołać „Hurra!” na cześć lipca!

TEKST JAMES ALEXANDER-SINCLAIR

GWIAZDA MIESIĄCA

Pelargonia ‘Lord Bute’ i krwawnik ‘Balvinrose’

Jeśli jesteś miłośnikiem pelargonii (a kto nie jest?), to ta odmiana powinna znaleźć się wysoko na twojej liście życzeń. Lord Bute był premierem w 1762 roku. Co ważniejsze dla nas, ogrodników, interesował się botaniką i pomógł stworzyć Kew Gardens. Pelargonia nazwana na jego cześć jest wspaniała – ma aksamitne płatki w kolorze wina porto, obramowane odrobiną owocowego różu. Najlepiej prezentuje się solo w łagodnej, starej doniczce z terakoty, a na rabatę wniesie odrobinę arystokratycznego tonu. Krwawnik ma dość wyrazisty kolor, co sprawia, że jest to duet, od którego nie da się oderwać wzroku.

Pelargonia (*Pelargonium*) ‘Lord Bute’
Delikatna pelargonia z zimozielonymi liśćmi. Zimą trzymaj ją w szklarni lub oranżerii. Sadzonki pobierz wiosną lub latem. **Wysokość x Szerokość** 45 cm x 30 cm

Krwawnik pospolity (*Achillea millefolium*) ‘Balvinrose’
Doskonały dla zapylaczy. Uprawiaj go w pełnym słońcu. Zniesie wszystkie gleby oprócz ciężkiej, mokrej gliny. **W x S** 60 cm x 30 cm

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl cd44a5ba98

KALEJDOSKOP KSZTAŁTÓW

Wszyscy w życiu potrzebujemy kolorów, ale do stworzenia stylowej mieszanej rabaty potrzebne są również różne kształty liści i kwiatów. Tutaj mamy strzeliste kwiatostany (najważniejsze są ostróżki), gwiaździste stokrotki i cudowne płaskie krwawniki.

Ostróżka (*Delphinium*) 'Faust'

Klasyczna letnia roślina rabatowa. Potrzebuje dyskretnych tyczek do podparcia. Przytnij ją po kwitnieniu, a zakwitnie ponownie. **W x S** 1,8 m x 50 cm

Krwawnik (*Achillea*) 'Moonshine'

Ma wyrazisty, żółty kolor. Wymaga przepuszczalnego podłoża. Nie jest długowieczny, więc rozmnóż go przez sadzonki. **W x S** 60 cm x 40 cm

SUKCES Z NASION

To początek sezonu na dalie – mamy porę roku, która zawsze daje kopa wszystkim miłośnikom kolorów. Zeszłej zimy spędziliśmy niezliczone godziny, wertując katalogi nasion i lekko się przy tym śliniąc (tak, nie potrzebujesz bulw, aby zacząć uprawiać te dalie). Przeszliśmy przez ekscytację związaną z dostarczeniem paczek pocztą, siewem i oczekiwaniem na pojawienie się pierwszych maleńkich siewek. Teraz mamy kwiaty do października.

Dalia (*Dahlia*) Figaro Mixed

Niska, krępa roślina, dobra na obrzeża rabat lub do pojemników. Dokarmiaj i ogławiaj dalie przez całe lato. **W x S** 30 cm x 30 cm

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl cd44a5ba98

DRŻY NA WIETRZE

Drżączka to jedna z tych łatwych roślin jednorocznych, które zawsze dodadzą coś do każdego nasadzenia. Jej zwisające kłosy wyglądają trochę jak odpoczywające skorupiaki, ale nawet najlżejszy powiew wiatru sprawia, że tańczą i urzekająco się kołyszą. Niezależnie od tego, czy masz małą skrzynkę przy oknie, czy ogród pełen ogromnych rabat, zawsze znajdzie się miejsce dla kilku drżączek.

Drżączka większa (*Briza maxima*)

Nasiona wysiej od razu w miejscu docelowym, wiosną lub jesienią. Łatwa w uprawie na każdym słonecznym stanowisku.
W x S 60 cm x 30 cm

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS

eprasa.pl cd44a5ba98

GŁOS Z NIEBIOS

Penstemony to naprawdę użyteczne rośliny. Występują w wielu odcieniach różu, czerwieni, fioletu, błękitu i bieli i są idealnym rozwiązaniem do wypełnienia luk na rabatach. Kiedy wiosenne kwiaty cebulowe zwiędną, a wczesnoletnie rośliny zaczynają tracić blask, dosadź penstemony. Ten ma tak śnieżnobiałe kwiaty, że doda niebiańskiego blasku ciemniejszym zieleniom późnego lata.

Penstemon (*Penstemon*) 'White Bedder'
Podziel go wiosną lub pobierz latem sadzonki. W chłodniejszych miejscach wokół roślin rozłóż grubą warstwę ściółki. **W x S** 60 cm x 45 cm

DOSTAWCA BUKIETÓW

Groszek pachnący nadal jest z nami – w czerwcu był w szczytowej formie, ale jeszcze trochę będzie kwitł, pod warunkiem, że będziesz przestrzegać jednej ważnej zasady. Musisz codziennie zrywać jego kwiaty – jeśli tego nie zrobisz, zacznie wytwarzać nasiona i przestanie kwitnąć. Wypełnij nim wazony, obdaruj znajomych i miej pod ręką sekator – są gorsze obowiązki!

Groszek pachnący (*Lathyrus odoratus*) 'My Navy'
Nasiona wysiej jesienią i chroń siewki zimą, aby rośliny wcześniej zakwitły.
W x S 2 m x 1 m

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl cd44a5ba98

Cały Monty

Za pieniądze można sobie kupić wspaniały ogród, ale nie da się nabyć ogrodniczego szczęścia. Aby je poczuć, potrzeba tylko skrawka ziemi, trochę roślin i mnóstwa pasji – wyznaje **Monty**

Przez ostatnie miesiące, gdy tylko nie kręciliśmy odcinków *Gardeners' World*, jeździłem po całym kraju, robiąc zdjęcia do mojego ostatniego programu poświęconego brytyjskim ogrodom. Ponieważ od dwudziestu lat filmuję ogrody z całego świata, przyglądanie się naszym ogrodom otworzyło mi oczy. Jest w tym naturalnie mnóstwo ironii i paradoksalności. Gdy podróżuję, eksploruję i uczę się na równi z widzami – dotyczyło to szczególnie ostatniego serialu o hiszpańskich ogrodach (*Spanish Gardens*). Odwiedziłem już mnóstwo brytyjskich ogrodów i czuję, że znam je na wylot.

Ale szczerze mówiąc, to nieprawda. Najintensywniej podróżowałem po kraju, odwiedzając ogrody, 25-40 lat temu. Dlatego tym razem ponownie zaglądam do tych, które kiedyś mnie oczarowały, reaguję na to, jak się zmieniły, odwiedzam nowe miejsca i sprawdzam, jak z upływem czasu zmieniły mi się upodobania.

Odwiedziłem już jakieś czterdzieści ogrodów i pewne rzeczy stają się dla mnie jasne. Po pierwsze, za pieniądze można kupić naprawdę dużo. Brzmi to jak oczywistość, ale chodzi o to, że naprawdę duże ogrody są bardzo kosztowne. Zawsze tak było. Jeśli weźmiemy pod uwagę inflację, koszt realizacji terenów zielonych zaprojektowanych przez Capability'ego Browna w XVIII w. czy niektórych dziewiętnastowiecznych szklarni i budynków sięgał milionów funtów. Dysponując odrobiną dobrego smaku i środkami, aby zlecić sprawę najlepszym specjalistom, każdy może zapewnić sobie fantastyczny ogród – również dlatego, że działa w charakterze inwestora. Bez pieniędzy nie byłoby krajobrazów Capability'ego Browna, posiadłości Levens Hall, ani najlepszych współczesnych ogrodów.

Jestem jednak również absolutnie pewien, że nie ma takiej sumy, za którą można by zlecić wykonanie naprawdę cudownego ogrodu. To dlatego, że im więcej pieniędzy wkładamy w ogród, tym bardziej się on od nas oddala. W ogrodach chodzi o ludzi, nie o rośliny. Można kupić najrzadsze gatunki, wynająć najlepszych ogrodników, aby je pielęgnowali i zaprojektować kompozycje na niebywałą skalę, ale efekt nigdy nie przekroczy pewnego poziomu. Wszystkie najlepsze ogrody w Wielkiej Brytanii (a może i na świecie) powstały dzięki jednej, może dwóm osobom, które włożyły w ich powstanie całe serce. Prawdziwa magia pojawia się w wyniku interakcji ludzi z roślinami.

Każdy ogród żyje najpełniej w przestrzeni między ogrodnikiem a ogrodem. To sprawa niemal mistyczna, duchowa i związana z miłością. Widać to w bocznych uliczkach, dziwnych zakątkach, na dachach i w trudnych miejscach z ubogą glebą i małą ilością światła. Nie potrzeba tu pieniędzy, przestrzeni, rzadkich roślin ani wyjątkowych umiejętności. Takie miejsca są demokratyczne, nieoceniające i dostępne dla wszystkich. To krzepiące dla tych z nas, którzy nie dysponują milionami na założenie ogrodu o skali odzwierciedlającej ambicję.

> *„Każdy ogród żyje najpełniej w przestrzeni między ogrodnikiem a ogrodem"*

Małe ogrody pełne czyjegoś osobistego zaangażowania budzą radość i inspirują, ale czy są dobre? Szczerze mówiąc, przestałem już o tym myśleć. Aby cieszyć się swoim skrawkiem ziemi, trzeba odpuścić myślenie rodem z konkursu na najlepszy ogród. Nie potępiam współzawodnictwa związanego z tego rodzaju konkursami, bo jest ono w nie wpisane, choć gra toczy się o bardzo wysoką stawkę i budzi niezwykle poważne emocje. Ale to tylko gra. W naszych prawdziwych ogrodach, bez względu na ich wspaniałość i koszt, nie ma to najmniejszego znaczenia.

Co zatem składa się na brytyjski ogród? Myślę, że w ostatecznym rozrachunku to bardzo proste. Nasze ogrody nie są lepsze od ogrodów innych nacji. Największe różnice między nimi nie mają charakteru jakościowego. Mają związek z naszym klimatem, który, choć niedoskonały, jest jednak bardzo łagodny i sprzyja ogrodnictwu. W porównaniu z innymi częściami świata, w Wielkiej Brytanii łatwo jest uprawiać rośliny. Naszą wyjątkową cechą jest to, że jesteśmy nacją ogrodników. Zakładamy ogrody, aby mieć miejsce, w którym można realizować się jako ogrodnik. Generalnie tworzymy ogrody, aby uprawiać rośliny, podczas gdy w większości innych miejsc na świecie uprawia się rośliny, aby tworzyć ogrody. To ogromna różnica.

Aby założyć ogród, trzeba tylko dysponować skrawkiem ziemi, środkami na zakup paru roślin, sporą ilością czasu, pewnymi umiejętnościami i nieskończonym zaangażowaniem. Inwestycja przynosi zwrot w postaci prawdziwego szczęścia, zdrowia i poczucia sensu dobrze przeżytego życia. To dobry układ.

ZDJĘCIE: JASON INGRAM

eprasa.pl cd44a5ba98

Zachwycający zakątek

eprasa.pl cd44a5ba98

Palenisko wśród zieleni

Ogień daje ciepło, światło i poczucie bezpieczeństwa. W tym niewielkim, ale przytulnym zakątku można spędzić długie godziny na rozmowach i snuciu opowieści w letnie wieczory.

TEKST ŁUKASZ SKOP **ZDJĘCIE** BOŻKA PIOTROWSKA

Kręta ścieżka wije się leniwie przez ogród, prowadząc do odosobnionego miejsca otulonego kamiennym murem. Zaprojektowano tutaj miejsce na palenisko w solidnej i obszernej metalowej misie. Postarzana blacha nawiązuje do brązowego, drewnianego płotu w formie palisady, który wyznacza granice ogrodu. Jego nieregularna wysokość tworząca rytm i ażurowe korony brzozy pożytecznej (*Betula utulis*) 'Doorenbos' sprawiają, że zakątek nie jest przytłoczony jego bliskością.

Półokrągła, wbudowana w mur ławka zaprasza do relaksu. Murek z nieregularnych, szarych kamieni tworzy przytulną, intymną przestrzeń, która wydaje się skromna i ascetyczna – ale na rabatach otaczających palenisko dominuje bujna roślinność, która kontrastuje z surowością ścieżki, murku z kamieni i żwirowej ścieżki. Wśród zieleni liści paproci, brunnery i bodziszków, tworzących wieniec wokół muru, wybijają się akcenty kolorowych kwiatów: wyrazistych niebieskich agapantów, liliowej rutewki, purpurowego ostrożenia i białej dziewanny. Wypłowiałe wiechy źdźbeł ostnicy cieniutkiej (*Stipa tennuissima*) 'Pony Tails' powiewają na wietrze, niczym dym uchodzący z dogasającego żaru.

Ten zakątek to opowieść o równowadze. Surowość kamienia spotyka się tu z miękkością roślin, a ogień – z zielenią. To idealne miejsce, by zaszyć się z kubkiem herbaty, wsłuchać w szelest liści i połączyć się z naturą lub pobyć z drugim człowiekiem i podzielić się swoimi historiami. A jeśli tylko chcesz, to charakter tego miejsca można bardzo szybko zmienić – palenisko da się podnieść i przenieść w inne miejsce. Przestrzeń, którą w ten sposób zyskasz, w ciągu dnia może służyć dzieciom do zabawy i do snucia kolejnych, zupełnie innych opowieści.

eprasa.pl cd44a5ba98

Pomysł na rabatę

eprasa.pl cd44a5ba98

W stylu egzotycznym

Efektowne liście połączone z intensywnie wybarwionymi kwiatami tworzą rabatę kipiącą kolorami i egzotyką, wyróżniającą się bujnością, kontrastami i bogactwem faktur. To doskonały przykład tego, jak łączyć rośliny ozdobne z liści i z kwiatów, aby osiągnąć zestawienie pełne życia i energii

TEKST ŁUKASZ SKOP **ZDJĘCIA** BOŻKA PIOTROWSKA

Kolorystyka tej rabaty oparta jest głównie na ciepłych kolorach – żółtym, pomarańczowym i czerwonym – przełamanych chłodnymi fioletami. Zapewnia to silny kontrast i sprawia, że rabata prezentuje się wyjątkowo atrakcyjnie. Niskie rośliny piętrzą się stopniowo od krawędzi trawnika, przechodzą w coraz wyższe, aż po rosnące w środku gwiazdy zestawienia, bananowce, których ogromne, bordowo-zielone liście nadają kompozycji tropikalny wygląd. Są rozmieszczone rytmicznie, podobnie jak aksamitki i dalie, co zapewnia powtarzalność i wizualną harmonię.

Zestawienie miękkich liści traw, gładkich i okazałych liści bananowców oraz kulistych, pełnych kwiatów zapewnia różnorodność tekstur i kształtów, co dodatkowo wzbogaca tę i tak już kipiącą przepychem rabatę. Królewskie fiolety i czerwienie, które noszą tutaj kwiaty dalii, werbeny i szałwii sprawiają, że na pierwszy rzut oka kompozycję mogą tworzyć wyszukane gatunki. Wystarczy jednak przyjrzeć się bliżej, aby dostrzec gatunki, które od lat sprawdzają się w ogrodach. Nawet aksamitki i nagietki – typowe kwiaty z wiejskich ogrodów – prezentują się tutaj wyjątkowo szlachetnie. Wyraziste, nasycone barwy sprawiają, że serce zaczyna mocniej bić. To zdecydowanie pomysł na rabatę robiącą duże wrażenie, która świetnie sprawdzi się w reprezentacyjnym miejscu, w dużym ogrodzie, blisko bramy wjazdowej lub pośrodku trawnika, gdzie jej zalety będzie można docenić ze wszystkich stron.

Rosną na tej rabacie:

1. Żurawka (*Heuchera*) ‘Lime Marmalade’
2. Bananowiec (*Musa sikkimensis*) ‘Ever Red’
3. Szałwia omszona (*Salvia nemorosa*) ‘Caradonna’
4. Werbena patagońska (*Verbena bonariensis*)
5. Wietrznica Lessona (*Anemanthele lessoniana*)
6. Aksamitka wzniesiona (*Tagetes erecta*)
7. Arcydzięgiel olbrzymi (*Angelica gigas*)
8. Nagietek lekarski (*Calendula officinalis*)
9. Dalia (*Dahlia*) ‘Blyton Softer Gleam’, ‘Jomanda’, ‘Hillcrest Firecrest’
10. Bananowiec abisyński (*Ensete ventricosum*) ‘Maurelli’

eprasa.pl cd44a5ba98

GWIAZDY RABATY

▲ **Dalia ‘Hillcrest Firecrest’**
Efektowna odmiana dalii zaliczana do grupy kaktusowych, wyróżniająca się intensywnym kolorem i charakterystycznym kształtem kwiatów. Osiąga wysokość 90-120 cm i ma sztywne łodygi, które dobrze utrzymują dość ciężkie, okazałe kwiaty o średnicy do 15 cm. Mają intensywną, ciepłą barwę – połączenie czerwieni i pomarańczu z lekko żółtawym rozświetleniem u nasady, co sprawia, że całość wygląda jak rozżarzony ogień. Jest odważna, dynamiczna i nie da się przejść obok niej obojętnie. Lubi słońce i dobrą, żyzną ziemię.

▶ **Arcydzięgiel olbrzymi**
Ta wyjątkowa roślina robi ogromne wrażenie – i to dosłownie. Dorasta nawet do dwóch metrów wysokości, więc łatwo ją zauważyć już z daleka. Ma grube, ciemnofioletowe łodygi, które od razu przyciągają wzrok. Prawdziwą ozdobą arcydzięgla są jednak jego kwiatostany. Pojawiają się latem, zwykle w lipcu i sierpniu, i mają średnicę nawet kilkunastu centymetrów. Są uwielbiane przez pszczoły, trzmiele i inne zapylacze, więc jeśli marzysz o tętniącej życiem rabacie, arcydzięgiel świetnie przyciągnie owady.

▲ **Żurawka ‘Lime Marmalade’**
Rozświetli każdy zakątek ogrodu swoim energetycznym, limonkowym kolorem. Jej liście wyglądają, jakby ktoś je zamoczył w soku z cytryny i zostawił, by błyszczały w słońcu. Ta odmiana to jedna z najbardziej jaskrawych żurawek, a kolor liści pozostaje intensywny przez cały sezon – od wiosny aż do późnej jesieni. Latem, zwykle w czerwcu i lipcu, nad liśćmi pojawiają się drobne, kremowobiałe kwiaty. Lubi miejsca półcieniste, choć przy odpowiednim nawodnieniu poradzi sobie również w słońcu.

◀ **Bananowiec abisyński ‘Maurelli’**
To roślina, która wygląda jak żywa rzeźba z tropików. Robi ogromne wrażenie, głównie dzięki swoim potężnym liściom i egzotycznemu wyglądowi, który przywodzi na myśl wakacje pod palmami. Najmłodsze liście, które dopiero się rozwijają, są często niemal całe purpurowe. Rośnie szybko i może osiągnąć nawet 2,5 do 3 metrów wysokości w ciągu jednego sezonu, jeśli tylko zapewni się mu dobre warunki – dużo ciepła, wilgoci i światła. Wymaga sporo wody, zwłaszcza w upalne dni. W naszych warunkach klimatycznych nie przetrwa zimy w gruncie, dlatego najczęściej uprawia się go w dużych donicach, które można na zimę przenieść do jasnego i chłodnego pomieszczenia.

eprasa.pl cd44a5ba98

Ogród, który podlewa się SAM

Podlewanie roślin, szczególnie latem i w upalne dni, może być uciążliwe – zwłaszcza gdy brakuje czasu, chęci albo... wody. Z pomocą przychodzą systemy automatycznego nawadniania, które zadbają o nasze rośliny, precyzyjnie dozując wodę wtedy, gdy my odpoczywamy

Automatyczne nawadnianie to system sterowników, rur, zraszaczy i kroplowników, który dostarcza wodę dokładnie tam, gdzie jest najbardziej potrzebna. Dzięki odpowiednim czujnikom i programatorowi podlewanie odbywa się o ustalonych porach – nawet wtedy, gdy nie ma nas w ogrodzie, np. jesteśmy na urlopie.

Montaż takiego systemu nie jest trudny. W niewielkim przydomowym ogródku lub na balkonie poradzisz sobie z tym sam, wykorzystując gotowy zestaw z instrukcją. W przypadku większych terenów warto skonsultować się z fachowcem, który dopasuje system do twoich potrzeb, żeby nie zmarnowała się ani jedna kropla. Utrzymanie optymalnego poziomu wilgotności gleby przyczynia się do zdrowszego wzrostu roślin i zmniejszenia ryzyka wystąpienia chorób grzybowych.

Systemy mikronawadniania, takie jak nawadnianie kropelkowe i mikrozraszacze, dostarczają wodę bezpośrednio do strefy korzeniowej roślin minimalizując straty wody przez parowanie i spływ powierzchniowy. Dzięki temu nasz ogródek zużywa nawet o 20-50% mniej wody w porównaniu z tradycyjnymi systemami zraszającymi, co pozwala znacznie zmniejszyć rachunki za podlewanie – przekonuje **Marek Ilba, Szef Produktu w dziale Ogród sieci Leroy Merlin**. Warto dodać, że automatyczne nawadnianie to także oszczędność czasu i miejsca – nie trzeba przechowywać sprzętu (węży, zraszaczy) i każdorazowo wyjmować ich z szopy lub garażu. Prawidłowo zainstalowany system nawadniania kropelkowego jest praktycznie niewidoczny, w przeciwieństwie do ogrodowego węża, który trzeba rozwinąć przed każdym podlewaniem, a następnie zwinąć i schować. W praktyce wąż często zostawiamy jednak pod ręką, co jest mało estetyczne, szczególnie w małych ogrodach.

Podstawowy system nawadniania kropelkowego marki Geolia na balkon kupisz w cenie poniżej 200 zł, a system do małego ogródka będzie niewiele droższy. Za bardziej zaawansowaną instalację z czujnikami i sterowaniem przez aplikację zapłacisz więcej, ale to inwestycja na lata. Automatyczne nawadnianie to wygodne i oszczędne rozwiązanie, które gwarantuje piękny ogród przez cały sezon.

Elementy systemów automatycznego nawadniania – do kupienia osobno lub w zestawach:

- **Źródło wody** – najczęściej jest to zewnętrzny kran, który masz już w ogrodzie, ale może to być również zbiornik z deszczówką.
- **Sterownik (programator)** – mózg całej operacji. To na nim ustawiamy godziny i długość podlewania. Nowoczesne modele mogą być sterowane przez smartfon.
- **Elektrozawory** – otwierają i zamykają dopływ wody zgodnie z ustawieniami sterownika.
- **Rury i przewody** – rozprowadzają wodę po ogrodzie. Zwykle stosuje się elastyczne rury polietylenowe. Linie kroplujące posiadają otwory, przez które woda kapie do korzeni – wówczas zraszacze lub kroplowniki nie są potrzebne.
- **Zraszacze** – idealne do trawnika. Rozpryskują wodę na większe powierzchnie.
- **Kroplowniki** – sprawdzają się na rabatach kwiatowych i w warzywnikach. Rozprowadzają wodę punktowo, oszczędzając każdą kroplę.
- **Czujnik deszczu lub wilgotności** – wstrzymuje podlewanie, kiedy jest wystarczająco mokro.

Gotowe systemy automatycznego nawadniania i szeroki wybór akcesoriów do nawadniania znajdziesz na www.leroymerlin.pl i w sklepach stacjonarnych Leroy Merlin

eprasa.pl cd44a5ba98

Felieton

Rozmowy przy płocie

Czy należy wprowadzić zakaz stosowania sztucznego światła w ogrodach?

Jo Ferguson

pracuje w Bat Conservation Trust, organizacji zajmującej się ochroną nietoperzy, jako menedżerka ds. obszarów zabudowanych i konsultantka ds. nocnego wpływu sztucznego światła na nietoperze

Spoglądając nocą na bezchmurne niebo, widzielibyśmy zdecydowanie więcej gwiazd, gdyby nie sztuczne światło. Pewnie dostrzeglibyśmy też więcej nietoperzy – z tego samego powodu. Niedawno przeprowadzone przez The Campaign to Protect Rural England badanie liczby widocznych na niebie gwiazd wykazało, że „trzy czwarte mieszkańców Wielkiej Brytanii ma zaburzony widok na nocne niebo". Tymczasem skutki tej sytuacji dla osiemnastu bytujących na Wyspach Brytyjskich gatunków nietoperzy są znacznie poważniejsze.

Nietoperze to nocne zwierzęta, które przystosowały się do życia w ciemności – po części, aby uniknąć polujących na nie za dnia drapieżnych ptaków, np. sokołów wędrownych. Wszystkie gatunki nietoperzy znajdują się w Wielkiej Brytanii pod całkowitą ochroną z powodu dramatycznego spadku ich liczby i ważnej roli, jaką odgrywają w środowisku. Źle umieszczone bądź niewłaściwie stosowane sztuczne oświetlenie wpływa na nie negatywnie – szczególnie w pobliżu lęgowisk, przez co nietoperze je porzucają lub czują się w nich uwięzione. Sztuczne nocne światło wpływa też na naturalne populacje owadów i utrudnia nietoperzom spokojne przemieszczanie się.

> *„Niewłaściwie stosowane sztuczne oświetlenie wpływa negatywnie na nietoperze – szczególnie w pobliżu ich lęgowisk"*

Nietoperze są bioindykatorami stanu środowiska. Dobre środowisko sprzyja roślinom i zwierzętom, ale ma też pozytywny wpływ na nasze zdrowie fizyczne i psychiczne. Bytujące w Wielkiej Brytanii gatunki nietoperzy zjadają owady – ograniczając populację szkodników atakujących rośliny ozdobne i jadalne.

Na szczęście każdy z nas może w prosty sposób zmniejszyć negatywne oddziaływanie sztucznego światła na nietoperze i inne zwierzęta: zapalajmy światło tylko wtedy i tylko tam, gdzie jest potrzebne, unikajmy światła o barwie niebieskiej, przygaszajmy światło, nie kierujmy reflektorków na budynki ani rośliny i zostawiajmy zwierzętom ciemne korytarze ekologiczne.

Organizacja Bat Conservation Trust we współpracy z Institution of Lighting Professionals opracowała dostępny dla wszystkich poradnik z tego zakresu. W ostatecznym rozrachunku wszyscy – i my, i rodzime zwierzęta – powinniśmy móc cieszyć się naturalnym środowiskiem również nocą: ciemną i spokojną, czyli taką, jaka powinna być, jednocześnie oszczędzając energię i pieniądze z korzyścią dla wszystkich stron.

Manoj Malde

jest projektantem ogrodów, prezenterem radiowym i telewizyjnym, ambasadorem RHS i autorem książki *Your Outdoor Room*

Nie uważam, że należy całkowicie zakazać stosowania sztucznego światła w ogrodach. W dobrym oświetleniu ogrodowym chodzi nie tylko o względy praktyczne – potrafi ono całkowicie zmienić atmosferę, tworząc zaczarowane przestrzenie. Bez względu na wielkość ogrodu czy balkonu, oświetlenie zewnętrzne powinno być subtelne, ciepłe i zapraszające – wówczas tworzy relaksującą atmosferę.

> *„Oświetlenie zewnętrzne powinno być subtelne, ciepłe i zapraszające"*

Korzystając ze zróżnicowanego oświetlenia, można tworzyć w ogrodzie różne nastroje i kompozycje widokowe. Uzyskuje się to poprzez podłączanie konkretnych części oświetlenia do różnych obwodów.

Oświetlenie przestrzeni zewnętrznych szczególnie podkreśla wygląd ogrodu nocą – np. podświetlone korony drzew wyglądają spektakularnie (efekt uzyskamy, stosując oprawkę z wiązką szerokokątną). Zastosowanie oprawki kierującej światło w dół tworzy efekt światła księżycowego. Puszczenie światła przez drzewa i krzewy o nisko zawieszonych gałęziach rzuca na mury niezwykłe cienie. Do oświetlenia rabat bylinowych najlepiej nadają się palikowe lampy wbijane w ziemię.

Żarówki ledowe zużywają znacznie mniej energii i są znacznie trwalsze, co przekłada się na oszczędności finansowe. Niektóre oprawki oświetlenia ledowego nie pozwalają na wymianę żarówki, przez co wymienić można jedynie całą oprawkę. Czynione są starania, aby znaleźć bardziej ekologiczne rozwiązania w tym zakresie. Połączenie świateł ledowych z oprawkami 12V ma lepszą wydajność energetyczną.

Należy też zdawać sobie sprawę z negatywnych aspektów oświetlenia zewnętrznego. Zanieczyszczenie świetlne jest coraz większe. Czy nie byłoby cudownie móc znów obserwować gwiazdy i Drogę Mleczną?

Jasne światło dezorientuje zwierzęta, wpływając negatywnie na ich żerowanie, gody i wędrówki, a w konsekwencji na cały ekosystem. Kierując światło w dół, instalując żarówki dające cieplejsze, miększe światło, stosując osłony i wykorzystując oświetlenie odpowiedzialnie, zmniejszamy negatywny wpływ sztucznego światła na zwierzęta.

*CPRE STAR COUNT, 2023

eprasa.pl cd44a5ba98

Sukulenty – nowe oblicze piękna

Wszystko się zmienia. Świat pędzi do przodu, a my wraz z nim. Odkrywamy nowe rośliny, testujemy nowe odmiany, szukamy nowych zastosowań dobrze znanych już roślin. Olbrzymi potencjał dekoracyjny, do tej pory niewystarczająco odkryty, mają właśnie sukulenty.

Cechują się różnorodnością nie tylko form, kolorów, ale także różnym pokrojem i strukturą liści. Od zielonej *Echeveria agavoides*, przez srebrnoniebieską *Echeveria hookeri*, kończąc na lekko fioletowej *Echeveria metallica*. Ta różnorodność daje nam mnóstwo możliwości tworzenia niesamowitych kompozycji.

Sukulenty to grupa bardzo atrakcyjnych roślin ozdobnych, które prawie **nie wymagają pielęgnacji.** Gromadzą w sobie wodę, dzięki czemu przez długi okres nie trzeba ich podlewać; na zewnątrz same opady deszczu w pełni zaspokajają ich zapotrzebowanie na wodę.

Ta cecha wyróżnia je wśród innych roślin i stwarza dodatkową przestrzeń na wykorzystanie ich potencjału.

- **Sukulenty to rośliny dla osób, które dużo podróżują**, których częsta nieobecność nie pozwalała do tej pory na posiadanie roślin doniczkowych czy balkonowych.
- **Sukulenty to rośliny dla osób zapracowanych/zabieganych**, które zapominają o systematycznym podlewaniu – zarówno we wnętrzach, jak i na balkonach czy tarasach.
- **Sukulenty to żywe i ekologiczne dekoracje na grobach najbliższych**, gdyż wytrzymują wysokie temperatury i nie wymagają podlewania.

Ekokompozycje na cmentarz

Wiedząc, jakim problemem cywilizacyjnym jest kłopotliwa utylizacja plastiku, kompozycje z sukulentów są atrakcyjną alternatywą wobec chińskich, plastikowych kwiatów sztucznych – doskonale wpisują się w kanony proekologicznych działań.

Niektóre sukulenty nie są mrozoodporne, ale w sezonie zimowym idealnie sprawdzają się jako roślina domowa lub po przemarznięciu nadają się do kompostowania, przez co są wykorzystywane w 100%.

Sukulent jako **roślina pamięci** będzie ozdobą na cały sezon – od wiosny aż po jesienne przymrozki. Udekorujemy groby naturalną, bezobsługową i ekologiczną kompozycją z sukulentów.

Kupując sukulenty na nowo możemy odkryć ich wyjątkowość poprzez różnorodność kształtów, form i kolorów, a łatwość ich pielęgnacji pozwala nam na delektowanie się ich pięknem.

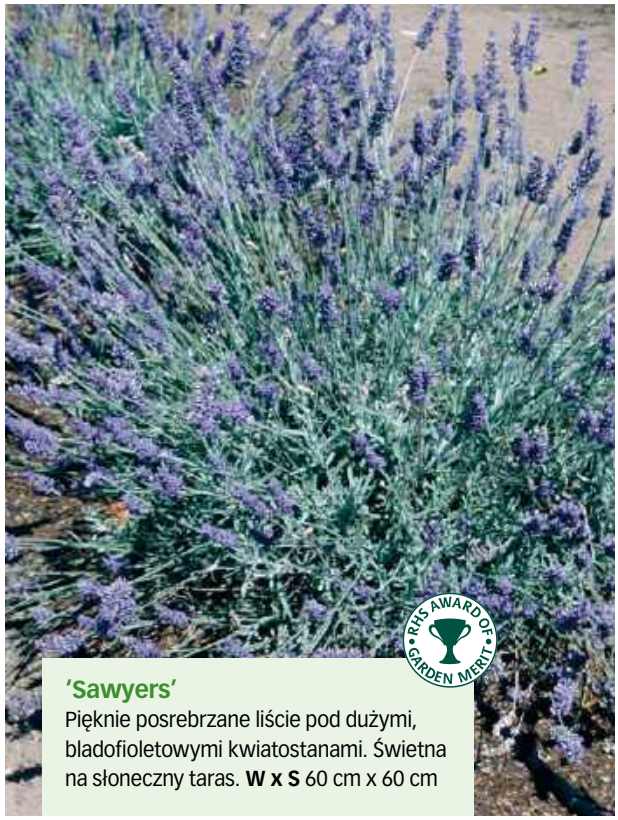

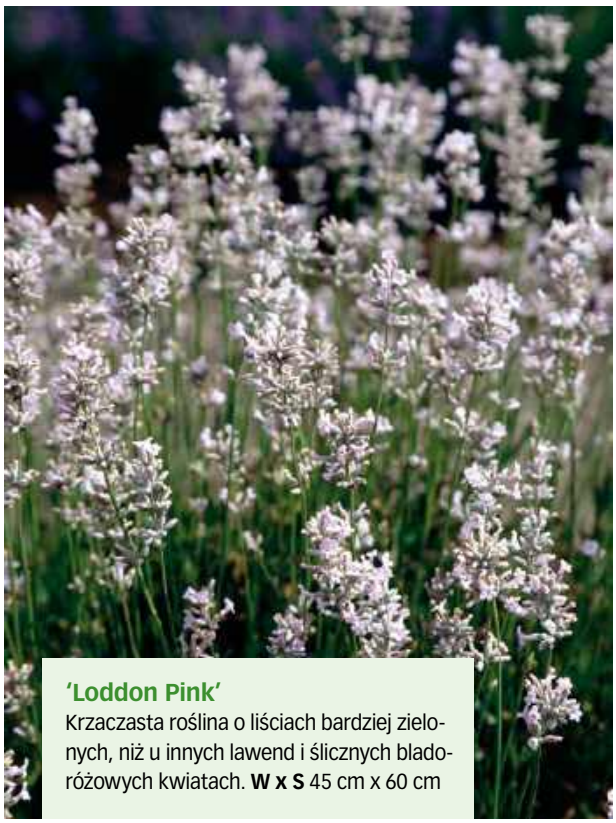
Szeroki wybór sukulentów znajdziesz na stronie **www.plantpol.com.pl**

Plantpol® ZABORZE

eprasa.pl cd44a5ba98

'Sawyers'
Pięknie posrebrzane liście pod dużymi, bladofioletowymi kwiatostanami. Świetna na słoneczny taras. **W x S** 60 cm x 60 cm

'Loddon Pink'
Krzaczasta roślina o liściach bardziej zielonych, niż u innych lawend i ślicznych bladoróżowych kwiatach. **W x S** 45 cm x 60 cm

'Meerlo'
Zgrabnie ząbkowane, mozaikowate liście i wysokie, zgrabne pędy pełne bladoniebieskich kwiatów. Dobrze rośnie w pojemnikach. **W x S** 70 cm x 70 cm

'Regal Splendour'
Niezwykle aromatyczna. Purpurowe podsadki nad kwiatostanami pełnymi ciemnoniebieskich kwiatów.
W x S 90 cm x 60 cm

ZDJĘCIA: RHS; BRANDED GARDEN PRODUCTS; JASON INGRAM

Lawendy

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Sadzenie												
Kwitnienie												

eprasa.pl cd44a5ba98

'Imperial Gem'
Fioletowe kwiaty nad srebrzystymi liśćmi. Świetna na niski żywopłot. Dobry zamiennik 'Hidcote'. **W x S** 50 cm x 50 cm

Eksperci polecają

Lawendy

Sprawdzone kultywary lawendy są świetne, ale otwórzmy się na nowe odmiany tego światłolubnego gatunku: są jeszcze lepsze – zachęca **Graham Rice**

„Lavender's green, diddle, diddle, Lavender's blue..." [Lawenda jest zielona, dili dili, lawenda jest niebieska...] Te słowa po raz pierwszy ukazały się drukiem ok. 1670 roku jako sprośna piosenka ulicników; na początku XIX w. były już słodkim wierszykiem dla bobasów, a w 1948 roku Burl Ives zaśpiewał je w filmie Disneya.

Moja mama mawiała (w czasach, gdy nie byłem już bobasem), że to bzdury, bo lawenda nie jest zielona. Ale to nie takie proste.

Po pierwsze, mama nie miała racji. W południowo-zachodniej Europie rośnie rzadki gatunek dzikiej lawendy o nazwie *Lavandula viridis* – a „viridis" to po łacinie „zielony". Ma w kwiatostanach zielone liściaste podsadki.

Wraz ze wzrostem powszechnego entuzjazmu dla lawendy coraz popularniejsze stają się jej nietypowe rodzaje – np. *L. viridis* czy jej delikatny mieszaniec 'Regal Splendour'. Lawendy może generalnie nie są zielone, ale bywają i takie. O co chodzi: patrząc życzliwiej na niezwykłe lawendy, powinniśmy jednocześnie bardziej uważać na niektóre stare, sprawdzone odmiany – zwłaszcza odmianę 'Hidcote'.

Gdy została wprowadzona na rynek ok. 1920 r., szybko stała się bardzo popularna. Tymczasem w szkółkach rozmnażano ją z nasion (zamiast z sadzonek) już tyle razy, że, jak można było przewidzieć, pojawiło się zróżnicowanie. Kupując sadzonki odmiany 'Hidcote' nigdy nie wiemy, co naprawdę kupujemy. Zatem ich nie kupujmy, za to testujmy nowe odmiany, w tym mieszańce „zielonej lawendy".

- **Stanowisko** Wszystkie lubią pełne słońce i przepuszczalną glebę.
- **Mrozoodporność** Różna w zależności od odmiany – trzeba sprawdzać przed zakupem. Niektóre wymagają ochrony przed mrozem.
- **Cięcie** Porządne wiosenne cięcie jest niezbędne, aby krzew utrzymał zwarty pokrój. Nie ruszajmy starszych, zdrewniałych części rośliny, bo rzadko wypuszczają młode przyrosty.
- **Usuwanie przekwitłych kwiatów** Zabieg przeprowadzamy jesienią, gdy kwiaty wyblakną i porządkujemy roślinę przed zimą.
- **Gdzie kupić** www.thelavenderg.co.uk; www.norfolk-lavender.co.uk; www.thompson-morgan.com.

eprasa.pl cd44a5ba98

1
2
3
4
5

Kompozycja miesiąca

Rozjaśnij dowolny zakątek ogrodu za pomocą ognistoczerwonych i pomarańczowych kwiatów oraz kontrastujących z nimi strzelistych liści

TEKST GABRIELLE SHAW **ZDJĘCIA** PAUL DEBOIS

Tropikalne klimaty

Ta harmonijna kompozycja będzie cieszyć oko spektaklem barw przez całe późne lato. Delikatna, ale jaskrawo wybarwiona krokosmia emanuje egzotycznym urokiem dzięki swojemu imponującemu, strzelistemu pokrojowi, smukłym jasnozielonym liściom oraz wysoko osadzonym kwiatom w kolorze czerwonym, pomarańczowym lub żółtym – odmiana 'Orange Pekoe' ma wspaniały odcień marmolady. Dobrze rośnie w ogrodzie na słonecznym stanowisku, ale poradzi sobie także w półcieniu. Odporne trawiaste rośliny zimozielone, takie jak konwalnik płaskopędowy (*Ophiopogon planiscapus*) 'Kokuryū' i limonkowozielona turzyca Morrowa (*Carex morrowii*) 'Ice Dance' są łatwe w utrzymaniu i wprowadzają całoroczny kontrast, podczas gdy odporne na cień pomarańczowe i czerwone niecierpki nowogwinejskie wzbogacają podszycie tej kompozycji o jaskrawe barwy i można je przezimować w pomieszczeniu, aby były gotowe do wykorzystania w przyszłorocznych kompozycjach.

DOBRE RADY

Usuń przekwitnięte kwiaty krokosmii, aby pobudzić rośliny do wytworzenia nowych

Podziel kępy konwalnika, aby uzyskać nowe rośliny

ELEMENTY KOMPOZYCJI

1. **Krokosmia 'Orange Pekoe'** x 2
2. **Turzyca Morrowa (*Carex morrowii*) 'Ice Dance'** x 1
3. **Konwalnik płaskopędowy (*Ophiopogon planiscapus*) 'Kokuryū'** x 1
4. **Niecierpek nowogwinejski, pomarańczowy i czerwony** x 2
5. **Donica w kształcie kostki,** ok. 40 cm x 40 cm

eprasa.pl cd44a5ba98

posadź coś nowego

W tym miesiącu roślina, której uprawę proponujemy, jest...

Nerina

Wczesną jesienią kolorowe kwiaty rozwijają się zwykle u niewielkiej liczby starych i lubianych gatunków, ale zrób trochę miejsca dla tej mniej znanej miłośniczki słońca, a odwdzięczy się z nawiązką, zachęca **Andrew Timothy O'Brien**

Andrew Timothy O'Brien
Internetowy edukator ogrodniczy, bloger i podcaster – Andrew Timothy O'Brien specjalizuje się w pomaganiu ludziom na całym świecie w odkrywaniu potencjału ich ogrodów. Jest autorem książki *To Stand and Stare. How to Garden While Doing Next to Nothing* (wyd. DK, 16,99 £). **@andrewtimothyOB**

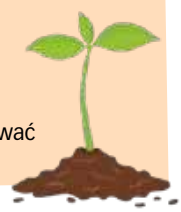
Prawdziwa siła neriny leży w jej zwyczaju spóźniania się na przyjęcie… a ja chcę przedłużyć czas kwitnienia w moim ogrodzie. Cebule posadzone w lipcu będą kwitnąć aż do jesieni, a nawet dłużej, jeśli dobrze wybierzesz odmiany i miejsca, w których je posadzisz.

Pochodząca z Południowej Afryki nerina otrzymała swoją zwyczajową nazwę – „lilia z Gournsey" – od kęp *Nerine sarniensis*, które tajemniczo pojawiły się na Wyspach Normandzkich w XVII wieku. Rzekomo naturalizowały się tam po katastrofie statku handlowego, który wiózł pierwsze cebule nerin do Holandii. Ten gatunek nie pochodzi więc z wyspy Guernsey, ani nie jest bliżej spokrewniony z prawdziwą lilią. Neriny wkraczają na scenę każdego roku, gdy tylko dni zaczynają się skracać. Każdy długi, wąski i zakrzywiony płatek mieni się delikatnie, gdy sprytne komórki na jego górnej powierzchni odbijają światło do wewnątrz przez różowy sok i kierują je w drugą stronę. Występująca w odcieniach różu, czerwieni oraz bieli nerina Bowdena (*Nerine bowdenii*) jest uważana za roślinę łatwą w uprawie w każdej przepuszczalnej ziemi i odporną na temperaturę do -10°C. Najlepsze kwitnienie następuje po intensywnym działaniu letniego słońca, więc sadzę cebule tak, żeby ich końcówki wystawały tuż nad ziemię u podstawy nasłonecznionej, południowej ściany, gdzie będą mogły się rozrastać i tłoczyć, pod warunkiem, że nie dopuszczę do ich całkowitego wyschnięcia.

Neriny, które nie lubią przesadzania, doceniają usuwanie przekwitłych kwiatów, gdy tylko zwiędną, oraz ochronę ze ściółki, gdy temperatura spada. *N. undulata* może kwitnąć nawet później w ciągu roku, więc podobnie jak delikatniejsze odmiany *N. sarniensis*, lepiej posadzić ją w doniczkach, które można wnieść pod dach dla ochrony przed zimnem – to zachwycający sposób na zaproszenie ogrodu do wnętrza.

Dlaczego warto posadzić nerinę?

- Jej wysokie, eleganckie kwiatostany pojawiają się wczesną jesienią
- Idealnie pasuje do osłoniętych, słonecznych części ogrodu
- Dobrze rośnie w doniczkach, dzięki czemu rośliny można łatwo zimować

Sadzenie neriny

1 **Posadź cebule z liśćmi** przyniesione z ogrodu od znajomego lub wysadź kupione cebule. Nerinę Bowdena można posadzić na rabacie, a mniej odporne odmiany w doniczkach, aby móc zabrać rośliny na zimę do pomieszczenia [w Polsce wszystkie neriny należy zabrać na zimę do chłodnych pomieszczeń – red.]

2 **Zapobiegnij zaleganiu nadmiaru wody**, tylko częściowo wkładając kupione cebule do ziemi. Posadź je w przepuszczalnym podłożu lub ziemi (dodanie żwiru do podłoża poprawi drenaż) i umieść w ciepłym, przewiewnym miejscu.

3 **Podlej obficie po posadzeniu** i nawadniaj regularnie w czasie wzrostu, jeśli podłoże lub ziemia wyschną. Nawóz rośliny dwukrotnie rozcieńczonym nawozem do pomidorów od stycznia do kwietnia. Usuń liście, gdy obumrą po kwitnieniu.

eprasa.pl cd44a5ba98

Gdzie kupić

- **www.sarahraven.com**
- **www.crocus.co.uk**
- **www.farmergracy.co.uk**

ILUSTRACJA: GETTY. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM; ANDREW TIMOTHY O'BRIEN; TIM SANDALL

eprasa.pl cd44a5ba98

Monty przedłuża atrakcyjność rabat na całe lato, stosując rośliny takie, jak liliowce (*Hemerocallis*) 'Longfields Pearl'

Poprawiamy wygląd rabat

W lipcu zakwitają i przekwitają gwiazdy wczesnego lata, ale kilka dobrze dobranych roślin przedłuży atrakcyjność rabat aż po wspaniałe, końcowe crescendo – obiecuje **Monty**

Dni ciągną się w nieskończoność, pogoda robi, co może, aby wszyscy byli zadowoleni, a ogród tchnie cudownym połączeniem bujności pełni lata z nadal odczuwalną świeżością i energią końca wiosny. Przed nami lato i niezmącona parada kwietnej obfitości.

No cóż, do pewnego stopnia. Poza tym, nad czym nie jesteśmy w stanie zapanować: pogodą i glebą, kształt lata w ogrodzie w nadchodzących miesiącach w znacznej mierze będzie zależał od tego, co zrobimy w kluczowym okresie między letnim przesileniem 24 czerwca, a środkiem lipca. To tak naprawdę koniec jednej i początek kolejnej pory roku – przy czym zmiana nie musi przebiegać gładko. Pięciotygodniowy okres początku lata od Zielonych Świątek do połowy lipca to szczytowy czas w roku. Wszystko od początku stycznia dążyło do tego krótkiego okresu chwały, a ogród tchnie jednocześnie beztroską urodą młodości i spokojną dojrzałością. Róże kwitną najwspanialej, kosaćce, maki, łubiny, naparstnice i powojniki wręcz wylewają się z rabat, a ogród odurza, daje poczucie szczytowej formy, jednocześnie obiecując jeszcze więcej.

Ale wszystko, co dobre, kiedyś się kończy. Cała rzecz polega na tym, aby umieć

ZDJĘCIA JASON INGRAM

„Gdy zaczyna się lato, ogród odurza, daje poczucie szczytowej formy – ale wszystko, co dobre, kiedyś się kończy"

“Pora na detoks, na zmiany i wprowadzenie na scenę nowych roślin”

zaakceptować tę zmianę i umiejętnie ją wykorzystać, aby koniec lata tchnął bogactwem i głębią, jaką może dać tylko ta pora. Choć uwielbiam niewymuszoną wspaniałość maja i czerwca, to myślę, że Longmeadow wygląda najlepiej i wchodzi w szczyt formy właśnie w sierpniu i wrześniu. Ale nie dzieje się to w sposób naturalny. Jeśli nic nie zrobimy, ogród podupadnie, jakby był na kacu po lipcowych szaleństwach. Pora na detoks, na zmiany i wprowadzenie na scenę nowych roślin.

Chodzi po części o to, że rośliny wyewoluowały w odpowiedzi na poziom światła. Flora półkuli północnej, czyli długiego dnia, np. wiele mrozoodpornych gatunków jednorocznych, reaguje na zmianę poziomu światła od połowy lutego do 24 czerwca i o ile tylko nie jest zbyt zimno, to światło, a nie ciepło, jest najintensywniejszym czynnikiem pobudzającym ją do wzrostu. Po letnim przesileniu, gdy dni robią się prawie niezauważalnie coraz krótsze, te same rośliny chcą jak najszybciej zawiązać przed zimą nasiona. Bardzo mocno spada ilość i jakość ich kwiatów. Dobrym przykładem są tu groszki pachnące – szybkie usuwanie strąków przedłuża okres ich kwitnienia o wiele tygodni. Sprawy mają się inaczej, jeśli chodzi o rośliny pochodzące z terenów położonych bliżej równika – zmiana długości dnia nie zmienia tak spektakularnie ich rozwoju, natomiast reagują na ciepło i zimno.

PO LEWEJ **Wiele roślin kwitnących późnym latem, np. titonia (*Tithonia*) ‘Torch’, dzięki swoim bujnym pomarańczowym kwiatom wnosi powiew egzotyki**
POWYŻEJ **Wycinamy wczesne kwiaty po kwitnieniu, aby roślina skupiła się na produkcji nowych**

Doładowanie

Wiedząc o tym, możemy wykorzystać ciepłe noce końca czerwca i początku lipca, aby oddalić skutki skracającego się dnia i postawić na rośliny uwielbiające wysokie temperatury bez względu na to, że nagle, koło osiemnastej, może zrobić się ciemno (jak w tropikach). Bananowce, kanny, dalie, mieczyki, agapanty, słoneczniki, tito-

eprasa.pl cd44a5ba98

nie, cynie i kosmosy dają z siebie wszystko, gdy lipiec przechodzi w sierpień. O ile tylko zapewnimy im odpowiednio dużo wody i składników odżywczych, wszystkie będą bujnie kwitły aż do pierwszych chłodów – nawet do początku listopada.

Rośliny będące w szczytowej formie w tym sezonie w większości pochodzą z obu Ameryk. Kanny, rudbekie, dzielżany, słoneczniki, dalie, omany, kosmosy i penstemony powiewają na wietrze jak amerykańska flaga. Są też cudowne odstępstwa od tej reguły – np. pochodzące z Afryki Południowej mieczyki i krokosmie, których nie może zabraknąć na moich rabatach pod koniec lata. Warto je zatem teraz kupić, a jeszcze lepiej poczynić plany na przyszły rok, posiać i mieć sadzonki gotowe do posadzenia w czerwcu, lipcu, czy czasie, gdy temperatura w nocy nie będzie już na pewno spadać poniżej 10°C. Kolory tych lśniących kwiatów są bogatsze i głębsze niż barwy kwiatów ich wcześniej kwitnącego kuzynostwa z północy – i lepiej pasują do odcieni słońca późnego lata. Niech kolor różowy zastąpi czerwień, a jasnoniebieski – fiolet; nie bójmy się też pomarańczu – niech będzie go na rabatach jak najwięcej. Usłyszałem kiedyś, że jest on w ogrodzie zawsze wulgarny – co oczywiście sprawiło, że tym intensywniej zacząłem go wykorzystywać. Naprawdę świetnie wygląda z wszelkimi odcieniami fioletu i niebieskiego. To nie pora na subtelności i blade barwy. Zadziwiające, ile miejsca jest dla pomarańczu w ogrodzie. Słoneczniki 'Velvet Queen' i 'Russian Giant' podciągają go aż po granicę brązu. Ciemniejsze dzielżany, na przykład 'Moerheim Beauty', mają wspaniałe rdzawe kwiaty w kształcie lotki do badmintona – świetnie harmonizuje z nimi jednoroczna rudbekia owłosiona (*Rudbeckia hirta*). Kwiaty krwawnika (*Achillea*) 'Feuerland' są początkowo cynobrowe i stopniowo nabierają odcieni bursztynu. Bardzo popularne są – zasłużenie – krokosmia (*Crocosmia*) 'Lucifer' o cudownych, płomiennych kwiatach i wzniesionych pędach liściowych oraz jej skromniejsza, ale dłużej (i na pomarańczowo) kwitnąca odmiana 'Emily McKenzie'. Wypróbujcie też mniej znaną odmianę 'Carmin Brillant'

ZDJĘCIA: HILLIERS; JASON INGRAM

eprasa.pl cd44a5ba98

„Późno kwitnące powojniki oczarowują kwiatami jeszcze jesienią i są odporne na mróz"

PO LEWEJ Mocowanie pnączy zapobiega ich pięciu się po innych roślinach
PO PRAWEJ Aksamitki rozpierzchłe kwitną jeszcze we wrześniu i gdy uprawiamy je w donicach, rzadko padają łupem ślimaków

– odcień jej pomarańczowych kwiatów jest bardzo intensywny.

Zawsze uprawiam sporo titonii okrągłolistnej (*Tithonia rotundifolia*) 'Torch' o aksamitnych płatkach – kwitnie w nieskończoność, jeśli tylko usuwamy jej przekwitłe kwiaty. Zabieg ma kluczowe znaczenie od końca czerwca. Uważam go za najważniejsze zadanie ogrodnika w tym okresie i codziennie spędzam co najmniej 20 minut, wycinając przekwitłe kwiatostany. Nie chodzi o estetykę, ale o pobudzanie roślin do dalszej produkcji kwiatów. Nie wyrywaj płatków, zostawiając nagi jak patyk pęd – weź sekator i przytnij łodygę do następnej pary liści lub następnego pąka.

Jeśli chodzi o cudowne rośliny początku lata, niektóre z nich można również pobudzić do kolejnego kwitnienia poprzez usunięcie kwiatów od razu po przekwitnięciu: maki wschodnie, ostróżki, świerzbnice i bodziszki to główni kandydaci do tego zabiegu. Bądźmy brutalni i tnijmy do ziemi, a we wrześniu zakwitną ponownie: nieco krócej i mniej bujnie. Oczywiście pojawią się przez to puste miejsca na rabatach, ale to szansa na wprowadzenie roślin jednorocznych takich jak kosmosy czy cynie, które wzmocnią się w międzyczasie na tyle, że gdy przycięte rośliny odrosną, będą już mogły z nimi konkurować.

Sięgaj do gwiazd

Zaplanuj kwiaty na różnych wysokościach. Powojniki z grupy trzeciej (późno kwitnące), np. wszystkie formy powojnika włoskiego (*Clematis viticella*) oczarowują kwiatami jeszcze jesienią i są odporne na mróz. Uprawiam je przy wigwamach na rabatach, ale też przy wysokich różach kończących kwitnienie w połowie lipca. Ponieważ powojniki przycinam do ziemi w połowie marca, w żaden sposób nie zaburza to widoku kwitnących róż.

Warto wypróbować jednoroczne pnącza kwitnące pod koniec lata, np. kobeę pnącą (*Cobaea scandens*), nasturcje, wilce, w tym wilec klapowany (*Ipomoea lobata*), pałczatkę szorstkawą, tunbergię oskrzydloną (*Thunbergia alata*) i rodochiton fioletowy (*Rhodochiton atrosanguineus*). Bardzo łatwo je pozyskać z nasion, a kwitną bujnie przez całą drugą część lata. Świetnie rosną na rabatach i w donicach. Wszyscy widzowie programu *Gardeners' World* wiedzą, że jestem wielkim fanem donic. Lubię mieć ich jak najwięcej – preferuję śliczne gliniane pojemniki, które pozbawiły mnie dużej ilości gotówki, ale dają mnóstwo radości.

Jedną z wielu zalet posiadania donic jest możliwość wprowadzania do nich zmian wraz z upływem sezonu. Sadzę w nich nie tylko delikatne pnącza, ale też agapanty, szałwie, kanny i dalie, które trzeba chronić przed mrozem. Zanim

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl cd44a5ba98

wysadzimy je do ogrodu, gdy kwiaty roślin początku lata już więdną, można pobudzać je do wzrostu w nadających się do recyklingu plastikowych doniczkach.

Trzeba też koniecznie strzyc żywopłoty i wyrównywać brzegi rabat. Oczywiście z głównym strzyżeniem żywopłotów należy zaczekać do czasu, aż wszystkie pisklęta opuszczą gniazda – czyli do sierpnia – ale powierzchnie pionowe oraz rośliny przycinane w kule, stożki czy inne kształty dobrze jest przycinać i utrzymywać w formie, jeśli nie gniazdują w nich ptaki. To wręcz niebywałe, jak te niewielkie opisane wyżej zabiegi wpływają na cały ogród w momencie, gdy wszystko wydaje się zmierzać ku końcowi. Pożegnajmy się więc z początkiem lata, ale powitajmy jego dalszy ciąg. Zaakceptujmy zmiany i pozwólmy drugiej odsłonie lata obdarowywać się szczodrze aż do jesieni.

Monty poleca
rośliny późnego lata

Rodochiton fioletowy (*Rhodochiton atrosanguineus*) Wyjątkowe dzwonkowate kwiaty od lipca do października

Rudbekia Energiczna i prawie bezproblemowa – jedynie wiosną dopadają ją ślimaki

Krokosmia Ma śliczne pąki, z których rozwijają się jeszcze ładniejsze kwiaty

eprasa.pl cd44a5ba98

Nieosłonięte, słoneczne stanowisko idealnie nadaje się na nasadzenia łąkowe z trawami i bylinami, takimi jak szałwie, mikołajek nadmorski czy werbena

Natura wie najlepiej

Carol Klein podpowiada, jak dobierać rośliny do różnych warunków, bazując na gatunkach, które rosną na podobnych stanowiskach w naturze

Rok temu wraz z grupą podobnych mi zapaleńców, zbudowaliśmy naprawdę duży ogród pokazowy na potrzeby wystawy ogrodniczej RHS Hampton Court Palace Garden Festival [dotyczy 2023 roku – red.]. „Zbudowaliśmy" nie jest tu najwłaściwszym słowem: powinnam raczej powiedzieć „zasadziliśmy". W ogrodzie chodziło wyłącznie o rośliny. Miał ilustrować etos doboru odpowiednich roślin na posiadane przez nas stanowiska.

Ogrody to nie to samo, co natura, ale badając naturę, uczymy się, jakie warunki i stanowiska sprzyjają jakim gatunkom, i rozwijamy się jako ogrodnicy. Wracając do ogrodu: podzieliliśmy go na strefy – każda z nich odzwierciedlała konkretne warunki siedliskowe determinujące dobór roślin w ogrodzie na danym stanowisku.

W rzeczywistości szanse napotkania sześciu różnych siedlisk w jednym ogrodzie są znikome, ale nasz ogród był ogrodem pokazowym – umożliwiał więc zaprezentowanie sześciu odmiennych zbiorów warunków, z którymi goście mogli mieć do czynienia.

Różnica między naturą a ogrodnictwem polega na celowości uprawy. Jeśli staramy się narzucić naszą wolę roślinom na działce, nie biorąc pod uwagę istniejących warunków, nie stworzymy radosnego ogrodu. To ewolucja podjęła decyzję, co gdzie rośnie. Rośliny i ich środowisko ewoluowały razem przez miliony lat i rośliny wypracowały różne sposoby na radzenie sobie z warunkami środowiskowymi – tak, aby móc się rozmnażać i dalej żyć. Przetrwanie to nadrzędny cel wszystkich form życia.

Rośliny wypracowały mnóstwo sposobów na adaptowanie się do środowiska i zmienianie się razem z nim. Spójrzmy choćby na kolce róż – idealnie odstraszają głodnych roślinożerców, jednocześnie działając jak czekany pomagające roślinom piąć się ku słońcu. Albo weźmy na warsztat wytrzymałe niebieskawozielone liście modraka morskiego: dzięki ich teksturze i pofałdowaniu roślina radzi sobie z rozpylaną przez wiatr morską wodą i słońcem, zaś długi korzeń palowy zakotwicza ją między kamieniami, co pomaga jej utrzymać się na miejscu w czasie sztormów i dotrzeć do składników odżywczych i świeżej wody.

Podział naturalnych siedlisk na sześć grup to ogromne uproszczenie – istnieje przecież mnóstwo wyjątków i elementów zazębiających się, ale to generalnie użyteczna baza pozwalająca przeanalizować, czym dysponujemy. Naszą szóstkę wybranych siedlisk nazwaliśmy: Las, Żywopłot, Teren podmokły, Łąka, Teren nadmorski oraz Wrzosowiska i góry. Reprezentują potencjalne warunki w typowych ogrodach. Tu gdzie mieszkamy, w Glebe Cottage, mamy miejsca odpowiadające warunkom typowym dla kilku z tych siedlisk – o ile twój ogród nie znajduje się tuż nad morzem lub w lesie, pewnie też znajdziesz podobieństwo do co najmniej dwóch z nich. Przyjrzyjmy się im zatem bardziej szczegółowo.

DEBBIE PATTERSON; GAP/JOANNA KOSSAK; TIM SANDALL/RHS

epresa.pl cd44a5ba98

▼ Las

W większości ogrodów są miejsca pełne cienia – rzucają go drzewa, krzewy, żywopłoty, budynki, mury i ogrodzenia. Gleba jest tu często sucha i uboga. Inspiracji do nasadzeń szukajmy w lasach. Cieniste miejsca to szansa na uprawę wspaniałych leśnych roślin.

Wiele z nich pochodzi z lasów liściastych i nazywam je Kopciuszkami, bo muszą uwinąć się ze wszystkim, zanim zegar wybije północ. Wypuszczają więc liście, kwitną i zawiązują nasiona zanim znajdujące się nad nimi korony drzew zapełnią się liśćmi.

Ponieważ RHS Hampton Court Palace Garden Festival odbywa się na początku lipca, wykorzystaliśmy rośliny leśne, które wyglądają ciekawie właśnie w tym czasie. Zasadziliśmy mnóstwo paproci – to archetypowe rośliny cieniolubne – i rozświetliliśmy je gillenią trójlistkową (*Gillenia trifoliata*), północnoamerykańską rośliną o gwiaździstych kwiatach, porastającą skraje lasów oraz dzwonkiem kremowym (*Campanula lactiflora*).

Wypróbuj te trzy gatunki

- **Wietlica samicza (*Athyrium filix-femina*)**
- **Dzwonek szerokolistny (*Campanula latifolia*)**
- **Przewłoka (*Smyrnium perfoliatum*)**

Wietlica samicza 'Kalothrix'

Dzwonek szerokolistny

Przewłoka

Naparstnica purpurowa 'Candy Mountain Peach'

Barwinek odmienny

Jasnota plamista 'Pink Pewter'

▲ Żywopłoty

Ludzie sadzą żywopłoty od wieków, stały się więc integralnym elementem naszego krajobrazu. To bogate i złożone siedliska – mieszanka drzew i krzewów, roślin zielnych, traw i roślin cebulowych. Nawet jeśli nie mamy żywopłotu, obrzeża ogrodu wyznaczone przez mury bądź ogrodzenia mają wiele wspólnego z wiejskimi żywopłotami i poboczami dróg.

Rośliny rosnące na takich stanowiskach muszą być silne, aby radzić sobie z wymagającymi warunkami: nierówną ilością cienia i słońca w ciągu dnia, ulewnym deszczem i suszą. Zwykle są oportunistami – podobnie jak wiele dziko rosnących na skrajach lasów roślin, które nauczyły się rosnąć przy żywopłotach i drogach.

Takie rośliny – od naparstnic po wilczomlecze – to wskazówka, jakie gatunki będą dobrze się czuły na obrzeżach ogrodu. Wiele z nich wykorzystaliśmy w naszym ogrodzie pokazowym – ten jego fragment był najbardziej zróżnicowany.

Wypróbuj te trzy gatunki

- **Naparstnica purpurowa (*Digitalis purpurea*)**
- **Barwinek odmienny (*Vinca difformis*)**
- **Jasnota plamista (*Lamium maculatum*)**

ZDJĘCIA: TORIE CHUGG; SARAH CUTTLE, PAUL DEBOIS, GETTY/RA KEARTON, ALEX MANDERS; IMAGEBROKER/HELMUT MEYER ZUR CAPELLEN; JASON INGRAM

eprasa.pl cd44a5ba98

▼ Teren podmokły

Sektor podmokły naszego ogrodu pokazowego znajdował się u stóp leśnego zbocza. Zaprezentowaliśmy tam mnóstwo roślin o bujnych liściach i kwiatach w intensywnych kolorach – języczki, krwawnice, kukliki, rodgersje i pierwiosnki ząbkowane, które uwielbiają, gdy jest mokro. Wielu z nas ma częściowo podmokłe ogrody – niekiedy to warunki naturalne, a czasem skutek wykopania oczka wodnego.

Choć postanowiliśmy nie robić stawiku (i tak mieliśmy mnóstwo pracy), ogród lekko się tu nachylał i wyglądał jak teren podmokły.

Woda w ogrodzie może wiele zmienić na lepsze, ale jest mnóstwo roślin, które po prostu zgniją, rosnąc w bardzo mokrej glebie – wszystko jedno jak długo. W wielu miejscach zwiększyło się ryzyko powodzi, więc jest to realne zagrożenie. Tymczasem gatunki żyjące na bagnach i na skraju zbiorników wodnych uwielbiają właśnie takie warunki. Są do nich przystosowane i potrzebują ich, aby dobrze się rozwijać.

Wypróbuj te trzy gatunki

- **Wiązówka czerwona (*Filipendula rubra*)**
- **Długosz królewski (*Osmunda regalis*)**
- **Wilczomlecz błotny (*Euphorbia palustris*)**

Wiązówka czerwona ‘Venusta’

Długosz królewski

Wilczomlecz błotny

Bodziszek łąkowy

Jarzmianka większa ‘Star of Royals’

Śmiałek darniowy

▲ Łąka

Wzdłuż żywopłotu biegła ścieżka oddzielająca go od największej i chyba mojej ulubionej części ogrodu pokazowego: łąki. Na łące w naturze bujnie rosną razem byliny i trawy. Lubią otwarte przestrzenie wystawione na słońce i deszcz.

Choć wszystkie części naszego ogrodu przyciągały owady, tu było ich najwięcej – krzątały się brzęcząc i bzycząc już od samego początku. W ciągu paru godzin od zasadzenia roślin pojawiły się pasikoniki, biedronki i owady zapylające, takie jak motyle, pszczoły i bzygi. Licznie odwiedzające ogród dzieci były nimi zachwycone.

Właśnie ta część ogrodu była najbardziej znana z autopsji większości zwiedzających. Rosnące tu rośliny: rutewki, szałwie, floksy i śmiałek, są po prostu bezproblemowe. Bez względu na rodzaj gleby w ogrodzie, znajdziesz gatunki, które stworzą podobną, luźną atmosferę.

Wypróbuj te trzy gatunki

- **Bodziszek łąkowy (*Geranium pratense*)**
- **Jarzmianka większa (*Astrantia major*)**
- **Śmiałek darniowy (*Deschampsia cespitosa*)**

eprasa.pl cd44a5ba98

Rozmaryn lekarski

▶ Tereny nadmorskie

Ta część naszego ogrodu pokazowego była adresowana nie tylko do ogrodników żyjących nad morzem – chcieliśmy zainspirować osoby mające w ogrodzie słabą, piaszczystą, kredową lub żwirową glebę. Większość wykorzystanych tu roślin wyprodukowała Emily Allard z Beth Chatto's Gardens, która również je zasadziła z pomocą koleżanek z pracy: Åsy i Malin.

Ogród Żwirowy w Beth Chatto Gardens pokazuje najlepiej, jakie gatunki szybko urosną w bardzo przepuszczalnym podłożu w pełnym słońcu. Powstał na miejscu wyłożonego żwirem parkingu – rośliny podlewa się tu tylko do momentu, gdy się przyjmą. Jest świadectwem możliwości nasadzeniowych i pokazuje, że warto porównywać warunki panujące w naszych ogrodach do warunków naturalnych – dzięki temu uczymy się tworzyć piękne ogrody.

Wypróbuj te trzy gatunki

- **Rozmaryn lekarski (*Salvia rosmarinus*)**
- **Zawciąg nadmorski (*Armeria maritima*)**
- **Dziewanna jedwabista (*Verbascum bombyciferum*)**

Zawciąg nadmorski

Dziewanna jedwabista

eprasa.pl cd44a5ba98

Skalnica inkrustowana

Goździk z grupy Allwooda

◀ Wrzosowiska i góry

W tej części ogrodu wykorzystaliśmy duże kamienie, żwir i rośliny alpejskie – chcieliśmy pokazać, jakie gatunki dobrze rosną w nieosłoniętym miejscu, w trudnych warunkach, gdzie jest mało ziemi. Nie trzeba mieszkać na szczycie góry, by mieć podobne stanowiska w ogrodzie. Pokazaliśmy rozwiązania dla ogrodów nieosłoniętych przed wiatrem, zimnem i słońcem.

Rośliny tu rosnące są niskie, trzymają się blisko ziemi i często mają małe i wąskie albo grube i soczyste liście, co pomaga im radzić sobie z trudnymi warunkami. Rośliny alpejskie najlepiej wyglądają wiosną i jesienią, ale Joshowi i Chrisowi, którzy stworzyli tę część ogrodu, i tak udało się stworzyć coś wspaniałego.

Wypróbuj te trzy gatunki

- **Skalnica inkrustowana (*Saxifraga crustata*)**
- **Goździk (*Dianthus*) z grupy Allwooda**
- **Acena drobnolistna (*Acaena microphylla*)**

Acena drobnolistna

ZDJĘCIA: ALAMY/PANTHER MEDIA GMBH; TORIE CHUGG; SARAH CUTTLE, PAUL DEBOIS MAKSIM SHEBEKO/ADOBESTOCK

eprasa.pl cd44a5ba98

Sukces w ogrodzie *pomimo suszy*

Stopniowo przystosowujemy nasadzenia do zmieniającego się klimatu – **Alan Titchmarsh** pomaga wybrać najlepsze rośliny, dzięki którym twój ogród stanie się odporny na suszę

„Znosiliśmy wilgotniejsze wiosny i łagodniejsze zimy, co wymagało ponownej oceny tych roślin, które są uważane za odpowiednie na stanowiska z okresowo wysychającymi glebami”

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, WITH THANKS TO PENNY BUTTERFIELD, TERSTAN, LONGSTOCK, STOCKBRIDGE, HAMPSHIRE

Suche ogrody wymagają podstawowej pielęgnacji, takiej jak odchwaszczanie i uzupełnianie ściółki ze żwiru

Mikołajek olbrzymi, żeleźniak żółty i przetacznikowiec dodają wysokości suchym ogrodom

Większość z nas ma kawałek wyschniętej ziemi – nawet ci, którzy mają w ogrodzie glebę, dyplomatycznie nazywaną „zbitą". Może być ona wystawiona na wysuszające wiatry i palące słońce, co w rezultacie z niezwykłą szybkością przekształci ją w pustynię, gdy niekończące się wiosenne deszcze staną się już tylko wspomnieniem.

Taki kawałek ziemi może być też zacieniony, ale gęsta sieć korzeni drzew osuszy ją z wilgoci. Tak czy inaczej, jeszcze nie wszystko stracone. Cały sekret (który staje się banałem, gdy się nad tym pomyśli) polega na uprawie roślin, które są naturalnie przystosowane do suchych gleb i ograniczonych zasobów wilgoci. Tak, one istnieją i nie wszystkie pochodzą z Sahary.

Od czasu, gdy w 1978 r. Beth Chatto napisała swoją książkę *The Dry Garden* [Suchy Ogród – red.], nasz klimat nadal jest niestabilny. Znosiliśmy wilgotniejsze wiosny i łagodniejsze zimy, co wymagało ponownej oceny tych roślin, które są uważane za odpowiednie na stanowiska z okresowo wysychającymi glebami. Takie rośliny muszą nie tylko wykazywać się tolerancją na niedobór wilgoci latem, ale także być w stanie wytrzymać większe wahania wilgotności zimą.

„Cały sekret polega na uprawie roślin, które są naturalnie przystosowane do suchych gleb i ograniczonych zasobów wilgoci"

Inspiracje z zagranicy

Rośliny pochodzące z suchych krajów często radzą sobie z niskimi temperaturami zimą, o ile nie są narażone na wilgoć w strefie korzeniowej lub nadmierną wilgotność powietrza, co sprzyja występowaniu chorób grzybowych, mogących prowadzić do zagniwania liści. Wynika z tego, że przepuszczalna gleba w połączeniu dużym przewiewem, a nie „stojącym" powietrzem, znacząco poprawi sytuację i da roślinom odpornym na suszę większe szanse na przetrwanie.

Podczas gdy rośliny z basenu Morza Śródziemnego i Południowej Afryki mogą być przydatne w ogrodach z łagodnymi warunkami, w innych miejscach lepiej jest zwrócić się w stronę Kaukazu i krajów z członem „stan" w nazwie. Gorące lata i zimne lub mokre zimy, które w nich panują, są bardziej podobne do tych, które zaczynamy uważać za normę w Wiel-

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; GETTY/TOM MEAKER; JASON INGRAM. WITH THANKS TO PENNY BURNFIELD, TERSTAN, LONGSTOCK, STOCKBRIDGE, HAMPSHIRE

eprasa.pl cd44a5ba98

Alan poleca

Sześć roślin odpornych na upał i suszę

PEŁNE SŁOŃCE

Czystek
Te wolno rosnące krzewy mają liście, które są albo miękkie i puszyste, albo szorstkie i lepkie – obie cechy pomagają im zatrzymywać wilgoć. Ich cienkie jak bibułka kwiaty w kolorze białym, różowym lub fioletowym – często z bordowymi plamkami – żyją tylko jeden dzień, ale przez całe lato rozwijają się niestrudzenie jeden za drugim.

Lawenda
Wąskie, puszysto-szare, aromatyczne liście i cienkie, fioletowe lub białe kwiatostany sprawiają, że lawenda jest niezwykle popularna – a pszczoły ją uwielbiają. Przytnij ją lekko, gdy przekwitnie, aby wytworzyła nowe pędy i aby przedłużyć jej życie w ogrodzie. 'Hidcote' i 'Munstead' to niezawodne odmiany.

Krokosmia
Ta roślina, potocznie znana również jako cynobrówka lub montbrecja, to prawdziwy wojownik w czasie upałów. Ma wąskie, jasnozielone liście, podobne do liści irysów, a wytwarzane latem rurkowate kwiaty mogą być żółte, pomarańczowe lub szkarłatne. Wyższe odmiany, takie jak 'Lucifer' mogą wymagać podpórki, natomiast niższe odmiany są znacznie łatwiejsze w pielęgnacji.

CIEŃ

Epimedium
Kształt rozwijających się wiosną kwiatów przypomina biret biskupa. Młode liście są często wybarwione na różowo-czerwono. Kwiaty mogą być różowoczerwone, żółte, białe lub pomarańczowe i są dodatkową atrakcją rośliny, którą najbardziej cenię za kępy liści o wysokości jednej stopy.

Dziurawiec
Dziurawiec kielichowaty (*Hypericum calycinum*) jest niedocenianym bohaterem cienia. Tworzy wysoki na stopę dywan z liści, który od lata do jesieni jest usiany jasnożółtymi kwiatami o pylnikach przypominających pędzel do golenia. Jest też łobuzem i rozprzestrzenia się tak, że warto mieć go na oku, ale to niezwykle cenna roślina okrywowa do trudnych miejsc.

Barwinek
Barwinek większy (*Vinca major*) lub mniejszy (*V. minor*) jest tak niezawodny, że często bierzemy jego zalety za pewnik. Będzie pełzał po ziemi i ozdabiał swoje długie, płożące się łodygi niebieskimi lub białymi kwiatami od wiosny do jesieni. Kolejna świetna roślina do suchego cienia, gdzie wiele innych gatunków odmawia wzrostu.

kiej Brytanii. Ale każdy rok będzie inny i dobrze jest pamiętać, że pogoda może wyrządzić naszym roślinom tyle samo szkód, co klimat.

Jeśli zauważysz, że część twojego ogrodu regularnie cierpi na niedobór wody – czasami zimą, a czasami latem, jeśli jest osłonięta gęstym baldachimem liści drzew, który działa jak parasol – poszukaj sposobów, aby uczynić ją bardziej gościnną dla roślin, ponieważ nawet te gatunki, które radzą sobie z dłuższymi okresami suszy, muszą otrzymać chociaż trochę wilgoci, aby móc się rozwijać. Chociaż powinieneś unikać bycia niewolnikiem węża ogrodowego i konewki, nawet najbardziej odporne na suszę rośliny będą wymagały podlewania w pierwszym roku po posadzeniu, dopóki nie zapuszczą korzeni i nie będą zdolne (dzięki swojej silnej budowie) do wykorzystania tej odrobiny wilgoci, jaka jest dla nich dostępna. W okresie ukorzeniania się podlewaj je obficie i często. Po pierwszym sezonie, gdy korzenie rozwiną się na tyle dobrze, aby rośliny mogły przetrwać samodzielnie, poradzą sobie bez regularnego nawadniania.

Halo, tu ziemia

Najważniejszą rzeczą do zrobienia przed posadzeniem roślin w miejscu dotkniętym suszą jest stworzenie warunków bardziej sprzyjających ich wzrostowi.

eprasa.pl cd44a5ba98

Jak dbać o suchy ogród

Potraktuj suchy obszar tak samo, jak każdą inną część ogrodu – zwróć uwagę na jego kształt i strukturę oraz obsadź w ten sposób, aby był interesujący i trzymał formę przez cały rok

1 Zaplanuj jeden lub dwa zimozielone krzewy, aby zapewnić strukturę – czojsia czuje się dobrze w pełnym słońcu, a wończa toleruje cień. Dodaj odporne na suszę byliny, rośliny jednoroczne – takie jak lubiąca słońce eszolcja – i rośliny cebulowe, aby wypełnić dostępną przestrzeń.

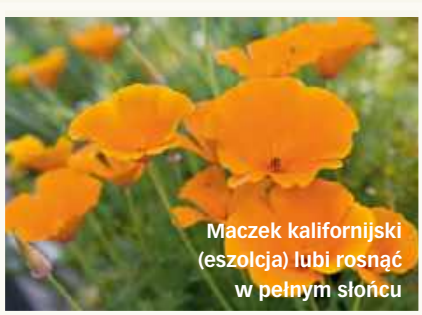
2 Suche ogrody w pełnym słońcu wyglądają atrakcyjnie, gdy są rzadko obsadzone roślinami – tak jak ma to miejsce w naturze. Wykorzystany jako ściółka żwir nie tylko lepiej wyeksponuje rośliny, ale także stłumi chwasty, zapewniając dobry powierzchniowy. Zapobiegnie rozpryskiwaniu się błota i zmniejszy problem nadmiernej wilgoci u nasady roślin, prowadzącej do gnicia zimą.

3 W zacienionych miejscach wokół drzew i krzewów ściółka z rozdrobnionej kory będzie wyglądać bardziej naturalnie niż kamienny grys, a także zatrzyma wilgoć i ograniczy wzrost chwastów.

4 Nie oszczędzaj na materii organicznej – dodaj do ziemi tyle kompostu, ile możesz. To naprawdę pomoże roślinom w pierwszym roku po posadzeniu i pobudzi ich korzenie do głębszego wnikania w chłodniejszą, zatrzymującą wilgoć ziemię.

5 Podlewaj rośliny obficie w pierwszym roku po zasadzeniu, a następnie pozwól im samym znaleźć wodę.

6 Usuń wszystkie chwasty, które będą konkurować z uprawianymi roślinami – ściółka pomoże je stłumić, ale nasiona jednorocznych chwastów uznają ją za wyjątkowo atrakcyjną do rozwoju swoich korzeni.

Maczek kalifornijski (eszolcja) lubi rosnąć w pełnym słońcu

W odsłoniętych miejscach należy stosować ściółkę ze żwiru, która pomaga zatrzymać wilgoć i ograniczyć wzrost chwastów

“Rośliny o pojedynczych kwiatach oferują bogate porcje pyłku i nektaru dla odwiedzających je pszczół”

Domieszaj do ziemi dużą ilości zatrzymującej wilgoć materii organicznej. Zdecydowanie najlepszym materiałem jest kompost, ponieważ nie jest tak silny jak przekompostowany obornik, który może pobudzać wzrost wybujałych, miękkich pędów, podatnych na złą pogodę i niskie temperatury. Kompost – zmieszany z wierzchnią, 15-centymetrową warstwą ziemi, w ilości co najmniej jednego wiadra na metr kwadratowy – pomoże roślinom wystartować w pierwszym roku po posadzeniu. Po zasadzeniu i podlaniu, ściółkowanie – albo rozdrobnioną korą (w cieniu i pod drzewami), albo grysem lub żwirem (na otwartej przestrzeni lub w ogrodach skalnych) – pomoże zatrzymać wilgoć i zmniejszyć parowanie, a także zmniejszyć konkurencję ze strony chwastów.

Na odsłonięte, nasłonecznione miejsca poszukaj roślin, które są naturalnie przystosowane do ograniczenia utraty wody przez liście. Włoski na liściach wykształciły się właśnie w tym celu, więc rośliny o szarych liściach, takie jak czyściec, lawenda, rogownica, bylica, bodziszki, posłonek i czystek będą dobrze rosły w suchych warunkach. Inne odporne gatunki mają grube korzenie, które dobrze magazynują wodę – mają je np. mikołajek, akant czy agapant. W suchym cieniu poradzą sobie przywrotnik, bergenia, jasnota, epimedium i brunnera. Są niezwykle wytrzymałe, a przy tym zdolne do rozwoju przy słabym oświetleniu.

Nie zakładaj, że suchy ogród będzie całkowicie pozbawiony dzikich zwierząt. Rosnące w słonecznym miejscu gatunki o pojedynczych kwiatach oferują bogate porcje pyłku i nektaru – należą do nich na przykład czystek i posłonek. Będą często odwiedzane przez pszczoły, podczas gdy w cieniu zapylacze przywabi naparstnica.

Wybierając i sadząc rośliny, które są naturalnie przystosowane do suchych warunków – czy to w cieniu, czy w pełnym słońcu – dajesz im najlepsze szanse na prawidłowy wzrost i oszczędzasz sobie trudu wydawania pieniędzy każdego roku na te, które po prostu się poddadzą i zmarnieją.

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

eprasa.pl cd44a5ba98

Alicja Grabowska – ogrodniczka, właścicielka szkółki bylin, autorka książek ogrodniczych, w Filipowicach pod Krakowem prowadzi edukacyjny Ogród na Wzgórzu. Prowadzi stronę www.twojogrodnik.pl

Skalniaki w miniaturze

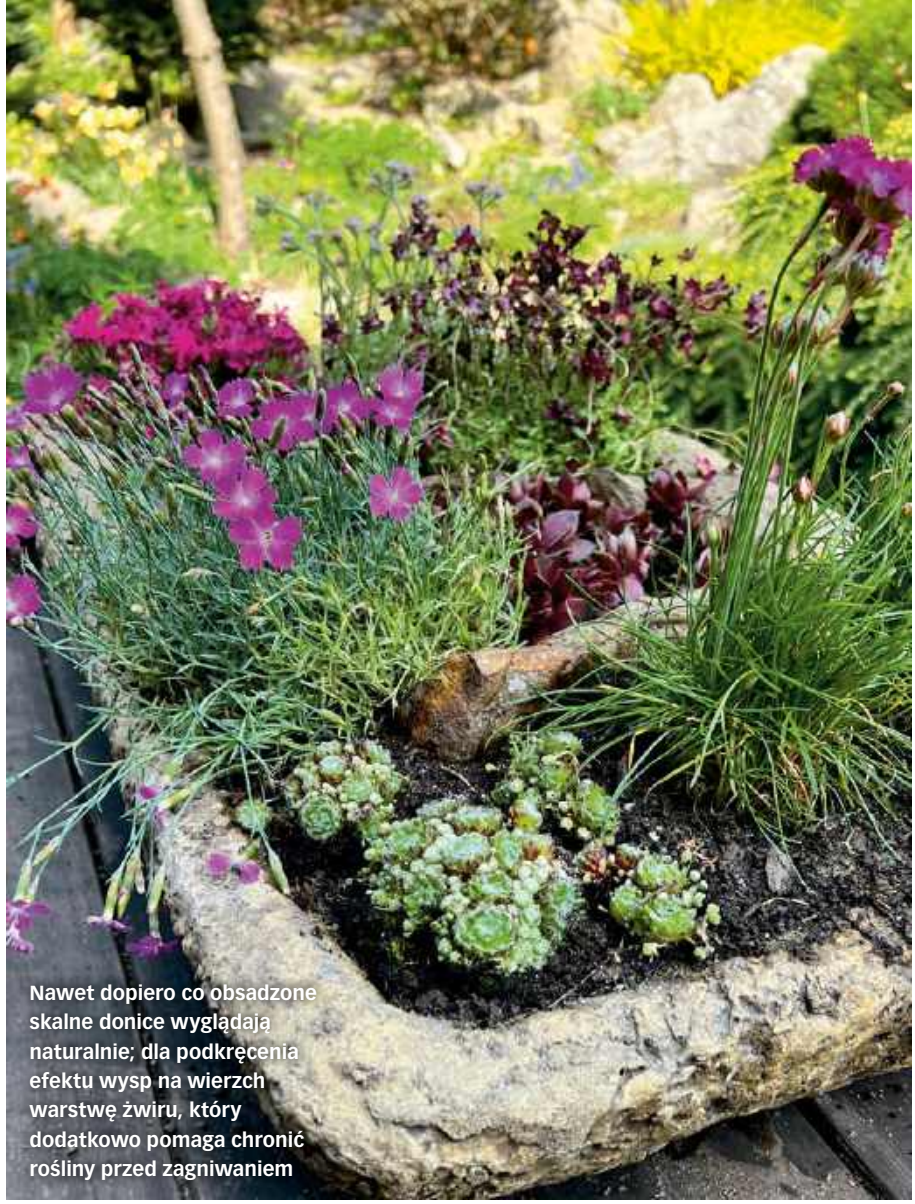
Kochasz ogród i rośliny, ale brak ci sił, miejsca, a może funduszy? Mam dla ciebie wspaniałe rozwiązanie – miniogródki skalne w kamiennych donicach. Dzięki nim możesz cieszyć się urokami skalniaków nawet, jeśli wcale nie masz ogrodu – stworzysz go sobie na balkonie, tarasie czy przy wejściu do domu.

TEKST I ZDJĘCIA ALICJA GRABOWSKA

Piękne i niezawodne

Kamienne donice z roślinami skalnymi stoją przy schodkach prowadzących do naszego domu w Filipowicach i zawsze, o każdej porze roku, wzbudzają nasze zainteresowanie oraz ciekawość osób odwiedzających ogród. Te śliczne miniaturowe ogródeczki pozwalają wyeksponować najciekawsze rośliny oraz podziwiać je z bliska. Dzięki temu, że kamienne donice nie zajmują dużo miejsca, stawiamy je również wzdłuż ścieżki i każdy, kto nas odwiedza, może rzucić na nie okiem. A jest na co! Pomiędzy niewielkimi skałkami i łupkami pysznią się kępki miniaturowych goździków, rojników, rozchodników, macierzanek, skalnic, smagliczki, przymiotna, lewizji, zawciągów, różeńca górskiego. Każda bylina ma inny kolor i kształt liści, dzięki czemu te małe kompozycje są bardzo ciekawe.

Nasze skalniaki w donicach uprawiamy w tym miejscu od ponad 20 lat. Co kilka lat wymagają od nas większej uwagi: trzeba odmłodzić nasadzenie, zmniejszyć duże poduchy goździków, uzupełnić żwir. Czasem postanawiamy założyć ogródek od nowa i to zawsze jest wielka frajda. Do tego dochodzi okazjonalne pielenie czy przycinanie kęp po kwitnieniu. W porównaniu do opieki nad typową rabatą bylinową czy nawet naszym dużym skalniakiem, pracy jest po prostu śmiesznie mało. A efekt zachwycający!

Nawet dopiero co obsadzone skalne donice wyglądają naturalnie; dla podkręcenia efektu wysp na wierzch warstwę żwiru, który dodatkowo pomaga chronić rośliny przed zagniwaniem

Prawie bezobsługowe

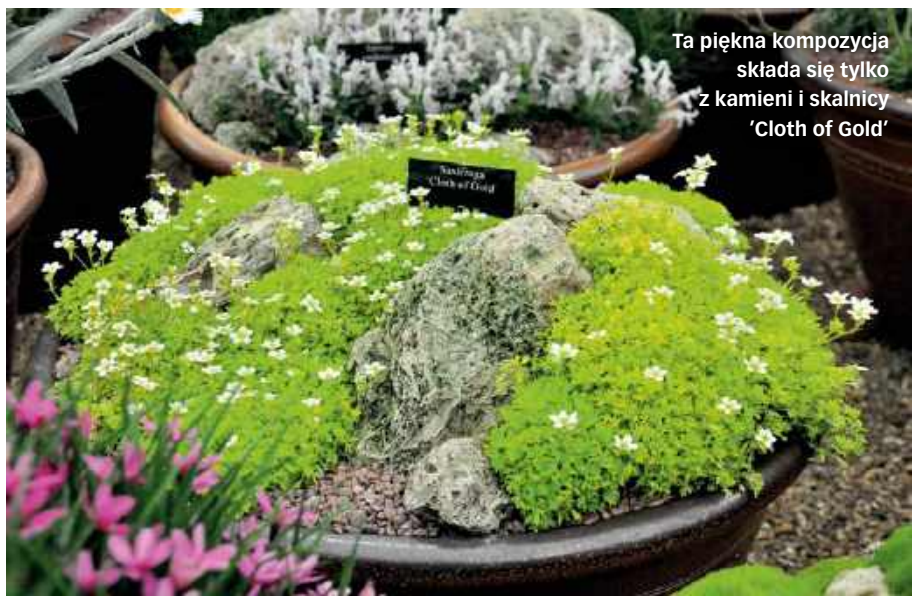
Miniaturowe skalne ogródki najładniej wyglądają w kamiennych donicach, ale możesz je urządzić w balkonowych skrzynkach, sadząc rośliny alpejskie zamiast pelargonii czy surfinii, które nieraz w połowie sezonu wyglądają już niecekawie (szczególnie, jeśli nie nawozisz ich co chwila). Skalniaki potrzebują minimum wody i są odporne na słońce, więc nadają się na południowe balkony, gdzie niewiele roślin jest w stanie wytrzymać. Naprawdę zniosą dużo, są bardzo wytrzymałe. Możesz nawet wyjechać na urlop i zostawić je bez opieki. Przekonałam się o tym parę razy, kiedy zdarzyło mi się o nich zapomnieć nawet na kilka tygodni podczas upalnego lata. Kiedy oprzytomniałam i pobiegłam do nich z konewką, większość roślin dzielnie trwała na posterunku.

Nie tylko balkon

Skalne donice są wspaniałą ozdobą, którą ustawisz przy wejściu do domu, na tarasie, balkonie. Będą świetnym prezentem dla bliskich ci ogrodników, a nawet ory-

Początkujący ogrodnicy mogą zacząć od uprawy rojników

Ta piękna kompozycja składa się tylko z kamieni i skalnicy 'Cloth of Gold'

eprasa.pl cd44a5ba98

ginalną, wytrzymałą dekoracją na cmentarzu. Mają jeszcze tę zaletę, że tworzą miniaturowe oazy zieleni w miejscach, gdzie inne rośliny nie mają szans, zapewniając schronienie owadom i drobnym żyjątkom. A nas po prostu cieszą.

Mniej znaczy więcej

Ogródki skalne w donicach wpisują się też idealnie w ideę „mniej znaczy więcej" – skupiamy się na ich pielęgnacji, nie ulegając pokusie kupowania ciągle nowych roślin i rozbudowy ogrodu. Uczymy się zachwycać małymi rzeczami. Obserwacja miniaturowych ogródków może być wspaniałą praktyką uważności – *mindfulness*. Podziwiając z bliska rośliny i kompozycję, zaczynamy dostrzegać nawet niewielkie szczegóły i zachwycać się tym, co na pierwszy rzut oka niepozorne.

Każdy może mieć ogródek

Uprawa skalniaków w donicach oraz na podwyższonych rabatach, daje możliwość cieszenia się ogrodnictwem i pięknem roślin tym osobom, które z jakichś względów nie mogą wyjść do ogrodu lub intensywnie w nim pracować. To szansa dla osób chorych, z niepełnosprawnościami, starszych, które w ten sposób mogą doświadczać kontaktu z roślinami nie wymagającymi tak wielu zabiegów i pielęgnacji, a nadal sprawiającymi mnóstwo radości i leczącymi nasze dusze.

Odpowiednie donice

Jeśli chcesz stworzyć takie kompozycje, potrzebować będziesz kamiennego pojemnika, koniecznie z odpływem – najlepiej wyglądają oryginalne stare koryta, które są dość drogie, ale możesz je kupić z drugiej ręki. Jeśli nie uda ci się znaleźć takiego, nie przejmuj się – w sprzedaży można znaleźć udane repliki donic albo wykonać je samodzielnie. Całkiem ciekawie wyglądają też pojemniki o ścianach imitujących łupki, a nawet nowoczesne donice z chropowatego betonu. Najlepiej wybierać niewysokie, długie i wąskie donice – my korzystamy z takich o wymiarach około 30 x 50 cm i wysokości 25-30 cm. Ostatecznie, możesz użyć nawet zwykłych skrzynek balkonowych.

Pamiętaj o drenażu!

W przypadku roślin skalnych musisz naprawdę się postarać i zapewnić im przepuszczalne podłoże oraz upewnić się, że nadmiar wody będzie swobodnie odpływał z donicy. Dlatego otwór odpływowy w dnie zakryj płaskim kamieniem, aby uniknąć zaklejenia przez wilgotne podłoże i dodatkowo wyłóż dno włókniną, która pozwoli uniknąć zamulenia otworu. Następnie wsyp na dno warstwę drenażu z kamieni, keramzytu lub grubego żwiru.

Skalne kompozycje w donicach wyglądają niczym góry w miniaturze

Takie donice można ustawić na słonecznych tarasach czy balkonach, gdzie trudno utrzymać inne rośliny przy życiu

Szczeliny dla amatorów wyzwań

Specjalnym rodzajem ogrodów skalnych są tzw. skalniaki szczelinowe, gdzie pomiędzy gęsto ustawionymi na sztorc lub silnie nachylonymi łupkami sadzimy skalne byliny. Z wyglądu ten typ ogrodów skalnych jest dość agresywny, ponieważ dominuje tu kamień, zaś rośliny sadzone są w wąskich szczelinach, wypełnionych ubogim podłożem. Ułożone w ten sposób kamienie naśladują naturalne spękania wapiennych i granitowych skał, pośród których korzenie roślin rosną głęboko i szukają chłodu w gorące dni, a woda szybko odpływa w głąb ziemi i jest nadal dostępna.

Ten typ skalniaków z powodzeniem można również aranżować w donicach. Ich zaletą jest ekstremalna odporność na suszę, specjalny mikroklimat dla takich gatunków, jak np. goryczki, naradki, przymiotna, iglice, a także spektakularny efekt – wystające kamienne płyty pasują do nowoczesnych domów i aranżacji. Odwiedzając brytyjskie ogrody czy wystawę Chelsea Flower Show, miałam okazję podziwiać wiele doniczkowych imponujących kompozycji, które podkreślają urodę skalnych bylin, a wyjątkowo wymagającym gatunkom zapewniają najlepsze warunki wzrostu.

Miniaturowy skalniak szczelinowy to wyższa szkoła ogrodnictwa

Ziemia zwykła, ale z dodatkiem żwiru

Ziemię ogrodową, którą będziesz używać do sadzenia, pomieszaj z piaskiem i żwirem, aby poprawić jej przepuszczalność. Pamiętaj, że rośliny skalne pochodzą z wysokich partii gór, gdzie rosną wciśnięte między skalne odłamki, z korzeniami pomiędzy żwirem i rumoszem, więc powinniśmy zrobić wszystko, aby odwzorować ich naturalne środowisko.

Kamienie nie tylko do ozdoby

Kamienie w kompozycjach nie tylko dodają wysokości i urozmaicają, ale też dają ochłodę korzeniom roślin, które w ten sposób zyskują ochronę przed upałem. W nocy zaś oddają ciepło zgromadzone w ciągu dnia, i dzięki temu przez całą dobę skalniaki otoczone są przez sprzyjający mikroklimat. Dla donicy o wymiarach 30 x 50 cm wystarczą 3-4 średnie kamienie. Aby uzyskać naturalny efekt, zakop je przynajmniej do połowy w podłożu, aby wystawały z niego w naturalny sposób i nie chwiały się. Spróbuj rozrzucić je po donicy, zamiast umieszczać w równym rządku.

Żwir na dole... i na górze

Sadząc, nie zasypuj całkowicie korzeni podłożem, od góry zostaw miejsce (około 2 cm) na warstwę grubego ostrego żwiru. Zapewnisz tak skalniakom drenaż górny, ułatwiający odpływanie wody z okolic szyjki korzeniowej, czyli miejsca narażonego na zagniwanie, a dodatkowo zyskasz ładną ściółkę.

Jako pojemników możesz użyć kamiennych koryt lub wydrążonego pnia

Komponuj z głową

Z tyłu umieść niewielki miniaturowy iglak, po środku średniej wysokości byliny, a z przodu poduszkowe skalnice, goździki lub niziutkie rojniki. Dobrze wygląda też pas żwiru rozsypany na przodzie donicy – dzięki temu kompozycja zyskuje głębię. Wybierając rośliny, unikaj szybko rosnących, ekspansywnych. Łącz gatunki o podobnych wymaganiach co do pH podłoża i zapotrzebowania na słońce. Większość roślin skalnych potrzebuje minimum 6 godzin dostępu do światła słonecznego dziennie. Jeśli dopiero zaczynasz, postaw na rośliny proste w uprawie, na przykład rojniki. Z czasem zaczniesz rozglądać się za bardziej wymagającymi rarytasami.

Miniaturowe iglaki pełnią ważną rolę zarówno na dużym skalniaku, jak i w donicach – cieniują byliny, dodają wysokości kompozycjom

eprasa.pl cd44a5ba98

Pielęgnacja

Latem pamiętaj o podlewaniu – zraszaj podłoże, nie liście. Skalniaki nie potrzebują dużo wody, ale większość nie może rosnąć w podłożu suchym na wiór. O podlewaniu pamiętaj też zimą, szczególnie jeśli nie ma opadów, a donice stoją pod okapem. Natomiast jeśli w porze zimowej donice narażone są na duże opady deszczu, musisz postąpić odwrotnie i nakryć rośliny płytą pleksi, by uchronić je przed nadmiernym zamakaniem.

Raz w roku możesz nawieźć je wolno rozkładającym się nawozem, w niewielkiej dawce (1/4 dawki). To co, biegniesz już szukać odpowiedniej donicy?

Rośliny do skalnych donic

- aktinella
- bodziszek bezszypułkowy
- floks 'Crackerjack'
- floks Douglasa
- gęsiówka Sundermanna
- goryczki niskołodygowe
- goździk kolczasty
- krwawnik kutnerowaty
- kulnik sercolistny
- naradka pierwiosnkowata
- naradka rojnikowata
- pierwiosnek łyszczak
- pierwiosnek maleńki
- pierwiosnek obrzeżony
- przymiotno złożone odm. dyskowata
- różeniec górski
- słonecznica (niskie formy, np. słonecznica wysokogórska)
- szarotka alpejska
- zawciąg jałowcolistny
- miniaturowe iglaki

Kolekcja roślin skalnych w donicach na wystawie Chelsea Flower Show w Londynie

Goryczka bezłodygowa

Aktinella

Różeniec górski

Goździk kolczasty

ZDJĘCIA: AQUATARKUS, SANDPIPER /ADOBESTOCK

eprasa.pl cd44a5ba98

Tajniki kolorowego OGRODU

Budynki i krajobrazy mogą odgrywać istotną rolę w ożywieniu ogrodowej przestrzeni, udowadnia **Nick Bailey**

Część 7 Otoczenie ogrodu

Jeśli chodzi o kolor w ogrodzie, wielu z nas skupia swoją uwagę na kwiatach i liściach. To oczywisty wybór. Jednak poza samym kolorem, to co sprawia, że liście i kwiaty naprawdę wywołują zachwyt to tło, na którym się znajdują oraz przedmioty, które je otaczają. Nie wszyscy jesteśmy obdarzeni pięknymi suchymi murami w stylu Cotswold, panelami z cortenu czy wspaniałymi widokami na otaczający krajobraz, lecz nawet bez nich można stworzyć dramatyzm, dodać niektórym zakątkom romantyzmu lub wprowadzić do nich spokój – wystarczy wybrać odpowiednie kolory farb, struktury oraz przedmioty, które pozwolą podkreślić piękno twoich roślin.

Otaczające kolory

Wybierając odpowiednie kolory do ogrodu możemy sprawić, że wtopi się on w otaczające środowisko lub przeciwnie – stanie się samodzielnym bytem. Zawsze preferowałem to pierwsze podejście i staram się, aby ogrody, które tworzę, były częścią szerszego krajobrazu. Takie rozwiązanie może przybrać różne formy. Jeśli mieszkasz w mieście i jesteś otoczony betonem, to dlaczego nie pójść w tym kierunku i nie rozrzucić po ogrodzie roślin o srebrnym i szarym listowiu? Zrobiłem to w ogrodzie na dachu w centrum Londynu i wspaniale się to sprawdza. Lub, jeśli jesteś otoczony ceglanymi budynkami, dlaczego nie powtórzyć ich odcieni w ogrodzie lub wybrać rośliny dopełniające te odcienie? Jeśli dominują czerwone cegły, to albo wprowadź ten kolor do ogrodu w postaci liści, kwiatów i elementów twardych nawierzchni, albo uzupełnij je kolorem przeciwstawnym – bogatą zielenią. Lub, jeśli otaczające budynki są w kolorze brązowym, beżowym i pomarańczowym, dlaczego nie wykorzystać ich jako tła, które podkreśli walory niebieskich i srebrnych liści na twojej działce? Natomiast jeśli uprawiasz ogród na wsi i jesteś otoczony polami i drzewami, możesz uzupełnić lub powtórzyć te odcienie w swoim ogrodzie. Pomysł ten opiera się na japońskiej zasadzie „zapożyczonego krajobrazu", według której rośliny, formy i kolory naśladują otaczający je krajobraz. Jest to również sprytny sposób na powiększenie ogrodu.

Duch ogrodu

Jeśli twój ogród jest całkowicie zamknięty lub chcesz go odseparować od otaczającego krajobrazu, możesz nadać mu specyficzny, niepowtarzalny klimat, używając starannie dobranej palety kolorów, mieszanki tekstur i form. Taki wyjątkowy charakter przestrzeni określany jest jako „genius loci" lub duch miejsca. Oczywiście twój dom wnosi wiele do ducha miejsca, w którym się znajduje, więc dlaczego i ogród nie miałby stać się elementem harmonijnej całości? Wystarczy zainspirować się kolorami materiałów, z których zbudowana jest twoja posiadłość, a następnie powielić je lub uzupełnić za pomocą roślin

eprasa.pl cd44a5ba98

Wiosną chłodne błękity dopełniają zielone listowie, a następnie od połowy lata podkreślają energię czerwonych kwiatów

ZDJĘCIE: NEIL HEPWORTH

eprasa.pl cd44e5ba98

Tutaj ciepły odcień nawierzchni z terakoty został podkreślony przez poduszkę na ławce i odpowiednio dobrane nasadzenia

“Powtórz kolorystykę ścian domu w nawierzchni ogrodowej, a staną się one jednością”

Kolory, które optycznie się cofają, takie jak jasnoniebieski i kremowy, mogą sprawić, że ogród będzie wydawał się większy

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; JASON INGRAM

i materiałów użytych do utwardzenia nawierzchni, by nagle zyskać spójną przestrzeń.

Może się to wydawać oczywiste, ale jeśli powtórzysz kolorystykę ścian domu w utwardzonej nawierzchni ogrodowej sprawisz, że staną się one jednością. To samo można zrobić z roślinami. Jeśli ramy okienne są białe, dlaczego by nie pójść w tym kierunku i nie wprowadzić do ogrodu białych kwiatów, takich jak naparstnica lub przetacznikowiec wirginijski (*Veronicastrum virginicum*) ‘Album’? Jeśli twój dom jest pomalowany różową farbą Suffolk Pink, uwzględnij ten kolor w ogrodzie, umieszczając w nim rośliny lub elementy małej architektury w tym odcieniu. W zasadzie to sugeruję zapożyczanie z palety kolorów domu i powtarzanie ich lub uzupełnianie w ogrodzie.

Czy wiesz, że...

Niesamowita gama kolorów roślin, którymi my, ogrodnicy, możemy się bawić, pochodzi z zaledwie czterech podstawowych pigmentów zmieszanych w różnych proporcjach

Nadawanie koloru konstrukcjom ogrodowym

Nadanie ogrodowi niepowtarzalnego charakteru może być tak proste, jak wybór koloru farby do malowania drewnianych konstrukcji, takich jak szopy, płoty, magazyny, bramy i podwyższone grządki. Zabieg ten ujednolici ogród i nada mu własnej, niepowtarzalnej tożsamości. Wypróbuj lawendowy, kremowy, płowożółty lub ciemnoczerwony, aby podkreślić barwy kwiatów i liści. Kolor można również wykorzystać do zaakcentowania lub ukrycia elementów wyposażenia albo twardych nawierzchni. Jeśli chcesz, aby przedmiot, taki jak drewniane krzesło, naprawdę rzucał się w oko, pomaluj je na czerwono. Na kole barw jest to kolor przeciwstawny do zielonego, co oznacza, że na tle liści będzie wyglądać na intensywny, nasycony i będzie dramatycznie się wyróżniać. Podobnie, jeśli chcesz, aby konstrukcja, taka jak szopa, magazyn lub płot zniknęła, pomaluj ją na możliwie najciemniejszą zieleń (prawie czarną), a wtopi się w krajobraz i będzie wydawać się mniejsza. Mamy tu do czynienia z tą samą zasadą, co w przypadku „małej czarnej”! A jeśli chodzi o ściany i ogrodzenia, ich kolor nie tylko zmieni ducha miejsca, ale także jego rozmiar. Ciepłe kolory farb lub materiałów budowlanych, takie jak czerwony, żółty i pomarańczowy optycznie zmniejszają przestrzeń, więc używaj ich

eprasa.pl cd44a5ba98

„Postarzone, poszarzone drewno stanowi idealne tło dla pastelowych odcieni”

ostrożnie, aby uniknąć „kurczenia się” ogrodu. Znajdujące się na przeciwległym końcu spektrum blade kolory, takie jak kremowy, jasnoniebieski i najjaśniejszy odcień fioletu „cofają się” sprawiając, że przestrzeń wydaje się większa.

Rośliny uzupełniające elementy strukturalne

Jeśli masz na tyle szczęścia, że już posiadasz barwne utwardzane elementy małej architektury, takie jak ściany, nawierzchnie z naturalnego kamienia lub konstrukcje z drewna, naturalnie postarzonego w wyniku wieloletniej ekspozycji na zmienne warunki pogodowe, dlaczego nie podnieść ich wartości poprzez dodanie roślin, które naprawdę uzupełnią ich odcienie?

Postarzone, poszarzałe drewno szop, płotów, łuków i pergoli może stanowić idealne tło dla serii pastelowych odcieni. A może spróbujesz ożywić drewno w odcieniach pomarańczy, wprowadzając do ogrodu niebieskie kwiaty i liście? Przyjrzyj się istniejącym nawierzchniom i konstrukcjom i powiel lub dopełnij ich kolorystykę, tworząc nasadzenia w barwach leżących po przeciwnej stronie koła barw.

Łączenie wszystkiego w całość

Jeśli masz tę luksusową możliwość, aby zacząć w nowym ogrodzie od zera, łatwiej będzie ci określić każdy element palety kolorów pod względem wyboru roślin i materiałów. Weź pod uwagę harmonijną jedność, powtarzalność i sposób, w jaki kwiaty, liście i twarde nawierzchnie oraz elementy architektury łączą się ze sobą. Natomiast jeśli pracujesz z już istniejącym zestawem roślin i materiałów, nadal masz wiele opcji. Może to być tak proste, jak użycie w całym ogrodzie doniczek w tych samych odcieniach, co kolor twojego domu lub powtórzenie koloru ram okiennych lub drzwi za pomocą kwiatów. Niezależnie od tego, jak to zrobisz i z jakich palet kolorów zdecydujesz się zapożyczyć, kluczem jest powtarzalność.

Wykorzystując ten sam kolor w serii elementów tworzących twarde nawierzchnie w ogrodzie lub po prostu powtarzając roślinę, która uzupełnia kolorystykę domu lub szerszego krajobrazu, uzyskasz piękną, jednolitą przestrzeń, w której ogród będzie spójny z otoczeniem.

Stalowoszare odcienie sukulentów i roślin śródziemnomorskich świetnie nadają się do miejskich ogrodów, zwłaszcza gdy rosną w pojemnikach, które pod względem kolorystycznym odzwierciedlają ich charakter

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; GETTY/HARRY LAUB; JASON INGRAM

eprasa.pl cd44a5ba98

3 polecane rośliny

Gatunki rodzime, które naturalnie komponują się z otaczającym krajobrazem

Jaskier ostry (*Ranunculus acris*)
Ten „jaskier na sterydach" ma wysokie pędy, przez które pięknie przeświituje słońce. **Wysokość x Szerokość** 80 cm x 30 cm

Kalina koralowa (*Viburnum opulus*)
Krzew o dynamicznym charakterze – kwitnie wiosną, jesienią ma ogniście wybarwione liście, a zimą zdobią go owoce. **W x S** 4 m x 4 m

Filretka poszarpana (*Silene flos-cuculi*)
Zachwycająca, nadająca się na rabaty rodzima bylina o pięknych, pojawiających się na początku lata różowych kwiatach.
W x S 70 c x 40 cm

eprasa.pl cd44a5ba98

PRENUMERATA

Czytaj więcej, płać mniej!

Zyskaj **20%** *rabatu*

- 10 wydań **z rabatem 20%**
- **darmowa** dostawa
- dostęp do e-wydań **GRATIS**
- **zniżka 30%** na UlubionyKiosk.pl na pojedyncze czasopisma

W prenumeracie tylko

~~179,00 zł~~

143,20 zł

/roczna prenumerata drukowana

Zamów prenumeratę na www.UlubionyKiosk.pl

AVT-Korporacja sp. z o.o., ul. Leszczynowa 11, 03-197 Warszawa
prenumerata@avt.pl | 22 257 84 22 (godz. 10:00–14:00)
rachunek bankowy: ING Bank Śląski 18 1050 1012 1000 0024 3173 1013

eprasa.pl cd44a5ba98

Przekształć starą drewnianą drabinę w poręczne półki na kolekcję ziół i innych roślin jadalnych

eprasa.pl/cd44e5ba93

Upcykling na świeżym powietrzu

Wyposażenie ogrodu

Stwórz unikalne i stylowe dekoracje ogrodowe tanim kosztem – wystarczą materiały z odzysku oraz odrobina umiejętności majsterkowania. **Helen Riches** dzieli się czterema projektami i ich wykonaniem krok po kroku oraz inspirującymi wskazówkami ze świata ekologii

ZDJĘCIA SARAH CUTTLE

Przyciągnij więcej dzikich zwierząt do swojego ogrodu dzięki podwyższonemu oczku wodnemu zbudowanemu ze starego ocynkowanego zbiornika na wodę

Być może jesteś jak ja – zawsze w gotowości, aby wyłapać unikalne przedmioty z odzysku, które stałyby się prezentem do ogrodu. A może szukasz praktycznych pomysłów i specjalistycznej wiedzy na temat tego, jak przekształcić uratowane odpady w coś pięknego lub użytecznego?

Tak czy inaczej, bardziej zrelaksowana natura ogrodów sprawia, że są one idealnymi miejscami do majsterkowania, zwłaszcza gdy świeci słońce, w wyniku czego stare zmienia się w nowe, a ty czerpiesz korzyści z dobrego samopoczucia, które towarzyszy uratowaniu czegoś przed wylądowaniem na wysypisku śmieci.

Właśnie w ten sposób stary most stał się ostatnio częścią mojego ciągle rozwijającego się ogrodu – uratowałam go (za pozwoleniem) z placu budowy, gdzie w przeciwnym razie

“Drewniane drabiny w połączeniu ze starymi deskami na rusztowania tworzą genialne stojaki na rośliny”

zostałby potraktowany jako odpad. Nie mam jeszcze skrystalizowanego planu co do wykorzystania tego klejnotu z odzysku, ale na tym właśnie polega cały ten proces – szukanie inspiracji dla projektu w Internecie lub gdzie indziej, a także wyszukiwanie praktycznych filmików, które pomogą przekształcić „śmieci” w skarb.

Nietrudno znaleźć przedmioty, w których tkwi potencjał. Drewniane drabiny malarskie przybrane artystycznymi plamami z farby wydają się rozmnażać w moim lokalnym sklepie z rupieciami i w połączeniu ze starymi deskami na rusztowania oraz pojemnikami z upcyklingu tworzą genialne stojaki na rośliny.

W mojej grupie sąsiedzkiej na WhatsAppie znajduje się pełno ogłoszeń z używanymi zbiornikami wodnymi, które znakomicie nadają się do tego, by przekształcić je w oczka wodne. Warto również zapytać lokalnych pracowników budowlanych, czy nie mają niepotrzebnych cegieł lub drewnianych ścinków, albo chirurgów drzew o pocięte polana przeznaczone na zrębki. Możesz też poszukać opadłych gałęzi drzew, drewna wyrzuconego przez morze na brzeg lub drewnianych palet (zawsze jednak sprawdź, czy można je zabrać). Takie „odpady” mogą stanowić doskonały materiał do realizacji szeregu projektów, takich jak płotki i donice, a nawet większe konstrukcje, jak pergole i meble.

eprasa.pl cd44a5ba98

Projekt 1 Stojak z drabiny

Przy użyciu starej drewnianej drabiny schodkowej, desek do rusztowania i pojemników z odzysku łatwo stworzyć stojak na rośliny i wypełnić go ziołami, oddając bajeczny klimat kuchni na świeżym powietrzu. Drabina, która została przystosowana do udźwignięcia odzyskanych desek do rusztowania zapewnia mnóstwo miejsca na ulubione pachnące zioła i łatwe w uprawie rośliny jadalne, które zaspokoją wszystkie kulinarne potrzeby. Wykorzystując ponownie stare drewniane szuflady jako donice dopełnisz aranżację w stylu vintage.

Narzędzia i materiały

- Drewniana drabina malarska
- Deski do rusztowań lub inne w podobnym stylu
- Drewniane listwy do wzmocnienia półek
- Kilka starych drewnianych szuflad
- Śruby ocynkowane
- Poziomica
- Wiertarka elektryczna
- Piła
- Stare worki po ziemi lub inne plastikowe, do wyłożenia szuflad
- Podłoże doniczkowe bez torfu

Jak zbudować stojak na rośliny

1 **Przytnij dwie listwy** na długość odpowiadającą szerokości boku drabiny bez szczebli. Umieść pierwszy kawałek listwy na wybranej wysokości, ale tak, by znajdował się na tym samym poziomie, co szczebel po drugiej stronie drabiny, a następnie tam go przykręć.

2 **Umieść deskę** na szczeblu i przeciwległej listwie. Przy użyciu poziomicy sprawdź, czy jest ona wypoziomowana i w razie potrzeby wyreguluj jej położenie.

3 **Powtórz ten proces** z drugą półką. Przytnij deski do rusztowania na odpowiednią długość. Następnie utnij jedną krótką deskę, która zostanie umieszczona na samej górze.

4 **Wykonaj otwory drenażowe** w dnie szuflad, wyłóż je starym workiem kompostowym i wypełnij podłożem bez torfu, a następnie posadź zioła.

5 **Umieść pojemniki** na półkach; te z roślinami lubiącymi słońce ustaw na samej górze. Codziennie sprawdzaj zapotrzebowanie roślin na wodę, zwłaszcza tych rosnących w płytkich pojemnikach.

eprasa.pl cd44a5ba98

Projekt 2 Oczko wodne w starym zbiorniku

Zwiększ bioróżnorodność w swoim ogrodzie i stwórz w nim więcej siedlisk dla dzikich zwierząt, przekształcając stary zbiornik na wodę w minioczko wodne. Ocynkowany zbiornik na wodę nadaje się do tego idealnie, a jego dużym plusem jest to, że nie musisz kopać dołu! Typowej wielkości zbiornik jest wystarczająco duży, aby pomieścić małe lilie wodne i wysokie trawy oraz usytuować je tak, by znajdowały się na wysokości umożliwiającej ich podziwianie. Rośliny i krawędzie pojemnika będą dla ptaków i owadów przydatnymi grzędami, na których będą mogły przysiąść i się napić.

Narzędzia i materiały

- Ocynkowany zbiornik na wodę
- Skrobak
- Uszczelniacz do oczka wodnego na bazie poliuretanu
- Pędzel do nałożenia uszczelniacza
- Zatyczka gumowa lub korek do zatkania otworów po rurach
- Uszczelniacz silikonowy do zastosowań morskich
- Poziomica
- Woda deszczowa
- Czyste cegły do rozmieszczenia roślin na odpowiednim poziomie
- Podłoże doniczkowe bez torfu

Jak założyć minioczko wodne

1 **Wyczyść skrobakiem zbiornik**, a następnie pokryj jego wnętrze uszczelniaczem na bazie poliuretanu. Zatkaj wszystkie otwory po rurach korkiem lub wypełnij je silikonowym uszczelniaczem.

2 **Umieść zbiornik** w nasłonecznionym miejscu, sprawdź, czy jest wypoziomowany, po czym napełnij go wodą deszczową – nie do pełna, pozostaw trochę miejsca na górze, aby móc umieścić w nim cegły i rośliny.

3 **Umieść** czyste cegły w wodzie, tak by utworzyły stopnie, na których będziesz mógł rozmieścić rośliny. Różne rośliny preferują różne głębokości, dlatego postępuj zgodnie z zaleceniami na etykietach.

4 **Posadź zróżnicowane** gatunki roślin wodnych, między innymi te kwitnące – dla zapylaczy – oraz natleniające, które pomogą oczyszczać wodę.

5 **Posadź także rośliny wokół** brzegu oczka, aby stworzyć kryjówki dla dzikich zwierząt i przyciągnąć zapylacze. Oczko wodne stanie się ważnym źródłem wody dla wielu stworzeń.

eprasa.pl cd44a5ba98

Projekt 3 Ozdobne kłody

Wydrążone kawałki drewna i stare drewno mogą stać się atrakcyjnym domem dla minisukulentów, roślin alpejskich oraz małych paproci. Jeśli masz stos kłód dla dzikich stworzeń, rozważ wykorzystanie ich do realizacji tego projektu. Łatwiej jest wykonać otwory w lekko wilgotnym lub gnijącym drewnie, a odrobina mchu i porostów dodaje całości rustykalnego uroku. Każda kłoda będzie bardziej ekologiczna niż nowe, kupne pojemniki i może stać się idealnym siedliskiem dla roślin, które potrzebują minimalnej ilości gleby.

Narzędzia i materiały

- Stare kłody drewna lub słupki
- Wybór nisko rosnących sukulentów, roślin alpejskich lub minipaproci
- Ziemia dla kaktusów
- Węgiel aktywny (opcjonalnie)
- Młotek i dłuto lub wiertarka z wiertłem
- Zacisk mocujący (lub pomocna dłoń) do przytrzymania kłody

Jak wykonać ozdobne kłody

1 **Znajdź stare kłody** – omszałe, gnijące lub z odzysku. Wybierz małe, mięsiste sukulenty, takie jak grubosz, rojniki lub przypołudniki.

2 **Unieruchom porządnie kłodę**, a następnie użyj młotka i dłuta lub wiertarki z wiertłem do wycinania otworów, aby wykonać kilka otworów do sadzenia o głębokości 10 cm.

3 **Wsyp garść węgla aktywnego** do każdego otworu, aby poprawić drenaż. Następnie dodaj trochę podłoża do kaktusów.

4 **Włóż po jednej roślinie** do każdego otworu, tak aby wszystkie jej korzenie znajdowały się wewnątrz, a roślina znajdowała się na poziomie powierzchni kłody.

5 **Każdą roślinę należy lekko podlać**, a następnie umieścić w osłoniętym, słonecznym miejscu. Kłody będą również domem dla dzikich zwierząt.

eprasa.pl cd44a5ba98

Projekt 4 Drewniane płotki

Podziel ogród na różne strefy lub podeprzyj rośliny rabatowe, które mają tendencję do opadania, używając znalezionych lub ocalonych kawałków drewna z odzysku. Każdego dnia wyrzuca się mnóstwo doskonałego drewna – to szansa, aby nadać nowe życie starym ścinkom – czy to wyszperanym z kontenerów na śmieci, czy oferowanym za darmo w Internecie. Wystarczy kilka solidnych desek, aby okiełznać najbardziej niesforne, wyrastające na ścieżkę byliny i dodatkowo wyeksponować ich piękno.

Narzędzia i materiały

- Kilka starych drewnianych słupków lub desek
- Zaprawa do montażu słupków lub cement i drobny gruz
- Rękawice ochronne
- Szpadel
- Kielnia
- Poziomica

Jak zrobić drewniane płotki

1 **Znajdź trzy do pięciu** starych słupków lub desek o różnej długości i szerokości. Wybierz też lokalizację – gdzieś obok trawnika lub ścieżki, gdzie rośliny mają tendencję do przewracania się.

2 **Wykop rów** o głębokości wystarczającej do zagłębienia jednej czwartej każdego słupka w ziemi. Odłóż wykopaną ziemię na bok.

3 **Wsyp do rowu zaprawę** do montażu słupków, zgodnie z instrukcją na opakowaniu. Korzystając z poziomicy, ustaw słupki w pozycji pionowej.

4 **Dodaj więcej zaprawy**, jednocześnie przytrzymując drewno w odpowiedniej pozycji (przyda się dodatkowa para rąk). Zasyp otwór wykopaną wcześniej ziemią.

5 **Polej zaprawę wokół słupków wodą**, a następnie odczekaj, aż beton całkowicie zwiąże. Rosnące wokół rośliny wizualnie zmiękczą krawędzie.

eprasa.pl cd44a5ba98

Więcej pomysłów do zrealizowania na świeżym powietrzu

Wykorzystaj nowe umiejętności w zakresie upcyklingu oraz znalezione materiały, aby wykonać jeszcze więcej projektów wymagających samodzielnego majsterkowania na świeżym powietrzu, od prostych latarni po większe konstrukcje, takie jak pergole. To niesamowite, co można osiągnąć dzięki kilku prostym umiejętnościom i pobudzonej kreatywności. Przy okazji zaoszczędzisz pieniądze i zadbasz o planetę.

Niech twój ogród stanie się wyjątkowy dzięki kreatywnemu recyklingowi – od altan jadalnych po elementy wodne wykonane z rur

■ Taniej niż w restauracji

Stwórz strefę jadalną na świeżym powietrzu, wykorzystując stare szafki kuchenne, blaty oraz płytki. Pamiętaj również o uwzględnieniu w projekcie ochrony przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi.

■ Zacisze z odzysku

Zbuduj pergolę ze słupków rusztowania, desek, stempli budowlanych oraz podkładów kolejowych. Skorzystaj z filmów instruktażowych, które pomogą ci w procesie samodzielnego montażu.

■ Poduszki na zamówienie

Przekształć stare płótno żaglowe, jutę, plandekę lub tkaniny w stylu vintage w markizy przeciwsłoneczne, pokrowce na poduszki oraz narzuty.

■ Drugie życie palet

Wykorzystaj drewniane palety do budowy krzeseł, stołów, leżaków, sof, przegród ogrodowych oraz pojemników na kompost. Postaraj się o łamacz palet, aby rozmontować deski.

■ Stwórz elementy wodne

Nadaj nowe życie starym zlewom, wannom, konewkom, wiadrom, beczkom, rurom, pompom i wykładzinom do oczek wodnych, wykorzystując je do stworzenia kreatywnych elementów wodnych.

■ Nie marnuj

Przeszukaj grupy sąsiedzkie, aby przechwycić nadmiarowe materiały budowlane, takie jak piasek, kamienie, cegły i kostka brukowa – przydadzą się w wielu projektach.

■ Grządki podwyższone z odzysku

Użyj drewnianych ścinków lub starych podkładów, aby zbudować niestandardowe grządki podwyższone. Najlepiej wybrać drewno odporne na działanie czynników atmosferycznych, takie jak cedr.

■ Doniczki z przeszłością

Zabytkowe durszlaki, duże blaszane puszki, a nawet bębny pralek z odzysku mogą być atrakcyjnymi metalowymi donicami. W razie potrzeby wywierć w nich otwory drenażowe.

■ Osłony z odzysku

Zdemontowane budynki ogrodowe, drewno wyrzucone przez morze na brzeg, palety budowlane, stare drzwi, a nawet szprychy rowerowe mogą tworzyć intrygujące ogrodzenia i ekrany ochronne.

■ Odśwież kolory

Nałóż nową warstwę farby na znajdujące się już w ogrodzie meble, donice, altany i szopy. Wybierając kolory, które uzupełnią zastaną kolorystykę wyposażenia, uzyskasz płynność i harmonię.

■ Dekoracje ogrodowe na zamówienie

Spersonalizuj swoją przestrzeń za pomocą elementów dekoracyjnych, takich jak murale, mozaiki i rzeźby wykonane z płytek, luster, drutu, drewna, muszli i kamieni.

■ Świecący sukces

Ciesz się wieczorami na świeżym powietrzu dzięki świecznikom na podgrzewacze wykonanym z puszek, doniczek z terakoty lub kłód drewna.

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; JASON INGRAM

eprasa.pl cd44a5ba98

Cztery pomysły na mały ogród

Wystawy ogrodnicze to nie tylko święto roślin, designu i kreatywności, ale również ważna przestrzeń do dialogu o wyzwaniach współczesnego ogrodnictwa. Ogrody pokazowe prezentowane podczas tych wydarzeń stają się żywymi manifestami idei, które łączą piękno z funkcjonalnością i odpowiedzialnością ekologiczną. Projektanci świadomie sięgają po rozwiązania sprzyjające środowisku – promując retencję wody, nasadzenia wspierające zapylacze, tworzenie siedlisk dla dzikich zwierząt oraz stosowanie materiałów z recyklingu. Projekty nie tylko inspirują formą i kompozycją, lecz także zwracają uwagę na kwestie dobrostanu psychicznego, potrzebę budowania więzi społecznych czy ucieczki od codzienności w świat marzeń. Doskonałym przykładem tej różnorodności i zaangażowania jest wystawa Bord Bia Bloom w Dublinie – jedno z najważniejszych wydarzeń ogrodniczych w Irlandii. Cztery wyróżnione ogrody z ubiegłorocznej edycji wystawy są inspirującymi przykładami nowoczesnego podejścia do projektowania zieleni. To nie tylko sezonowe atrakcje, ale także cenne źródła wiedzy i pomysłów, które z powodzeniem można przenieść do prywatnych przestrzeni. Projektanci udowadniają, że ogrody mogą być jednocześnie piękne, funkcjonalne i odpowiedzialne – a przy tym pełne emocji, symboli i historii, które warto opowiedzieć.

TEKST I ZDJĘCIA BOŻKA PIOTROWSKA

Ogród jak latający dywan

Koncepcja Citroën Floating Lounge Garden opiera się na zapewnieniu komfortu i namiastki relaksującej nieważkości w spokojnej przestrzeni do wypoczynku. Projekt koncentruje się wokół tarasu – platformy, która wydaje się unosić bezwładnie na wodzie, tworząc przestrzeń, w której zacierają się granice między wnętrzem, a otoczeniem. Zamknięty wśród roślinności i otulony nowoczesną pergolą, zieloną ścianą i kominkiem, nawiązuje do latającego dywanu. Inspiracją dla tej strefy jest słynny, opatentowany przez Citroëna system zawieszenia oraz koncepcja komfortowej podróży, w której każdy czuje się nadal tak dobrze, jak w domu. Spływająca metalowymi wylewkami woda wpada do rozległego, płytkiego stawu retencyjnego, zapewniając kojący szum, podczas gdy bujne, ale stonowane nasadzenia z trawami ozdobnymi, bylinami i roślinami wodnymi tworzą spokojną, kojącą atmosferę, otulając miękko ostre i kanciaste linie architektury. Trzy wielopniowe graby (*Carpinus betulus*) dodają elegancji, a trawy ozdobne, takie jak kosmatka śnieżna (*Luzula nivea*), ostnica cieniutka (*Stipa tenuissima*) 'Pony Tails' oraz kwitnące na różowo byliny – naparstnica i firletka poszarpana (*Lychnis flos-cuculi*) 'Petite Jenny' tworzą relaksującą i sielankową atmosferę.

To ogród, który zachęca do relaksu i odprężenia, pozwalając, by stres dnia codziennego po prostu odpłynął. Miejsce to sprzyja kontemplacji, spędzaniu czasu offline i kontaktu z naturą, jednocześnie nawiązując do idei zrównoważonej mobilności. W projekcie zastosowano przyjazne środowisku materiały oraz rozwiązania wspierające retencję wody i bioróżnorodność. To przykład ogrodu, który łączy estetykę z ideą nowoczesnego luksusu rozumianego nie przez pryzmat przepychu, lecz świadomego i harmonijnego współistnienia z otoczeniem.

Ogród: Citroën Floating Lounge Garden
Projekt: Joe Eustace – Online Garden Designs
Nagroda: złoty medal w kategorii Średni Ogród Pokazowy

Wylewka ze stali corten odprowadza wodę do stawu obsadzonego roślinami wodnymi i bagiennymi

Zielona ściana z traw i paproci ujęta w stalowe ramy wspornika zadaszenia tworzy tło z żywym obrazem

Firletka poszarpana 'Petite Jenny' świetnie sprawdza się w nasadzeniach naturalistycznych

eprasa.pl cd44a5ba98

Modułowy ogród wielu możliwości

Czy można spełniać ogrodnicze marzenia na małej przestrzeni? Ten innowacyjny modułowy ogród kontenerowy zaprojektowany przez Louise Checa pokazuje, że wszystko jest możliwe. Nawet najmniejsze ogródki można przekształcić w wszechstronne przestrzenie dzięki sprytnym rozwiązaniom i zastosowaniu modułowych elementów. W ogrodzie dominuje wzór sześciokąta inspirowany pszczelimi heksagonami – najbardziej optymalną przestrzenią do przechowywania. Wiele elementów w ramach modułowej konstrukcji jest mobilnych; można je przesuwać i dostosować do potrzeb właścicieli, czy to podążając za ruchem słońca w ciągu dnia, czy z powodu zmieniających się potrzeb rodziny lub w razie ewentualnej przeprowadzki do nowego ogrodu. Wybór roślin został podyktowany tym, że ogród musi być atrakcyjny przez cały rok. Nasadzenia obejmują wiele roślin jadalnych, aby pokazać, w jaki sposób uprawiać własną żywność i dbać o różnorodność biologiczną nawet na niewielkim obszarze. Ten innowacyjny projekt to odpowiedź na rosnące potrzeby współczesnych miast – elastyczny, modułowy i zrównoważony ogród, który można łatwo dostosować do różnych przestrzeni i potrzeb. Każdy moduł pełni określoną funkcję – od mebli, pojemników do uprawy roślin, przez elementy relaksacyjne, aż po zbiorniki na deszczówkę czy kompostowniki. Konstrukcja ogrodu pozwala na łatwą modyfikację i rozbudowę, a wykorzystanie materiałów z recyklingu oraz systemów wspierających zrównoważoną uprawę roślin podkreśla ekologiczny charakter projektu.

Ogród: A Space for Possibilities: The Modular Container Garden
Projekt: Louise Checa
Nagroda: srebrny medal w kategorii Mały Ogród Pokazowy

To ogród stworzony z myślą o przyszłości – mobilny, funkcjonalny i inkluzyjny. Może znaleźć zastosowanie w przestrzeniach publicznych, na dużych balkonach, na dachach, w podwórkach miejskich i na małych działkach. Projekt ten udowadnia, że kreatywność i odpowiedzialność za środowisko mogą iść w parze z nowoczesnym stylem życia.

Modułowy, dwustronny, wielofunkcyjny stolik i palenisko z cortenu

Olla – gliniane, wodoprzepuszczalne naczynie, które wkopane w ziemię obok rośliny stopniowo oddaje jej wilgoć

Duża donica o bryle sześciokąta wypełniona bujnie rozrośniętymi roślinami jadalnymi i ziołami

eprasa.pl cd44a5ba98

Ogród bioróżnorodny

Na pierwszy rzut oka ogród ten wygląda jak sielska, naturalna przestrzeń do życia. Ale gdy przyjrzymy się bliżej, odkrywamy projekt, który może realnie zmienić sposób, w jaki planujemy nasze miasta i osiedla. Coming Home to Nature, zaprojektowany przez Nicolę Haines i nagrodzony srebrnym medalem w kategorii dużych ogrodów pokazowych, to coś więcej niż piękna aranżacja – to wizja przyszłości zrównoważonego budownictwa. Ten ogród nie tylko cieszy oko, ale także uczy i inspiruje. Stworzony w oparciu o nowe wytyczne projektowe dla deweloperów, pokazuje, jak inwestycje mieszkaniowe powinny uwzględniać cenną wartość natury.

Znajdziemy tu wszystko, co sprzyja bioróżnorodności: drzewa, krzewy, łąki kwietne, zielone dachy, siedliska dla ptaków i owadów, a nawet martwe drewno – kluczowy element przyrody dla wielu gatunków. Nie zabrakło także przestrzeni do naturalnej zabawy, dzięki czemu ogród spełnia potrzeby zarówno dzikich mieszkańców, jak i ludzi. Jednym z najbardziej imponujących elementów projektu jest sposób, w jaki ogród pracuje z wodą deszczową. Zamiast szybko się jej pozbywać, projekt pokazuje, jak można ją zatrzymać i wykorzystać. Dzięki zrównoważonym systemom odwodnienia, deszczówka jest przechwytywana i spowalniana zanim wsiąknie w glebę, a cały jej obieg można dosłownie podejrzeć przez specjalne okna widokowe poniżej poziomu gruntu. To jak prawdziwa lekcja hydrologii. Roślinność leśna, drzewa i kolorowo kwitnące byliny tworzą przytulną, półdziką atmosferę, ale też wyraźnie pokazuje korzyści z naturalistycznych nasadzeń w przestrzeniach miejskich: schładzanie powietrza, oczyszczanie go, poprawę jakości gleby i wsparcie dla miejskiej fauny. Coming Home to Nature to projekt, który łączy estetykę z funkcjonalnością, edukację z relaksem, a naturę – z codziennością i który powinien stać się wzorem dla przyszłych osiedli mieszkaniowych.

Ogród: Coming Home to Nature
Projekt: Nicola Haines
Nagroda: srebrny medal w kategorii Duży Ogród Pokazowy

Wiata ze ścianą wykonaną z materiałów z odzysku jest miejscem dla rowerów i domem dla owadów

Podniesione rabaty, podjazd i schody wykonane są z ażurowych płyt betonowych, a ich otwory wypełnione trawą

Niewielki zbiornik retencyjny – rolę kładki nad mokrym gruntem pełni ażurowa ozdobna płyta ze stali

eprasa.pl cd44a5ba98

Ogród marzeń dla całej rodziny

Projektując ogród dla rodziny, szczególnie tej z małymi dziećmi, trzeba pogodzić wiele oczekiwań: estetykę z funkcjonalnością, bezpieczeństwo z przestrzenią do zabawy, a przy tym nie zapomnieć o dorosłych, którzy też chcą mieć swoją zieloną oazę. Ogród pokazowy autorstwa Maeve O'Neill to wzorcowy przykład, jak połączyć estetykę, funkcjonalność i elastyczność. Mamy tu trzy proste strefy – patio, trawnik i część wypoczynkową. Ale kiedy przyjrzymy się bliżej, dostrzeżemy prawdziwą głębię przemyślanego projektu. Tu nie ma nic przypadkowego. Przy tarasie znajdziemy podwyższoną rabatę wykonaną ze stali corten – to świetne miejsce, by wspólnie z dziećmi posadzić zioła czy byliny przyjazne zapylaczom. Środkowa część ogrodu to klasyka – trawnik z solidnym murem, który aż się prosi, by pograć na nim w piłkę albo urządzić piknik. A kiedy przejdziemy na tył ogrodu, czeka na nas prawdziwy raj dla maluchów – domek z zielonym dachem, piaskownica i szopa, która może zmieniać się razem z potrzebami rodziny. Początkowo może być składzikiem na zabawki, później – domowym biurem, a kiedy dzieci podrosną – młodzieżową kryjówką.

To ogród, który nie narzuca się formą, a jednak ma wszystko, czego potrzeba: zielone rozwiązania, funkcjonalne strefy i potencjał do zmian. Pokazuje, że planując przestrzeń wokół domu, warto myśleć kilka kroków naprzód – nie tylko o tym, co będzie ładne dziś, ale też o tym, co sprawdzi się za kilka lat. Bo ogród rodzinny to nie projekt na jeden sezon – to historia, która rozwija się razem z nami. Maeve O'Neill stworzyła miejsce, które nie tylko odpowiada na potrzeby różnych grup wiekowych, ale także „dorasta" wraz z użytkownikami – zmieniając się tak, jak zmieniają się etapy życia domowników.

Ogród: The Family Friendly Garden – Easy Steps to Dream Gardens
Projekt: Maeve O'Neill
Nagroda: złoty medal w kategorii Średni Ogród Pokazowy

Miniplac zabaw z domkiem i miejscem na ognisko otoczony jest różami w pojemnikach i ziołami

Strefa rekreacyjna oddzielona od strefy jadalnej długim i wysokim pojemnikiem osadzonym krwawnikami i szałwią

Fontanna ze stali corten obsadzona miętą jelenią 'Alba' i podsadzona pierwiosnkiem wianuszkowym

eprasa.pl cd44a5ba98

Róże w doniczkach

Róże znakomicie nadają się do uprawy w doniczkach, ale ważne jest, aby wybrać odpowiednią odmianę oraz rodzaj pojemnika. Oczywistym wyborem są róże balkonowe lub miniaturowe, które są przeznaczone do uprawy pojemnikowej. Będą one wymagać pojemnika o wymiarach co najmniej 30 cm x 30 cm. Jeśli chcesz uprawiać róże krzewiaste, krzaczaste lub pnące, będziesz potrzebować dużej donicy o wymiarach 60 cm x 60 cm. Połącz je z innymi gatunkami kwitnącymi lub ozdobnymi z liści, albo stwórz efektowne nasadzenie, umieszczając pojedynczą różę w odpowiednio dobranej donicy, która podkreśli piękno rośliny. Róże najlepiej sadzić jesienią lub wiosną.

Śnieżna biel

Róże w doniczkach są idealne, jeśli masz mało miejsca. Wybierz odmiany balkonowe lub krzewiaste, ponieważ mają one bardziej zwarty pokrój i są mniej podatne na przewrócenie podczas wietrznej pogody. Kup późną jesienią rośliny z gołym korzeniem lub doniczkowane wiosną. Wczesną wiosną mocno je przytnij i zasil nawozem do róż. Widoczna tutaj odmiana kompaktowa 'Little White Pet' oraz biała szkliwiona donica tworzą idealną parę.
Elementy kompozycji 'Little White Pet' x 1, szkliwiona donica o średnicy 45 cm **Kwitnienie** Lipiec – wrzesień

ZDJĘCIA: DAVID AUSTIN ROSES

Postaw na zapach

Róże pnące są dobrym wyborem do doniczek, ale należy wybrać odmianę niską, o nieco mniej energicznym wzroście, taką jak 'Strawberry Hill'. Ta róża doskonale nadaje się do uprawy przy podporach w pojemnikach, a przy tym przez całe lato będzie pokryta pięknie pachnącymi kwiatami. Jej zapach to mieszanka mirry i miodu.
Elementy kompozycji 'Strawberry Hill' x 1, kwadratowa donica ceramiczna 60 cm
Kwitnienie Lipiec – wrzesień

eprasa.pl cd44a5ba98

Idealni partnerzy
Róża opleciona powojnikami stanowi świetny punkt centralny na tarasie. Małe doniczki z bluszczem optycznie zmiękczają podłoże pod różą i ocieniają podstawę powojnika, podczas gdy nemezja wprowadza do kompozycji kolejny odcień fioletu.
Elementy kompozycji Powojnik (*Clematis*) 'Burma Star' x 1, róża (*Rosa*) 'Suffolk' x 1, bluszcz o dwubarwnych liściach x 8, nemezja niebieska x 2, kwadratowa donica z terakoty 45 cm
Kwitnienie Czerwiec – wrzesień

ZDJĘCIA: DAVID AUSTIN ROSES

eprasa.pl cd44a5ba98

Skupiska kolorów
Aby uzyskać nowoczesny wygląd, wypróbuj jaskraworóżową różę w donicy w kolorze szarego łupka. 'Flower Carpet Coral' przez długi okres wytwarza skupiska efektownych kwiatów. Ponieważ jest to odmiana okrywowa, która zachowuje zwarty pokrój, idealnie nadaje się do uprawy w doniczce.
Elementy kompozycji 'Flower Carpet Coral'
Kwitnienie Czerwiec – listopad

eprasa.pl cd44a5ba98

Długotrwała moc

Stwórz w ogrodzie przykuwający wzrok punkt centralny, wykorzystując kompaktową odmianę róży krzaczastej, która będzie kwitnąć przez całe lato, doskonale komponując się z resztą kolorowych nasadzeń w ogrodzie. 'Princess Anne' ma kwiaty o głębokim, różowym zabarwieniu oraz wyprostowany pokrój.
Elementy kompozycji 'Princess Anne' x 1, donica z terakoty o średnicy 60 cm
Kwitnienie Lipiec – październik

Dla koloru i zapachu

Róże pnące, takie jak intensywnie pachnąca odmiana 'The Generous Gardener', można uprawiać w pojemnikach, a gdy zaczną piąć się w górę – poprowadź je po wybranej podporze, aby utrzymać ją w ryzach. Posadzone u jej podstawy rośliny zwisające i płożące wprowadzą dodatkowy element dekoracyjny.
Elementy kompozycji 'The Generous Gardener' x 1, przymiotno Karwińskiego (*Erigeron karvinskianus*) x 1, goździk (*Dianthus*) 'Tickled Pink' x 1, fiołek (*Viola*) 'Raspberry' x 1, donica z terakoty o średnicy 45 cm
Kwitnienie Czerwiec – październik

eprasa.pl cd44a5ba98

Pomarańczowa poświata
Ta wspaniała róża krzaczasta wymaga dużego pojemnika. Donica z terakoty podkreśla urodę morelowo-pomarańczowych kwiatów. Pojedyncza róża w donicy będzie fantastycznym punktem centralnym na tarasie lub w ustronnym zakątku ogrodu.
Elementy kompozycji 'Lady of Shalott' x 1, donica z terakoty o średnicy 60 cm
Kwitnienie Czerwiec – listopad

Obłędny aromat
Długo kwitnąca lawenda francuska, róża pachnąca goździkami i karłowa odmiana tytoniu ozdobnego oferują subtelne kolory i przyjemny aromat. Umieść tę kompozycję w słonecznym miejscu.
Elementy kompozycji Róża (*Rosa*) 'Gertrude Jekyll' x 1, tytoń (*Nicotiana*) 'Avalon Bright Pink' x 1, lawenda francuska (*Lavendula*) 'Regal Splendour' x 1, okrągła donica betonowa 35 cm
Kwitnienie Czerwiec – październik

eprasa.pl cd44a5ba98

TESTUJEMY

Przenośne grille

Przenośne grille ułatwiają gotowanie poza domem

Kompaktowe grille są idealne do urządzenia uczty na świeżym powietrzu, gdziekolwiek jesteś. **Kay Maguire** rozpala i testuje 13 przenośnych modeli

Gdy świeci słońce, a temperatura rośnie, czas rozpalić grilla i zamienić ogród w miejsce relaksu i rozrywki. Dzięki stołowym i przenośnym kompaktowym grillom jest to możliwe; bez względu na wielkość zewnętrznej przestrzeni, którą dysponujesz.

Zaprojektowane do użytku na stabilnej powierzchni, czy to na ogrodowym stole, czy na trawniku, te grille zajmują mało miejsca w czasie użytkowania i przechowywania, ale zapewniają wystarczająco dużo miejsca do pieczenia, aby nakarmić małą rodzinę lub kilkoro przyjaciół.

Mogą być opalane zarówno gazem, jak i węglem drzewnym i są znacznie łatwiejsze w rozkładaniu i czyszczeniu niż ich więksi kuzyni. Są też przystosowane do przenoszenia – wiele modeli ma uchwyty ułatwiające podnoszenie, a niektóre są wyposażone w poręczne torby do przechowywania i transportu. Są świetnym wyborem, jeśli masz tylko balkon lub mały taras i są o wiele bardziej zrównoważoną opcją w porównaniu do grillowania na działce, w parku lub na plaży niż jednorazowe grille kupione w supermarkecie.

Połączyliśmy siły z naszymi kolegami z magazynu *Good Food*, aby przetestować szereg grillów węglowych i gazowych, stołowych i przenośnych, aby sprawdzić, czy te kompaktowe urządzenia sprawdzą się w praktyce.

Jak testowaliśmy

Każdy grill został rozpakowany i ustawiony (jeśli to konieczne, to na stole), aby był gotowy do grillowania. Na każdym grillu przygotowano te same potrawy, oceniono wyniki, a do oceny grillów zastosowano następujące kryteria, każdemu przyznając równą wagę:

- **Montaż** Oceniliśmy przejrzystość instrukcji, zakres i łatwość wymaganego montażu, a także prostotę uruchomienia i przechowywania grilla.
- **Łatwość obsługi** To czas nagrzewania, rodzaj i rozmiar grilla, regulacja temperatury i dodatkowe funkcje, takie jak wskaźnik temperatury, uchwyty do przenoszenia lub torba, a także łatwość czyszczenia.
- **Rezultat grillowania** Sprawdziliśmy, ile czasu zajmuje przygotowanie jedzenia, jak równomiernie jest rozprowadzane ciepło, czy jedzenie przywiera do rusztu i czy da się przyrządzać różne potrawy.
- **Stosunek jakości do ceny** Wzięliśmy pod uwagę wszystkie powyższe punkty, w tym materiały, jakość i funkcje produktu, a także zalecaną cenę detaliczną i czas gwarancji.

eprasa.pl cd44a5ba98

Budowa przenośnych grillów

Pokrywa
Umożliwia szybkie nagrzanie grilla po zamknięciu i pomaga kontrolować temperaturę podczas grillowania. Pokrywa pomaga również szybciej i wydajniej grillować jedzenie, oszczędzając węgiel lub gaz. Głęboka, ściśle dopasowana pokrywa pozwala wolno przyrządzić kurczaka i kawałki mięsa oraz zapewnia cyrkulację dymu wokół jedzenia, nadając mu charakterystyczny smak. Niektóre przenośne grille mają pokrywy, które można zablokować, aby zapewnić bezpieczne przenoszenie i transport.

Uchwyt pokrywy
Powinien być odporny na ciepło i chłodny w dotyku, aby nie nagrzewał się podczas grillowania i nie parzył rąk użytkownika.

Uchwyty
Są przydatne do łatwego przenoszenia mobilnych i stołowych grillów. Im solidniejsze, tym lepiej.

Taca ociekowa
Znajduje się pod rusztem – gromadzi się w niej ociekający tłuszcz, dzięki czemu czyszczenie grilla jest znacznie łatwiejsze. Powinna być łatwa do opróżnienia.

Wskaźnik temperatury
Miernik zamontowany na pokrywie mierzy i wyświetla temperaturę powietrza krążącego w komorze grilla (a nie samego rusztu) i umożliwia łatwe sprawdzenie temperatury, gdy pokrywa jest zamknięta.

Ruszt
Metalowa powierzchnia, na której pieczesz jedzenie, jest zazwyczaj wykonana ze stali nierdzewnej – która jest łatwa do czyszczenia i odporna na korozję – lub żeliwa. Grille pokryte porcelaną dobrze trzymają ciepło i zapobiegają przywieraniu. Do wielu przenośnych grillów można dokupić dodatkowe kamienie do pizzy i płyty, aby zwiększyć ich wszechstronność i zakres potraw, które możesz przygotować.

Torba (pokrowiec)
Aby zwiększyć mobilność, niektóre modele mają dedykowaną, dołączoną do grilla torbę, którą można też kupić osobno. Torba przydaje się do łatwego i bezpiecznego spakowania grilla i schowania go, albo zabrania ze sobą w podróż.

eprasa.pl cd44a5ba98

GRILLE WĘGLOWE

Grille opalane węglem

Węgiel drzewny latem można łatwo znaleźć w centrach ogrodniczych, supermarketach i w Internecie. Jednak węgiel z zagranicy często pochodzi z nieuregulowanych źródeł, co przyczynia się do problemów takich jak wylesianie, i musi być transportowany na ogromne odległości, aby do nas dotrzeć.

Krajowy węgiel drzewny produkowany w zrównoważony sposób wymaga znacznie krótszego transportu i ma wysoką zawartość węgla, dlatego spala się wydajniej, a tym samym nie trzeba go tak dużo zużyć.

Jeśli chcesz kupić krajowy węgiel drzewny do swojego grilla, szukaj produktu w charakterystycznych brązowych papierowych torbach.

OCENA: 14/20

Weber Go Anywhere

111,99 £ / 569 zł

Powierzchnia grillowania 1,092 cm²
Waga 6,8 kg
Gwarancja 10 lat

KUPISZ W POLSCE!

Przenośny, stołowy model. Szybki do zmontowania, rozpalenia i rozgrzania. Wystarczająco duży do grillowania na ruszcie lub w naczyniu. Trudno zmierzyć temperaturę. Obudowa mocno się rozgrzewa, a ciepło gromadzi się w środku. Torba w zestawie.

Zalety i wady

- ✔ Lekki i przenośny
- ✔ Dobrze dopasowana pokrywa z otworami wentylacyjnymi
- ✔ Ergonomiczny, chłodny uchwyt
- ✘ Brak wskaźnika temperatury
- ✘ Niestabilne nóżki
- ✘ Jedzenie szybko się przypala, jeśli go nie pilnujesz
- ✘ Zewnętrzna część i podwozie bardzo się nagrzewają

Montaż ★★★★☆
Łatwość obsługi ★★★☆☆
Rezultat grillowania ★★★☆☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

OCENA: 16/20

Everdure Cube

149 £ / 779 zł

Powierzchnia grillowania 670 cm²
Waga 8,1 kg
Gwarancja 2 lata

KUPISZ W POLSCE!

Kompaktowy model, przenośny lub do ustawienia na stole. Wbudowana przestrzeń do przechowywania i deska do krojenia. Łatwy montaż. Lekki model z chłodnymi uchwytami, co ułatwia przenoszenie. Trudny do rozpalenia i wolno się nagrzewa, ale dobrze grilluje. Dostępny w trzech kolorach.

Zalety i wady

- ✔ Stylowy, z wbudowanym schowkiem
- ✔ Łatwy w transporcie
- ✔ Chłodne uchwyty
- ✔ Zaskakująco duża powierzchnia do grillowania
- ✘ Ograniczona przestrzeń na węgiel
- ✘ Brak pokrywy i wskaźnika temperatury

Montaż ★★★★★
Łatwość obsługi ★★★★☆
Rezultat grillowania ★★★☆☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

OCENA: 16/20

Cobb Premier Air

189,99 £ / 935,48 zł

Powierzchnia grillowania średnica rusztu 33 cm
Waga 4 kg **Gwarancja** 3 lata

KUPISZ W POLSCE!

Mały, przenośny model z torbą. Gotowy do użycia. Dostępny dedykowany węgiel, ale trudny do rozpalenia. Grilluje powoli, a powierzchnia rusztu jest płaska, więc jedzenie się ślizga. Nie zostawia śladów rusztu na jedzeniu. Bardziej przypomina kuchenkę turystyczną niż grill. Dostępne akcesoria zwiększają jego wszechstronność.

Zalety i wady

- ✔ Szybki i łatwy montażu
- ✔ Lekki i przenośne
- ✔ Dobra kontrola temperatury – otwór w pokrywie
- ✔ Dostępne dodatkowe akcesoria
- ✘ Wolno grilluje
- ✘ W zestawie płaska płyta grillowa – brak linii rusztu
- ✘ Rowek w którym zbiera się tłuszcz nie da się wyczyścić

Montaż ★★★★★
Łatwość obsługi ★★★★☆
Rezultat grillowania ★★★☆☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

OCENA: 18/20

LotusGrill Standard

175 £ / 790 zł

Powierzchnia grillowania średnica rusztu 32 cm
Waga 3,7 kg
Gwarancja 2 lata

NAJLEPSZY ZAKUP

Przenośny, stołowy model, wspomagany wentylatorem. Nie wymaga montażu, jest szybki do rozpalenia i nagrzania. Bezpieczny, ma chłodną obudowę i prawie nie dymi, dzięki brykietowi LotusGrill. Torba i węgiel w zestawie. Dodatkowe akcesoria: stojak, pokrywa i kamień do pizzy. Wiele części można wymienić.

Zalety i wady

KUPISZ W POLSCE!

- ✔ Łatwy w użyciu, szybko się rozpala i nagrzewa
- ✔ Prawie nie dymi
- ✔ Można myć w zmywarce
- ✔ Chłodny w dotyku
- ✘ Wymaga baterii, żelu do rozpalania i węgla drzewnego
- ✘ Mały rozmiar (dostępne większe modele)
- ✘ Brak pokrywy i wskaźnika temperatury

Montaż ★★★★★
Łatwość obsługi ★★★★☆
Rezultat grillowania ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★★

OCENA: 15/20

Boss Grill the Egg XS

279,97 £

Powierzchnia grillowania średnica rusztu 33,5 cm
Waga 38 kg
Gwarancja 1 rok

Uniwersalny model stołowy. Prosty montaż, ale duża waga. Solidny i trwały. Dobre trzyma ciepło, lecz mocno się nagrzewa i przypala niektóre potrawy. Musi stać na powierzchni odpornej na ciepło. Pokrywa i kamień do pizzy w zestawie.

Zalety i wady

- ✔ Łatwy montaż
- ✔ Solidna konstrukcja
- ✔ Dobra zużycie węgla
- ✘ Uchwyty się nagrzewają
- ✘ Trudno kontrolować ciepło – grill mocno się nagrzewa

Montaż ★★★★★
Łatwość obsługi ★★★☆☆
Rezultat grillowania ★★★☆☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

eprasa.pl cd44a5ba98

OCENA: 16/20

Big Green Egg Minimax

795 £

Powierzchnia grillowania
średnica rusztu 33 cm
Waga 40 kg
Gwarancja Dożywotnia

Kompaktowy model stołowy. Częściowo złożony, z dostępnymi instrukcjami wideo. Izolowany korpus, uchwyty się nie nagrzewają, nóżki z gumowymi końcówkami. Mocny i łatwy w użyciu po opanowaniu obsługi, ale zbyt rozbudowany do niewielkiego grillowania. Dodatkowo dostępny stojak i kamień do pieczenia.

Zalety i wady

- ✔ Solidna, trwała konstrukcja
- ✔ Łatwy montaż
- ✔ Bezpieczny
- ✔ Niskie zużycie węgla
- ✘ Wysoka temperatura – trzeba się przyzwyczaić
- ✘ Ciężki i trudny do przeniesienia w pojedynkę
- ✘ Wysoka cena

Montaż ★★★★★
Łatwość obsługi ★★★☆☆
Rezultat grillowania ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

Grille opalane gazem

Większość grillów gazowych działa na propan, który jest dostarczany w czerwonych butlach podłączanych za pomocą węża i reduktora. Wiele grillów posiada te elementy na wyposażeniu, ale czasem trzeba je kupić oddzielnie. Upewnij się, że masz reduktor o odpowiednim rozmiarze i masz pod ręką śrubokręt, ponieważ będzie ci potrzebny do bezpiecznego przymocowania reduktora. Butle można łatwo kupić, a przy pierwszym zakupie należy wpłacić depozyt. Następnie wymieniasz pustą butlę na napełnioną gazem.

Niektóre grille w naszym teście są zasilane mieszanką propanu i butanu, którą można kupić w mniejszych butlach i podłączyć do grilla za pomocą gwintu. Przed zakupem sprawdź, jakiego rodzaju gazu potrzebuje twój grill.

OCENA: 16/20

George Foreman GFSBBQ1 Gas Barbecue

139 £

Waga 9,6 kg
Powierzchnia grillowania 1900 cm²
Gwarancja 1 rok

Stołowy i przenośny model. Łatwy montaż, ale reduktor wymaga zamocowania. Prosty grill. Szybkie nagrzewanie. Dobrze grilluje, ale niektóre miejsca są zimne. Wydaje się nietrwały. Uchwyty do przenoszenia. Bardzo szeroki.

Zalety i wady

- ✔ Prosta instrukcja
- ✔ Równomiernie się nagrzewa i grilluje
- ✔ Niska cena
- ✘ Podstawowy model – bez dodatkowych funkcji
- ✘ Trudny montaż reduktora
- ✘ Ma kilka zimnych miejsc
- ✘ Za duży na większość stołów ogrodowych

Montaż ★★★★☆
Łatwość obsługi ★★★★☆
Rezultat grillowania ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

OCENA: 18/20

Char-Broil Grill2Go

229,99 £

NAJLEPSZY ZAKUP

Waga 9,7 kg
Powierzchnia grillowania
1232 cm²
Gwarancja 2 lata

Przenośny i stołowy model. Gotowy do użycia. Wytrzymały, ale lekki. Mocne uchwyty do przenoszenia. Szybko się nagrzewa, ale przypala część jedzenia. Tacka ociekowa. Zawiera skrobak. Dostępna torba. Zasilany gazem z kartuszy.

Zalety i wady

- ✔ Łatwy w użyciu
- ✔ Kompaktowy i lekki
- ✔ Dobrze grilluje
- ✔ Blokada pokrywy dla bezpiecznego transportu
- ✘ Szybko przypala
- ✘ Kartusze starczają na krótko

Montaż ★★★★★
Łatwość obsługi ★★★★★
Rezultat grillowania ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

OCENA: 17/20

Boss Grill Deluxe Portable

249,97 £

Waga 22,6 kg
Powierzchnia grillowania
2415 cm²
Gwarancja 1 rok

Przenośny model. Wymaga długiego montażu. Niski i niestabilny, ale dobra wielkość. Szybkie nagrzewanie. Równomierne grillowanie. Ładne linie rusztu na jedzeniu. Chłodny uchwyt. Składany do przechowywania i łatwy do przenoszenia.

Zalety i wady

- ✔ Dwa palniki i dwie boczne półki
- ✔ Duża powierzchnia do grillowania
- ✔ Łatwy do przenoszenia i przechowywania
- ✘ Trudny montaż, z niejasnymi instrukcjami
- ✘ Krótki wąż do gazu
- ✘ Dość niski i niestabilny
- ✘ Ciężki do podniesienia

Montaż ★★★★☆
Łatwość obsługi ★★★★☆
Rezultat grillowania ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

OCENA: 18/20

Weber Q1200

305 £ / 1099 zł

NAJLEPSZY ZAKUP

KUPISZ W POLSCE!

Waga 14 kg
Powierzchnia grillowania 1376 cm²
Gwarancja 5 lat

Przenośny i stołowy model. Łatwy montaż i przechowywanie. Uchwyty do przenoszenia, ale ciężki do podniesienia. Kompaktowy grill z bocznymi półkami. Ładne linie rusztu na jedzeniu, ale jedzenie przywiera. Zasilany gazem z kartuszy C500. Dostępny stojak i części zamienne.

Zalety i wady

- ✔ Łatwy w użyciu i kompaktowy do przechowywania
- ✔ Składane półki boczne
- ✔ Dobrze grilluje
- ✘ Ciężki do przenoszenia
- ✘ Powłoka nieprzywierająca nie sprawdza się
- ✘ Zasilany małym pojemnikiem z gazem

Montaż ★★★★★
Łatwość obsługi ★★★★★
Rezultat grillowania ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

eprasa.pl cd44a5ba98

GRILLE GAZOWE CD.

OCENA: 19/20

Cadac CityChef 40

200 £ / 976,98 zł

Waga 6,1 kg
Powierzchnia grillowania
średnica rusztu 38 cm
Gwarancja 5 lat

NAJLEPSZY ZAKUP

KUPISZ W POLSCE!

Przenośny i stołowy model, z dołączoną torbą. Lekki i łatwy do podniesienia i przeniesienia. Solidny i stabilny. Równomiernie piecze i daje ładne ślady rusztu na jedzeniu. W zestawie nie ma reduktora, ale dostępne są różne akcesoria.

Zalety i wady

- ✔ Lekki, z dołączoną torbą
- ✔ Poręczny hak na pokrywkę i podstawka pod garnek
- ✔ Dobrze grilluje
- ✔ Dostępnych jest wiele dodatkowych akcesoriów
- ✘ Brak uchwytów do przenoszenia
- ✘ Niejasna instrukcja
- ✘ Brak reduktora w zestawie

Montaż ★★★★☆
Łatwość obsługi ★★★★★
Rezultat grillowania ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★★

OCENA: 17/20

Campingaz Attitude 2Go

229,99 £ / 1499 zł

Waga 13 kg
Powierzchnia grillowania
1248 cm²
Gwarancja 5 lat (ruszt), 10 lat (pokrywa)

KUPISZ W POLSCE!

Model na stół. Prosty i gotowy do użycia. Ma uchwyty do przenoszenia, ale jest ciężki. Wolno się nagrzewa i grilluje, ale daje ładne ślady rusztu na jedzeniu. W zestawie nie ma reduktora ani akcesoriów.

Zalety i wady

- ✔ Gotowy do użycia
- ✔ Prosta konstrukcja
- ✔ Ładne ślady rusztu na jedzeniu
- ✘ Ciężki do przenoszenia
- ✘ Powolne nagrzewanie
- ✘ Brak reduktora w zestawie

Montaż ★★★★★
Łatwość obsługi ★★★★☆
Rezultat grillowania ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

OCENA: 18/20

Weber Traveler

490 £ / 2 449 zł

Waga 21,2 kg
Powierzchnia grillowania
2065 cm²
Gwarancja 5 lat

NAJLEPSZY ZAKUP

KUPISZ W POLSCE!

Przenośny i gotowy do użycia. Łatwy do złożenia i schowania. Stabilna konstrukcja i dobra wysokość do grillowania. Ruszt i stolik boczny dobrej wielkości. Szybko się nagrzewa i równomiernie opieka. Zostawia ładne linie rusztu na jedzeniu. Lekki do przenoszenia. Działa na kartuszach gazowych EN417.

Zalety i wady

- ✔ Wymaga niewielkiego montażu
- ✔ Łatwy w transporcie i przechowywaniu
- ✔ Dobrze grilluje
- ✔ Stolik boczny i haki na narzędzia
- ✘ Ciężki do podniesienia
- ✘ Wysoka cena
- ✘ Kartusze starczają na krótko

Montaż ★★★★★
Łatwość obsługi ★★★★☆
Rezultat grillowania ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

NAJLEPSZY ZAKUP

Nasz wybór dla twoich potrzeb

Najlepszy przenośny grill węglowy
LotusGrill Standard
175 £

Lekki i bardzo łatwy w użyciu prosty grill, w zestawie z węglem i zapinaną na suwak torbą. Szybko i łatwo się go rozpala dzięki wbudowanemu wentylatorowi; jest chłodny w dotyku i prawie nie dymi, więc idealnie nadaje się do użytku na balkonach i trawnikach. Dostępny w różnych kolorach i rozmiarach.

Najlepszy wszechstronny przenośny grill gazowy
Char-Broil Grill2Go
229,99 £

Lekki i wytrzymały, wyposażony w solidne uchwyty i zamykanym ruszt. Ten mały grill świetnie nadaje się do użytku zarówno w ogrodzie, jak i poza nim. Jest wystarczająco lekki, aby zabrać go ze sobą oraz szybko się nagrzewa. Torbę można dokupić.

Najlepszy stołowy grill na balkon lub do małego ogrodu
Weber Q1200
305 £

Poręczny, kompaktowy grill, który dobrze się sprawdza i zostawia wyraźne ślady rusztu. Idealny do rozpalenia na stole w małej przestrzeni. Posiada przydatne składane półki i tackę ociekową ułatwiającą czyszczenie. Można dokupić pokrowiec i przenośny stojak.

Najlepiej zaprojektowany przenośny grill gazowy
Cadac CityChef 40
200 £

Ten stylowy i dobrze zaprojektowany grill gazowy był najlżejszy z testowanych modeli. Dzięki poręcznej torbie można go łatwo spakować i przenieść. Szybko i dobrze grilluje. Pokrywa ma poręczny haczyk i jest łatwa do czyszczenia. Można dokupić różne wkładki do gotowania.

Najwygodniejszy przenośny grill gazowy
Weber Traveler
490 £

Ten kompaktowy, przenośny grill jest właściwie gotowy do użycia, a składana konstrukcja sprawia, że świetnie nadaje się do przechowywania i transportu. Chociaż jest dość ciężki, jest również wygodny i łatwy w użyciu oraz ma dużą powierzchnię do grillowania, która równomiernie i dobrze grzeje.

eprasa.pl cd44a5ba98

Grille bez pokrywy są zazwyczaj łatwiejsze do przenoszenia i przechowywania, ale można na nich grillować tylko bezpośrednio na ruszcie

Jak wybrać przenośny grill?

Odpowiedz na poniższe pytania, które pomogą ci wybrać przenośny grill do twojego ogrodu

■ **Grill gazowy czy węglowy?** Oba rodzaje opału mają swoje zalety i wady. Grille gazowe szybko się rozpalają i nagrzewają oraz zapewniają stałą temperaturę, jakiej nie uzyskasz w grillu opalanym węglem drzewnym. Dzięki prostym pokrętłom są również łatwe w obsłudze i wytwarzają mało dymu, więc są bardziej przyjazne dla sąsiadów. Są jednak cięższe od grilli opalanych węglem, a ponadto musisz uwzględnić koszt butli z gazem i reduktora, jeśli nie ma go w zestawie. Przyrządzanie jedzenia na grillu węglowym zapewnia charakterystyczny, wędzony smak potrawom, którego nie uzyskasz na grillu gazowym. Węglowy jest bardziej wszechstronny, bo promieniuje ciepłem, które pozwala na szybkie przypiekanie, a także możliwość powolnego grillowania żywności. Grille węglowe mogą być jednak trudniejsze do rozpalenia, dopóki nie opanujesz tej techniki. Są też zwykle tańsze i lżejsze niż grille gazowe.

Elementy wyposażenia, takie jak stolik boczny, mogą się przydać, szczególnie gdy dadzą się złożyć do przechowywania

■ **Czy grill jest gotowy do użycia?** Jedną z głównych zalet przenośnych grillów jest to, że właściwie są gotowe do użycia. Większość grillów w naszym teście wymagała niewielkiego montażu, złożenia pokrywy lub przymocowania kółek i zamocowania rusztu. Kilka modeli wymagało jednak większego montażu, więc jeśli nie chcesz niczego skomplikowanego, to sprawdź, co jest potrzebne przed zakupem.

■ **Czy grill można łatwo podnieść i przenieść?** Chociaż grille gazowe są zazwyczaj znacznie cięższe od grillów węglowych, waga grillów w naszym teście była różna, a niektóre – jak dwa owalne grille – zdecydowanie nadawały się tylko do grillowania na blacie, a nie do przenoszenia. Grill węglowy możesz napełnić węglem przed wyjściem, podczas gdy w przypadku grilla gazowego być może będziesz musiał zabrać ze sobą dużą butlę i reduktor. Jeśli chcesz mieć grill, który łatwo możesz zabrać do ogrodu lub do parku, na plażę lub na kemping, poszukaj modelu o lekkiej konstrukcji, solidnych uchwytów i torby, do której można go spakować.

■ **Co zamierzasz grillować?** Jeśli interesuje cię upieczenie czegoś więcej niż paru kiełbasek i burgerów, grill z pokrywą zamieni twój grill w piekarnik do pieczenia i opiekania. Niektóre modele oferują również całą gamę wymiennych rusztów, płyt, kamieni do pizzy i innych akcesoriów. Są przydatne, ponieważ rozszerzają spektrum posiłków, które możesz przygotować na zewnątrz.

Gdzie kupić

- **Big Green Egg** www.biggreenegg.co.uk
- **Boss Grill** www.bossgrill.co.uk
- **Cadac** www.cadacuk.com
- **Campingaz** www.campingaz.co.uk
- **Char-Broil** www.charbroil.co.uk
- **Cobb** www.cobb-bbq.co.uk
- **Everdure** www.everdurebyheston.co.uk
- **George Foreman** www.georgeforeman.co.uk
- **LotusGrill** www.lotusgrill.co.uk
- **National Coppice Federation** www.ncfed.org.uk
- **Weber** www.weber.com

eprasa.pl cd44a5ba98

Sposoby na KRETA

Kto miał kiedyś kreta w ogrodzie, ten wie – to małe zwierzątko potrafi narobić całkiem dużego bałaganu. Pojawia się niespodziewanie, kopie, ryje, zostawia kretowiska, a pielęgnowany z czułością trawnik zaczyna wyglądać jak pobojowisko. Zanim jednak sięgniesz po radykalne środki, warto najpierw poznać, z kim masz do czynienia.

TEKST ŁUKASZ SKOP

Kret europejski (*Talpa europaea*) to owadożerny ssak, który spędza niemal całe swoje życie pod ziemią. Ma słaby wzrok, ale za to rewelacyjny słuch i węch. Mimo złej opinii wśród ogrodników, kret nie żywi się korzeniami roślin ani bulwami i nie niszczy ich celowo – szkody, jakie wyrządza, to efekt uboczny jego żerowania i kopania tuneli.

Żeby skutecznie walczyć z kretem, trzeba zrozumieć, co go w ogóle do ogrodu przyciąga. Kret nie pojawia się złośliwie ani przypadkiem. To zwierzę bardzo konkretne w swoich potrzebach i... niestety, wiele ogrodów jest dla niego prawdziwym rajem. Kret jest drapieżnikiem, a nie roślinożercą – jego głównym pożywieniem są dżdżownice, larwy, pędraki chrabąszczy majowych i innych chrząszczy, w tym także turkucie podjadki (jest ich naturalnym wrogiem). Jeśli w ogrodzie masz żyzną, wilgotną glebę, a na niej trawnik, rabaty z kwiatami, grządki warzywne – to jest to idealne miejsce do kopania tuneli. Kret nie wybiera ugorów, gliny czy żwiru, bo tam jest nie tylko mniej pożywienia, ale też ciężko się mu przez nie przekopać. Jeśli ogród jest cichy, spokojny, nie ma w nim psa ani kota, a tym bardziej dużego ruchu, to w takich warunkach kret będzie czuł się bezpiecznie. Szczególnie chętnie wybiera ogrody położone blisko pól, łąk czy sadów, jako rozszerzenie swojego terytorium.

Oznaką, że kret może wkrótce się pojawić, jest brązowiejąca trawa na trawniku. Jeśli pojawiają się łyse placki, to być może powodem tego są pędraki zjadające trawie korzenie. A jeśli są pędraki, to pojawi się też kret. Pamiętajmy jednak, że chociaż potrafi zepsuć wygląd ogrodu, nie jest naszym wrogiem numer jeden. Nie przenosi chorób i nie zjada roślin, lecz pomaga nam w walce z larwami i szkodnikami. Jeśli masz dużą działkę, może warto odstąpić mu chociaż niewielki kawałek? A jeśli nie masz wyjścia, to warto zastosować metody humanitarne i przyjazne przyrodzie. Bo natura, choć czasem bywa uciążliwa, to jednak jest naszym największym sprzymierzeńcem.

ZDJĘCIA: JUEFRAPHOTO / ADOBESTOCK

eprasa.pl cd44a5ba98

Siatka przeciw kretom

To jedna z najbardziej skutecznych metod prewencyjnych, ale ma ważny minus – trzeba ją zainstalować przed założeniem trawnika. Siatkę układa się pod darnią, na głębokości około 10-15 cm. Kret może wtedy nadal kopać pod siatką, ale nie wydostanie się na powierzchnię i nie zrobi kopców, a więc nie zniszczy trawnika ani grządek. Dobrze ułożona siatka to rozwiązanie na wiele lat. Nie szkodzi kretowi – po prostu ogranicza mu możliwości kopania. Jest to całkowicie ekologiczna metoda. Po ułożeniu pod ziemią nie psuje estetyki ogrodu. Jednak dobra, wytrzymała siatka (z odpornego tworzywa, np. HDPE) nie jest tania, zwłaszcza jeśli chcemy zabezpieczyć dużą powierzchnię. Dochodzi też koszt robocizny, jeśli nie robimy tego samodzielnie. Najpierw trzeba zerwać starą darń, przekopać cały teren, wyrównać powierzchnię i precyzyjnie ułożyć siatkę, a następnie można założyć trawnik – np. z rolki. Siatka chroni trawnik lub konkretne rabaty, ale nie zmusi kreta, żeby opuścił nasz ogród. Może on po prostu przenieść się kilka metrów dalej i robić szkody w innych częściach ogrodu. Podczas wertykulacji, kopania czy przesadzania możesz przypadkowo uszkodzić siatkę – trzeba ją wtedy łatać lub wymieniać całe większe fragmenty na nowe.

Siatka przeciw kretom jest skuteczna, ale należy ją rozłożyć pod całym trawnikiem

Odstraszacze dźwiękowe i wibracyjne

Dostępne są różne modele urządzeń odstraszających krety dźwiękami lub wibracjami, niektóre imitują odgłosy drapieżników albo wysyłają fale dźwiękowe niesłyszalne dla ludzi. Najczęściej zasilane bateriami lub energią słoneczną. Ich skuteczność bywa różna – wszystko zależy od uporu kreta. W niektórych przypadkach odstraszacze działają świetnie, w innych kret się przyzwyczaja i kopie dalej, jakby nigdy nic. Po zamontowaniu (często wystarczy wbić urządzenie w ziemię, nie trzeba niczego kopać ani przekopywać) działają same – modele solarne nie wymagają nawet wymiany baterii. Odstraszacze nie robią żadnej krzywdy zwierzętom; po prostu zniechęcają je do przebywania w okolicy, a niektóre działają również na inne szkodniki – np. nornice czy myszy. Niestety, nie ma gwarancji, że odstraszacz zadziała na każdego kreta. Niektóre osobniki przyzwyczajają się do dźwięków lub drgań i... po prostu je ignorują. Zasięg odstraszaczy to zwykle ok. 300–700 m², ale skuteczność spada w trudnym terenie (gleba gliniasta lub kamienie zmniejszają rozprzestrzenianie się wibracji). Modele zasilane bateriami wymagają regularnej

Zasilany energią słoneczną odstraszacz należy umieścić w miejscu, gdzie kret pojawia się najczęściej

ZDJĘCIA: ТАНЯ МИКИТЮК, NEMO1963, KRISTINERADA, BARMALINI, ГАЛИНА САНДАЛОВА / ADOBESTOCK, ŁUKASZ SKOP

eprasa.pl cd44a5ba98

Rącznik pospolity

Szachownica cesarska

wymiany baterii, a solarne są wygodne, ale w cieniu lub zimą mogą przestać działać. Mimo wszystko warto wypróbować to rozwiązanie, ponieważ jest stosunkowo niedrogie – najtańsze odstraszasze kosztują około 30 zł.

Rośliny odstraszające

Niektóre rośliny mają zapach nie do zniesienia dla kreta. Należą do nich np. wilczomlecz groszkowy (*Euphorbia lathyris*) – przez korzenie wydziela do ziemi drażniące substancje, rącznik pospolity (*Ricinus communis*) – kret unika korzeni tej rośliny, bo nie lubi ich zapachu, czosnki ozdobne oraz szachownice – również mają dla kretów nieprzyjemną woń. Posadzenie roślin odstraszających krety to naturalna i ekologiczna metoda, która nie szkodzi glebie i zwierzętom. Kret może się zniechęcić i ominąć nasz ogród. Niestety, wymienione rośliny trzeba sadzić dość gęsto i systematycznie. Nie działają też natychmiast – kret może jeszcze przez jakiś czas kopać obok nich. Z roślin o silnym zapachu, takich jak bez czarny lub czarna porzeczka możemy przygotować naturalny preparat (gnojówkę) – zbieramy 2-3 garście pędów z liśćmi, tniemy sekatorem na drobne kawałki i wrzucamy do wiadra, a następnie zalewamy zimną wodą. Odstawiamy na dwa tygodnie, a gdy płyn zacznie mocno fermentować, wlewamy go do kretowiska.

Żywołapki

Jeśli chcemy pozbyć się kreta w sposób zgodny z prawem, to jest to jedna z lepszych opcji. Wymaga cierpliwości i trochę wprawy, bo pułapkę trzeba dobrze ustawić w aktywnym, czyli regularnie patrolowanym przez kreta tunelu. Po złapaniu kreta warto go wypuścić minimum kilka kilometrów od ogrodu – inaczej wróci szybciej, niż się spodziewasz. Żywołapki są humanitarnym podejściem do kreciego problemu, ponieważ nie zabijasz ani nie ranisz zwierzęcia – po prostu je odławiasz i wypuszczasz z dala od ogrodu. Nie wprowadzasz też do ogrodu nieprzyjemnych zapachów ani odstraszaczy, wydających drażniące uszy sygnały. Nie wpływasz na glebę, rośliny ani inne zwierzęta. Jeśli złapiesz kreta i wywieziesz go odpowiednio daleko (min. 1-2 km), jest duża szansa, że już nie wróci, a wtedy żywołapki nie trzeba zastawiać ponownie. Koszt takiego urządzenia to przeciętnie tylko kilka złotych, a ponieważ jest wykonane z tworzywa lub metalu, posłuży ci przez wiele lat. Wadą tego rozwiązania jest jego czasochłonność. Musisz codziennie sprawdzać pułapki, żeby zwierzę nie tkwiło w środku zbyt długo.

Żywołapka pozwala złapać kreta bez wyrządzania mu krzywdy

Gnojówka z pędów czarnego bzu ma silną woń odstraszającą krety

Kret uwięziony przez kilka godzin bez dostępu do pożywienia może paść z wycieńczenia. Pułapkę trzeba precyzyjnie umieścić w aktywnym tunelu kreta – nie tam, gdzie widzieliśmy go tydzień temu. Wymaga to cierpliwości, obserwacji i czasami wielu prób. Nie masz też gwarancji, że nie pojawią się kolejne osobniki, a wtedy problem powróci.

eprasa.pl cd44a5ba98

Plastikowe butelki założone na wbite w ziemię druty są źródłem drgań, które rozchodzą się w ziemi

Metody tradycyjne

Na rynku dostępne są różne gotowe granulaty i preparaty zapachowe – najczęściej oparte na naturalnych olejkach eterycznych, jak lawenda czy eukaliptus. Można je wsypywać do tuneli i trzeba to robić często, szczególnie po deszczu. Włożenie do tuneli sierści psa lub kota – naturalnych wrogów kreta – wydaje się działać w niektórych przypadkach. Jeśli nie masz ani kota, ani psa, a pojawił się kret, to warto spróbować, bo być może ten nieproszony gość nie zna takich zapachów i się nimi zniechęci. Stary sposób działkowiczów to plastikowe butelki lub aluminiowe puszki nałożone na metalowy pręt wbity w ziemię. Poruszane wiatrem wydają dźwięki i drgania, które rozchodzą się w ziemi i mogą odstraszyć kreta. Nie jest to metoda niezawodna czy estetyczna, ale tania i ekologiczna.

Status prawny kreta

W Polsce kret jest objęty częściową ochroną gatunkową. Rozporządzenie określa, że gatunków objętych taką ochroną nie wolno zabijać, okaleczać ani chwytać, transportować, czy też umyślnie wprowadzać do środowiska przyrodniczego. W tym samym rozporządzeniu, w miejscu, gdzie wymieniony jest kret, dodane jest także, że ochroną objęte są wyłącznie „osobniki znajdujące się poza terenem ogrodów, upraw ogrodniczych, szkółek leśnych, trawiastych lotnisk, ziemnych konstrukcji, hydrotechnicznych oraz obiektów sportowych". Oznacza to, że kreta nie wolno zabijać, ale wolno go odstraszać, wypłaszać i zapobiegać jego pojawianiu się w ogrodzie. W przydomowym ogródku można więc działać, ale trzeba robić to z głową – i zgodnie z prawem.

ZDJĘCIA: ROHAWK, ANNABELL GSÖDL, OLIVER-MARC STEFFEN / ADOBESTOCK

Nie stosuj tych metod

✗ Karbid
Choć wielu ogrodników wychwala jego skuteczność, karbid jest szkodliwy dla gleby, wód gruntowych i wszystkich organizmów żyjących w ogrodzie. W dodatku jego efekt jest krótkotrwały.

✗ Rozsypywanie popiołu lub fusów z kawy
Nie ma żadnych dowodów, że te metody cokolwiek dają. Czasem kret zniknie, ale nie wiadomo, czy to zasługa fusów, czy po prostu zabrakło mu pożywienia lub znalazł inne, lepsze miejsce do życia.

✗ Petardy hukowe lub świece dymne
Nie tylko są nielegalne, ale i bardzo niebezpieczne – zarówno dla kreta, jak i dla ciebie. Nie należy ich stosować – tym bardziej, że rzadko przynoszą efekty.

Zapach psiej sierści może zachęcić kreta do wyprowadzki z ogrodu

eprasa.pl cd44a5ba98

Krecie fakty

- Krety nie zapadają w sen zimowy, więc kopią także zimą. Zimują 50-60 cm poniżej poziomu zamarzania gruntu.
- Są aktywne rano i właśnie wtedy powstaje najwięcej kretowisk. Po około czterech godzinach aktywności śpią przez około trzy godziny.
- Odżywiają się dżdżownicami, zjadają też pędraki, larwy drutowców oraz ślimaki. Znajdują je dzięki czułemu słuchowi oraz włosom czuciowym na pyszczku i ogonie, czułym na drgania.
- Krety drążą korytarze z prędkością 12-15 m/godzinę, które następnie patrolują co kilka godzin. Kopiąc, wypychają jednorazowo 100-150 g ziemi (tzw. kretowina). W ciągu 20 minut zwierzę może wypchnąć z tunelu 6 kg ziemi.

eprasa.pl cd44a5ba98

Poznaj dzikie **zwierzęta**

Lipiec to przede wszystkim miesiąc młodych: bladożółtych modraszek nawołujących rodziców z drzew, piskląt wróbli siedzących z rozdziawionymi dziobami w szeregu na płocie, rudzików o nakrapianych klatkach piersiowych skrywających się przed drapieżnikami. Co będą jeść wszystkie te pisklęta? W tej chwili potrzebują gąsienic, dżdżownic, mszyc i innych bezkręgowców, a także ich jaj i larw. Znajdą je na roślinach, w ściółce z liści, trawnikach, stosach kłód oraz otwartych pryzmach kompostowych. Później jagody i nasiona będą cieszyć się największym zainteresowaniem, a jarzębina, ostrokrzew, głóg i bluszcz pomogą ptakom przetrwać do wiosny. Liczba młodych ptaków zależy częściowo od tego, co i jak uprawiasz. Możesz zauważyć rodziców uczących młode, jak korzystać z karmników, ale aby naprawdę zadbać o nowe życie, zapewnij zwierzętom jak najwięcej naturalnego pożywienia. Co takiego zasadzisz teraz, aby pomóc tym pisklętom wkroczyć w dorosłość? **TEKST** KATE BRADBURY

Możesz spotkać...

Wątlika kropkowanego (*Leptophyes punctatissima*)

Wątlik kropkowany ma krótkie skrzydła, długie, cienkie czułka i ciemnoczerwoną pręgę na grzbiecie (u samca jest ona grubsza niż u samicy). Samica ma długie pokładełko (rurkowaty narząd służący do składania jaj). Wątlik kropkowany nie potrafi latać, ale zamiast tego skacze, na co pozwalają mu silne tylne odnóża.

Latem można spotkać go w zaroślach, żywopłotach i ogrodach, a szczególnie lubi przebywać w jeżynach. Jest aktywny głównie o zmierzchu i w nocy; żeruje na kwiatach i liściach.

Późnym latem dorosłe samce wabią samice, pocierając o siebie skrzydłami. Po kopulacji samice składają jaja w korze drzew lub na łodygach roślin, a wyklute nimfy zimują w tym samym miejscu. Nimfy są mniejsze niż osobniki dorosłe, mają też bardziej wyraźne kropki, lecz nie posiadają pomarańczowej pręgi ani skrzydeł. Wyłaniają się z zimowego letargu późną wiosną i przechodzą sześć linień, zanim latem przekształcą się w osobniki dorosłe. Rozmnażają się, a następnie umierają przed nadejściem zimy.

Padalce mogą gromadzić się w dużych grupach w ciemnych, ciepłych miejscach

Wypatruj też...

- Makatek zwyczajnych – poznasz je po charakterystycznym wysokim bzyczeniu. Wypatruj samców patrolujących czyśćce wełniste (*Stachys byzantina*) i samice zeskrobujące pokrywające liście tych roślin włoski, które są im potrzebne do budowy gniazd.
- Kosów, które w okresie suszy chętnie korzystają z namoczonych larw mącznika oraz połówek jabłek, a także wody.
- Padalców zażywających kąpieli słonecznych pod blachą falistą lub na starej dachówce leżącej na słomie lub w wysokiej trawie w słońcu.

ZDJĘCIA: : PAUL DEBOIS; GETTY/ALASDAIR JAMES, CHRISTIAN MUSAT/ADOBE STOCK

eprasa.pl cd44a5ba98

“Wątlik kropkowany nie potrafi latać, ale zamiast tego skacze, na co pozwalają mu silne tylne odnóża”

Samice można rozpoznać po znacznie cieńszej prędze na grzbiecie

eprasa.pl cd44a5ba98

CZĘŚĆ 3

Obfitość na kęsy

Wspaniałe zbiory z przydomowego ogródka mogą łatwo zaskoczyć nas obfitością, więc skorzystaj z przepisów **Rukmini Iyer**, które pomogą ci delektować się każdym zebranym smakołykiem

Już trzy sadzonki cukinii wystarczą, aby przez całe lato mieć wystarczającą ilość owoców dla przeciętnej rodziny, lecz ja często uprawiam ich więcej. Można z nimi zrobić tak wiele – muffiny i placki lub połączyć je z czosnkiem oraz chili i wykorzystać jako sos do makaronu – choć ja wyznaczam granicę przy cieście z cukinii. Groszek, fasolka szparagowa, szpinak, wczesne ziemniaki i rzodkiewki są teraz na czasie. Przygotuj sos winegret, taki jak w moim przepisie na burratę z migdałami, fasolką szparagową oraz groszkiem i wykorzystuj go do wielu innych dań – ja uwielbiam sałatkę z fasolki szparagowej i ziemniaków, którą podaję na lunch razem z gotowanymi jajkami – wymieszaj dressing z warzywami, gdy te są jeszcze ciepłe.

“Groszek, fasolka szparagowa, szpinak, wczesne ziemniaki i rzodkiewki są teraz na czasie”

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS

eprasa.pl c044a5ba98

Groszek będzie dłużej rosnąć, jeśli będziesz regularnie obrywać strąki, więc zbieraj mało a często, aby delektować się nim, gdy jest najsmaczniejszy

Burrata z migdałami, fasolką szparagową i groszkiem

To proste letnie danie jest świetną przystawką dla dwojga, najlepiej podawaną z kilkoma kromkami chleba na zakwasie opieczonego w tosterze. Do tej potrawy możesz również dodać cienko pokrojone rzodkiewki – po prostu wrzuć je do wody z zimną wodą, aby pozostały ładne i kruche, a następnie dobrze je odcedź i wymieszaj z fasolką oraz groszkiem.

Sałatka z burratą

- 1 łyżka masła
- ½ łyżki oliwy
- 50 g płatków migdałów
- ½ łyżeczki soli morskiej w płatkach
- 2 łyżeczki mielonej papryki Aleppo
- 1 dobra burrata, w temperaturze pokojowej
- Dwie garście świeżej fasolki szparagowej, oczyszczonej z końcówek
- Mała miska groszku, świeżo wyłuskanego lub rozmrożonego, jeśli jest z zamrażalnika

Dressing

- 1 łyżka soku z cytryny
- 1 łyżeczka soli morskiej w płatkach
- 2 łyżeczki oliwy extra virgin
- Świeżo zmielony pieprz czarny

Przepis

1. Wyjmij burratę z lodówki na około 45 minut przed spożyciem.

2. Rozgrzej oliwę i masło na dużej patelni na średnim ogniu, a gdy zaczną się pienić, dodaj płatki migdałów, sól morską i 1 łyżeczkę papryki Aleppo. Smaż przez 4-5 minut na złoty kolor, często mieszając. Zdejmij z ognia i odstaw na bok.

3. Wrzuć fasolkę szparagową do garnka z wrzącą wodą i gotuj przez 3-5 minut, aż osiągnie odpowiednią miękkość. Dodaj groszek i gotuj przez kolejną minutę, a następnie wszystko odcedź.

4. Wymieszaj za pomocą trzepaczki sok z cytryny, płatki soli, oliwę i zmielony czarny pieprz, aby powstał dressing, a następnie wymieszaj prawie całą jego ilość z fasolką szparagową i groszkiem. Przełóż je na półmisek i ułóż na środku burratę. Skrop ją pozostałym dressingiem, a następnie posyp płatkami migdałów i pozostałą łyżeczką papryki Aleppo. Podawaj na ciepło z chlebem opieczonym w tosterze.

Zbieraj i łuskaj groszek, gdy jest młody i wciąż delikatny, aby delektować się nim, gdy smakuje najlepiej

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS

eprasa.pl cd44a5ba98

Nadwyżka cukinii jest nieunikniona, ale uprawa dwóch odmian sprawia, że potrawy są ciekawsze

Zbiory miesiąca

Fasolka szparagowa karłowa, taka jak 'Purple Teepee', jest łatwiejsza w uprawie i szybko rośnie

W tym roku postanowiłam uprawiać cudowną fioletową fasolkę szparagową – jest niezwykle dekoracyjna i piękna – wraz ze zwykłym groszkiem, którego ziarna lubię jeść prosto ze strąków, budząc w sobie wewnętrzną Elizę Doolittle. Oto urocza, łatwa sałatka, którą przygotowałam z tych warzyw – zblanszuj groszek w dużej ilości wrzącej, osolonej wody, a następnie dobrze odcedź.

Wrzuć go do robota kuchennego z dużą ilością bazylii, natką pietruszki i kilkoma garściami mieszanki kiełków fasoli, jeśli je masz (bardzo łatwo wyhodować je w domu i są bardzo zdrowe). Przez kilka sekund wszystko miksuj, korzystając z trybu pulsacyjnego, aby lekko rozdrobnić groszek – nie chcesz w tym przypadku uzyskać gładkiego guacamole – a następnie przełóż miksturę do miski.

Przygotuj smaczny dressing z soku z cytryny lub octu jabłkowego, wzorując się na przepisie z poprzedniej strony – możesz również dodać łyżkę musztardy Dijon – a następnie wymieszaj go z ciepłym groszkiem i kiełkami fasoli. Taka sałatka świetnie komponuje się z łososiem.

Jeśli chcesz przygotować bardziej nietypowe danie z fasoli, gorąco polecam południowoindyjskie curry z marchewki i fasoli. Wymaga ono pewnej precyzji w krojeniu – marchew powinna być pokrojona w słupki o długości 3 cm i takiej samej średnicy jak fasolka szparagowa, którą również należy pokroić na kawałki o długości 3 cm. Tak przygotowane warzywa gotuj w dużej ilości osolonej wody przez 3-4 minuty, a następnie dobrze odcedź. Rozgrzej patelnię z niewielką ilością oleju i dodaj łyżeczkę nasion gorczycy – praż, aż zaczną strzelać, a następnie dodaj garść wiórków kokosowych i kilka suszonych czerwonych papryczek chili i smaż, aż wiórki zaczną nabierać złotego koloru.

Dodaj warzywa oraz łyżeczkę soli morskiej i smaż wszystko przez kilka minut. Wciśnij trochę soku z limonki, a następnie posmakuj i w razie potrzeby dopraw solą. Curry smakuje wybornie z jogurtem i ryżem wymieszanym z masłem.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; DAVID LOFTUS; CLARE WINFIELD/HODDER & STOUGHTON

eprasa.pl cd44a5ba98

Korzenny aromat goździków

Goździki w kuchni kojarzą się przede wszystkim z pierniczkami, bo wysuszone pączki czapetki pachnącej (*Syzygium aromaticum*) to aromatyczna przyprawa, chętnie wykorzystywana do świątecznych wypieków. Tymczasem goździki z rodzaju *Dianthus*, czyli sztandarowe i niezawodne kwiaty na bukiety, mogą dostarczyć zupełnie innych wrażeń kulinarnych.

TEKST I ZDJĘCIA DR MAŁGORZATA KALEMBA-DROŻDŻ

Aromat i kolor

Płatki goździków są jadalne i niezwykle piękne. Można jeść wszystkie gatunki goździków, zarówno te dziko rosnące i ogrodowe – o pojedynczych kwiatach i pełnokwiatowe (pamiętaj jednak, że kwiatów z kwiaciarni nigdy nie zjadamy!). Płatki pachnących odmian mają przyjemny, delikatnie korzenny aromat przypominający trochę gałkę muszkatołową, ziele angielskie i płatki róż. Goździków można używać do aromatyzowania deserów, słodyczy, przetworów owocowych, przygotowania syropu, a także do urozmaicenia sałatek, aromatyzowania sosów, octu, wina i lemoniad. Odmiany bezwonne nie mają wyraźnego smaku, ale nadal pięknie się prezentują w potrawach. W kuchni wykorzystujemy same płatki, z których trzeba usunąć białe nasady, ponieważ mogą być gorzkie. Dna kwiatowe i wszystkie zielone części zawierają saponiny i mnóstwo goryczy, więc ich nie jemy. Kwiaty czerwonych goździków są w Azji uznawane za remedium na stres. Mają działanie przeciwskurczowe, przeciwzapalne, pobudzające krążenie i moczopędne.

ZDJĘCIE: AWRITE2VISHAL / ADOBESTOCK

eprasa.pl cd44a5ba98

Herbatka goździkowa

SKŁADNIKI

- 2-3 łyżeczki suszonych czerwonych płatków goździków ogrodowych lub płatki z 2-3 świeżych kwiatów
- 0,5 l wody
- sok z cytryny

PRZEPIS

Suszone płatki goździków ogrodowych wrzuć do czajniczka i zalej 0,5 litra wrzątku; odstaw na kilka minut. Jeśli używasz świeżych kwiatów, płatki z dwóch lub trzech goździków wrzuć do szklanki gotującej się wody i odstaw pod przykryciem na kilka minut. Żeby lepiej uwydatnić kolor i smak goździkowej herbatki, dodaj do niej sok z cytryny. Herbatka z goździków ma bardzo przyjemny, lekko korzenny i kwiatowy aromat.

Pamiętaj, żeby nie używać kwiatów z kwiaciarni, ponieważ były uprawiane jako kwiaty ozdobne i pielęgnowane środkami chemicznymi, nieprzeznaczonymi do spożycia. Skorzystaj z kwiatów z własnego ogródka lub kup suszone w sklepie zielarskim lub herbacianym.

Galaretka z goździkami

SKŁADNIKI

- Bukiet goździków w różnych kolorach i wzorach np. po kilka kwiatów goździka ogrodowego, brodatego i chińskiego
- 2 przejrzyste galaretki o wybranym smaku
- 1 litr wody

PRZEPIS

Wsyp zawartość 2 opakowań galaretki do 500 ml gorącej wody i mieszaj, aż całkowicie się rozpuści. Dolej pozostałe 500 ml wody, żeby przyspieszyć studzenie (jeżeli deser będzie przeznaczony wyłącznie dla dorosłych, część wody możesz zastąpić przezroczystym trunkiem z procentami).

Na dno foremki, najlepiej silikonowej o pojemności 1 litra, wlej niewielką ilość rozpuszczonej i wystudzonej galaretki. Wrzuć płatki kilku goździków, pozbawionych długich białych końcówek i odstaw foremkę do lodówki. Kiedy pierwsza warstwa zastygnie, wlej kolejną porcję rozpuszczonej galaretki, wrzuć kolejne płatki goździków, tym razem w innym kolorze i wstaw do lodówki. Pamiętaj, żeby płatki były ułożone bardziej kolorową stroną w dół, bo gotowy deser będzie wyłożony spodem do góry. Możesz też umieścić całe główki goździków płatkami w dół i kiedy warstwa galaretki zastygnie, odetnij zielone dna kwiatowe. Uzupełnij foremkę kolejnymi warstwami galaretki i płatkami w różnych kolorach. Dzięki temu uzyskasz piękny trójwymiarowy efekt. Zostaw galaretkę w lodówce na kilka godzin, żeby porządnie stężała. Foremkę wstaw na kilka sekund do gorącej wody i przełóż galaretkę na paterę.

eprasa.pl cd44a5ba98

Bezproblemowe zbiory

W tym miesiącu kwiatów jest pod dostatkiem, a dla **Jacka Wallingtona** wiele z nich to pyszne, łatwe do zebrania plony

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

Lipiec jest przyjemnym miesiącem, ponieważ wszystko kipi obfitością. Możemy spacerować po naszych ogrodach, zbierać plony i jeść je bez żadnych zmartwień.

W moim ogrodzie kwiaty są teraz w pełnym rozkwicie i, skoro już mówimy o bezproblemowych zbiorach, warto omówić te, które są jadalne, ponieważ można je wykorzystać na wiele sposobów. Kiedyś uważałem jedzenie kwiatów za pewną nowość. Teraz jednak postrzegam kwiaty jako dodatkową kategorię bezproblemowych zbiorów, tak samo jak rosnące obok warzyw i owoców zioła.

Kwiaty ubarwiają nasze talerze, dodają unikalnych faktur i subtelnych smaków. Uprawiaj kwiaty wieloletnie lub jednoroczne, a będą plonować co roku bez żadnego wysiłku. Na początku jedzenie kwiatów może wydawać się trochę dziwne, ale gdy przejdziesz z tym do porządku dziennego, to nie pożałujesz. Co najważniejsze, jadalne kwiaty w sklepach szybko tracą świeżość, więc będą prawdziwą gratką wszystkich zajmujących się własnoręczną uprawą roślin.

Zbiory

Pysznogłówka to kwitnąca roślina wyjątkowo bezproblemowa w uprawie. Jest spokrewniona z miętą (choć nie jest tak inwazyjna), a jej liście, kwiaty i młode pędy są jadalne – z liści można zrobić pyszną herbatkę. Płatki smakują jak łagodne połączenie mięty i herbaty Earl Grey, a ja używam ich do ozdabiania sałatek i ciast.

Zakosztowałem płatków szałwii (*Salvia* x *jamensis*) 'California Sunset', które są sprzedawane do celów kulinarnych w Ameryce. Są łagodne w smaku i mają nutę słodkiego nektaru (który można wysysać), więc świetnie nadają się do deserów i do ozdabiania zimnych napojów. Równie przydatne są płatki fiołków, które należą do najsmaczniejszych kwiatów, podczas gdy kwiaty nasturcji mają ostry smak, który lepiej pasuje do sałatek. Poświęcam też kilka kwiatów cukinii, aby zjeść je krótko po otwarciu, ponieważ są pyszne na surowo, faszerowane i gotowane.

Jadalne nasiona to zupełnie inny temat, ale warto wspomnieć, że nasiona marchewnika anyżowego i arcydzięgla są już dobrze wykształcone i, jeśli są jeszcze zielone, smakują pysznie zebrane prosto z rośliny. Są słodkie z nutą anyżu. Można ich użyć do zrobienia ziołowej herbatki. Pamiętaj, żeby nie traktować swoich jadalnych kwiatów pestycydami i uważaj na zwierzęta, które załatwiają swoje potrzeby w rabatach.

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

eprasa.pl cd44a5ba98

POWYŻEJ Podporę w formie wigwamu dla fasoli pnącej ustawisz szybciej niż rzędy tyczek

Z LEWEJ Jadalne kwiaty, takie jak nasturcje i pysznogłówki, znajdują w kuchni wiele zastosowań

“Kwiaty nasturcji mają ostry smak, który pasuje do sałatek”

Sadzenie

W tym miesiącu wysadź do gruntu ostatnią partię sadzonek cukinii, aby sukcesywnie zbierać z nich plony. Posadź je w odstępach co 90 cm, a do dołka wrzuć najpierw solidne wiadro kompostu. Uzupełnij również grządki sałaty, sadząc nowe sadzonki w odstępach co 30 cm. Upewnij się, że wszystko jest solidnie podlane, aby korzenie mogły się rozwijać.

W lipcu sadzimy również wysiane w czerwcu fasole szparagowe i wielokwiatowe – obie są fantastycznymi, bezproblemowymi warzywami, które mogą plonować do dwóch miesięcy.

Przed wysadzeniem rozsady wbij w ziemię 2,5-metrowe tyczki w takich odstępach, w jakich będą rosły rośliny. Ostatnio wolę podpory w formie wigwamów – wiążę tyczki na górze sznurkiem. Uważam, że wigwamy są nieco mniej kłopotliwe niż rzędy tyczek i łatwiej się z nich zbiera strąki.

Nasiona fasoli szparagowej i wielokwiatowej sadzę w odstępach około 30 cm, aby zapewnić tym wysokim roślinom przestrzeń do wzrostu, chociaż fasolki szparagowe można sadzić nieco bliżej siebie. Rośliny powinny same znaleźć tyczki i zacząć się po nich wspinać. Jeśli jednak tak się nie stanie, należy im pomóc, delikatnie przywiązując je do tyczek, aż zaczną się wokół nich okręcać.

eprasa.pl cd44a5ba98

Siew

Na tym etapie lata buraki z pierwszych wysiewów są u mnie na wyczerpaniu, więc zazwyczaj dosiewam nową partię – jest jeszcze czas, aby to zrobić. Wykop motyką rowek o głębokości 2 cm i podlej go, aby nasiąkł wodą, zanim rzadko zasiejesz nasiona i przykryjesz je ziemią.

Boćwina, czyli burak liściowy, jest dobrą letnią alternatywą dla prawdziwego szpinaku, który moim zdaniem najlepiej uprawiać zimą, ponieważ w letnim upale szybko wybija w pędy kwiatostanowe. Nasiona boćwiny wysiej na głębokość 1 cm, w odstępach co 30 cm w rzędzie. Lipiec może być szczególnie gorącym i suchym miesiącem, co utrudnia wysiew nasion, ale jeśli będziesz ją solidnie podlewać, to boćwina urośnie szybko, o ile zostanie wysiana teraz do gruntu. Warto wysiać dużo nasion, aby móc zbierać plony przez całą zimę aż do wiosny przyszłego roku.

W miarę upływu lata możesz zauważyć, że twoje grządki warzywne zaczynają pustoszeć z powodu ciągłych zbiorów. Jeśli nie zamierzasz ich wykorzystywać przez resztę sezonu, teraz jest dobry moment, aby wysiać zielony nawóz (zapobiegnie rozwojowi chwastów). Facelia jest jedną z najlepszych roślin tłumiących chwasty, podobnie jak życica. Poszukaj mieszanki nasion na zielony nawóz i po prostu rozrzuć nasiona na ręcznie spulchnionej glebie, zgodnie z gęstością siewu podaną na opakowaniu. Lekko zagrab i podlej.

PO PRAWEJ Zanim wysiejesz zielony nawóz upewnij się, że powierzchnia gleby ma drobną strukturę

PONIŻEJ Lipcowe susze utrudniają kiełkowanie nasion, więc dbaj o to, aby twoje wysiewy były dobrze nawodnione

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

7 płatków kwiatów *wartych spróbowania*

Nagietek Pieprzny smak
Żywokost Smak podobny do ogórka
Liliowiec Smakuje jak sałata
Bławatek Subtelny, ale piękny
Dalia Przypomina sałatę
Róża jak cukierki Parma Violets
Szczypiorek Łagodny, cebulowy smak

POWYŻEJ Pomidory podlewaj obficie przez cały lipiec, kierując wodę do korzeni

PO LEWEJ Zostaw czosnek na drucianej półce pod dachem, aby główki mogły wyschnąć przed schowaniem

Prace

Niedługo liście czosnku zaczną obumierać i zasychać. Wtedy wiem, że czosnek jest gotowy do zbioru. Po jego wykopaniu należy dokładnie wysuszyć główki i otrzepać je z ziemi. Aby to zrobić, po prostu zbieram wszystkie główki z liśćmi i umieszczam je na drucianej półce w naszym foliowym tunelu, pozostawiając do wyschnięcia. Gdy liście staną się papierowe, czosnek można przenieść od spiżarni i wykorzystywać zimą.

Od lipca, gdy wkraczamy w najgorętsze i najsuchsze tygodnie roku, zwracaj szczególną uwagę na podlewanie niedawno posadzonych cukinii, patisonów i dyni. Wszystkie uprawy skorzystają na podlewaniu w okresach suszy, ale niedawno wysadzone rośliny, które nie miały jeszcze szansy w pełni rozwinąć korzeni lub gatunki o dużych liściach, jak warzywa dyniowate, naprawdę tego potrzebują.

Warto przerzucić pryzmę kompostową, ponieważ środek pryzmy rozkłada się szybciej. Wymieszaj kompost tak, aby zewnętrzna część materii trafiła do środka, co zapewni jej równomierny rozkład.

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

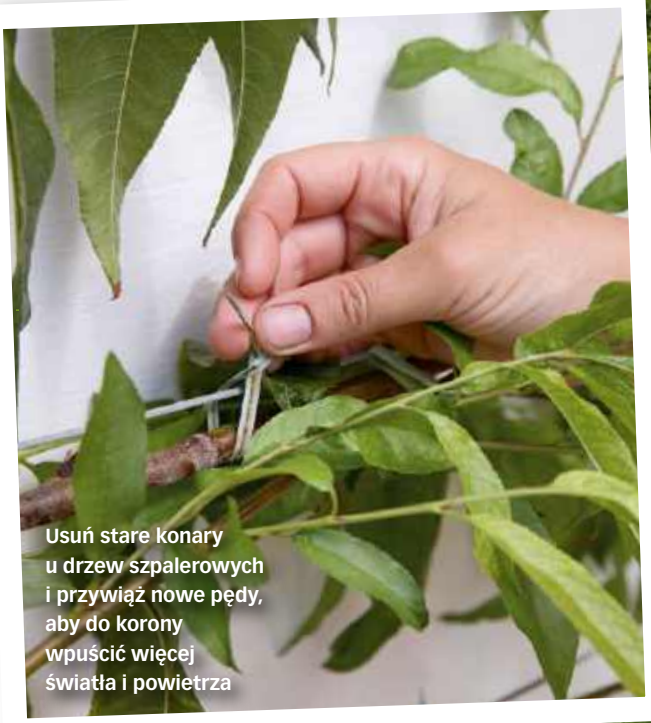
eprasa.pl cd44a5ba98

CZAS NA PRZYCINANIE

Teraz, w środku lata, **Frances Tophill** pokazuje, jak odpowidnim cięciem możemy korzystnie wpłynąć na zdrowie i produktywność naszych roślin

Znajdujemy się w pełni sezonu na letnie cięcie. Uporządkowanie kwitnących wczesnym latem krzewów i roślin, które już zakończyły kwitnienie, to zadanie do wykonania właśnie teraz, aby przygotować ogród na późne lato. To również czas na przycięcie drzew owocowych, aby ograniczyć ich wzrost w następnym sezonie. Można też zająć się drzewami pestkowymi z rodzaju śliwa (*Prunus*); należy je przyciąć teraz, aby zapobiec chorobom, jednak trzeba pamiętać, że można przez to stracić część owoców.

To także dobry czas na zajęcie się żywopłotami. Chociaż cięcie zimozielonych roślin, takich jak bukszpany i ligustry, zaleca się przeprowadzać w maju, ja lubię cieszyć się świeżymi, miękkimi przyrostami trochę dłużej. Ale rośliny żywopłotowe, w tym bukszpan, ligustr i drzewa iglaste, takie jak cis i cyprys, można ciąć w dowolnym momencie, licząc od teraz do połowy jesieni, o ile nie przeszkodzimy gniazdującym ptakom. Cięcie krzewów, np. róż powtarzających kwitnienie, może pobudzić rośliny do drugiej tury kwitnienia w późniejszej części sezonu.

Usuń stare konary u drzew szpalerowych i przywiąż nowe pędy, aby do korony wpuścić więcej światła i powietrza

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

Magnolie zrzucające liście

Magnolie, które na zimę zrzucają liście, wymagają przycięcia tylko dla poprawy kondycji zdrowotnej i utrzymania kształtu – najlepiej to zrobić od połowy lata do jesieni. Wytnij martwe, uszkodzone lub chore gałęzie, a także te, które ocierają się o siebie. Jeśli zmieniasz kształt lub zmniejszasz rozmiar, rozłóż cięcie na kilka lat, aby zminimalizować stres drzewa. Cięcie wykonaj tuż przy naturalnym rozwidleniu.

Przytnij teraz te rośliny

Letnie cięcie może wydłużyć czas kwitnienia wielu krzewów. Skrócenie ulistnionych pędów zmniejszy wigor roślin i może pobudzić je do kwitnienia i zawiązania owoców w przyszłym roku.

GLICYNIA Wymaga dwukrotnego cięcia – jednego późną zimą i jednego w środku lata. Przytnij długie pędy do około siedmiu pąków.

PRUSZNIK Wcześnie kwitnące odmiany kończą teraz kwitnąć, więc skróć pędy o 1/3-1/2 długości.

POSŁONEK Po zakończeniu kwitnienia przytnij go, nadając mu schludny kształt, aby zapobiec wyciąganiu się pędów.

POMIDOR Usuń boczne pędy i dolne liście, które zacieniają owoce. Poprawi to przepływ powietrza i pomoże zapobiec chorobom.

Tych roślin nie przycinaj

Powojnik tangucki kwitnie późnym latem, dlatego przytnij go pod koniec zimy/wczesną wiosną

✗ **PIGWOWIEC** Zawiązuje teraz pąki kwiatowe na następny sezon, więc jeśli teraz go przytniesz, to za rok słabiej zakwitnie

✗ **PIĘKNOTKA** Ten krzew zdobi jesienią, kiedy dojrzewają przyciągające wzrok fioletowe owoce, które zostaną na gałęziach aż do zimy. Jeśli ją teraz przytniesz, stracisz owoce.

✗ **JEŻYNA BIAŁOPĘDOWA** Ta i inne ozdobne jeżyny zaczynają mocniej błyszczeć jesienią i zimą. Na razie nie skracaj kolorowych pędów.

✗ **POWOJNIKI Z 3 GRUPY** Kwitną na tegorocznych pędach, więc na razie zostaw je w spokoju. Przytnij je w lutym do najniższej pary pąków, tuż nad ziemią.

eprasa.pl cd44a5ba98

Cięcie śliwy szpalerowej rosnącej przy ścianie

Drzewa pestkowe cięte jesienią lub zimą są podatne na chorobę zwaną srebrzystością liści, dlatego najlepiej przycinać je latem. Okazy rosnące przy ścianach można ciąć dość mocno, więc usunięcie niepotrzebnych gałęzi pomoże zwiększyć ich produktywność w kolejnych latach.

Drzewa owocowe są podatne na ataki szkodników – szczególnie te blisko spokrewnione z rodzimymi drzewami, takimi jak tarnina czy głóg. Drzewa zaatakowane przez mszyce należy przyciąć teraz; usunąć zainfekowane liście i przerzedzić pędy. Poprawi to przepływ powietrza i ogólny stan zdrowia rośliny.

Drzewa należące do rodzaju śliwa są uprawiane dla owoców lub dla ozdobnych kwiatów. Teraz jest dobry czas, aby je przyciąć.

Krok po kroku

1 WYTNIJ ulistnione pędy do miejsca, w którym rosną owoce lub skróć je do pięciu pąków od głównej gałęzi, ale powyżej skupisk pąków, z których powstaną owoce. Jeśli ich nie przytniesz, szpalerowe śliwy stracą pokrój.

2 USTAW statyw lub drabinę, aby dosięgnąć do wierzchołków wysokiej rośliny. Upewnij się, że wszystkie nogi drabiny stykają się z ziemią i nigdy nie stawaj na trzech najwyższych stopniach ani nie sięgaj zbyt daleko.

3 USUŃ gałęzie i liście zainfekowane szkodnikami. Schludnie przycięte drzewo powinno umożliwić łatwy zbiór owoców, a wszystkie pędy powinny być przycięte krótko przy głównym szkielecie.

Dobra rada

Zawsze, gdy wycinasz chore lub porażone szkodnikami pędy, unikaj wrzucania ich do ogrodowego kompostownika, bo problem tylko się pogłębi. Lokalne programy zbiórki odpadów zielonych pomogą ci poradzić sobie z tego rodzaju materiałem. Jednak nie wszystkie szkodniki i choroby wyniszczają rośliny całkowicie. Zdrowa, dobrze rosnąca roślina w zdrowym, zróżnicowanym biologicznie środowisku powinna być w stanie wytrzymać atak większości szkodników i chorób.

Sprawdź, czy szkodniki nie kryją się pod liśćmi

W ten sposób przytnij także...

Wszystkie silnie kształtowane drzewa owocowe, w tym szpalery, wachlarze lub kordony, skorzystają na cięciu o tej porze roku. Letnie cięcie zapewnia dostęp powietrza i światła, co pozwala utrzymać roślinę w dobrym zdrowiu i zapewnia dobre zbiory w następnym roku. Drzewa pestkowe, takie jak **wiśnie, morele i brzoskwinie, a także migdały**, należy ciąć latem, ale **jabłonie i grusze** można przycinać i latem, i zimą: letnie cięcie hamuje wzrost, a zimowe zwiększa wigor.

Szpalerowe śliwy

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Kwitnienie												
Przycinanie												

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; GETTY/DANUT VIERU

eprasa.pl cd44a5ba98

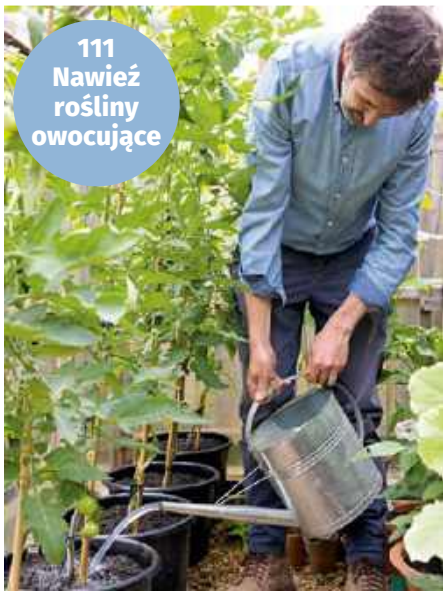
ZRÓB TO TERAZ

50 zadań od zespołu GW do wykonania w tym miesiącu

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM

PLUS Zbierz groszek ■ Zwalczaj muchówki ■ Wysiej fenkuł ■ Przerzedź winogrona ■ Pobierz sadzonki dziurawca

eprasa.pl cd44a5ba98

KROK PO KROKU

Przesadź młode byliny

Przesadź teraz młode byliny, aby je wzmocnić. Wkrótce wypełnią swoje nowe doniczki i przed końcem miesiąca będą gotowe do posadzenia w ogrodzie. Większe rośliny będą lepiej prezentować się na rabacie i będą wystarczająco wytrzymałe, aby przetrwać szkody wyrządzone przez ślimaki.

1 WYBIERZ doniczkę o 2 cm szerszą i głębszą niż obecna. Umieść jedną w drugiej, aby sprawdzić, czy nowa doniczka nie jest zbyt duża.

2 WYJMIJ roślinę z doniczki i przytrzymaj ją na środku nowej doniczki, jednocześnie wypełniając tę drugą ziemią doniczkową bez torfu. Delikatnie dociśnij.

3 PODLEJ dużą ilością wody, a następnie umieść rośliny w osłoniętym miejscu, aby dalej rosły do czasu, aż będą wystarczająco duże, aby je wysadzić. Ustaw je ponad ziemią dla ochrony przed ślimakami.

Na nieformalnych rabatach użyj samodzielnie zrobionych podpór do roślin – są łatwe w wykonaniu i dobrze komponują się z otoczeniem

Utrzymuj byliny w pozycji pionowej

Zamontuj podpory w miejscach, gdzie byliny opadają na ścieżki i trawniki na granicy z rabatą lub pochylają się nad innymi roślinami znajdującymi się dalej w środku rabaty. Dobrym rozwiązaniem jest zmontowanie rustykalnego panelu z kilku zbitych razem leszczynowych tyczek; gotową podporę następnie należy ustawić przy wysokich łodygach roślin i wbić obok niego niski pionowy palik, który go podeprze i utrzyma na miejscu. Taka konstrukcja wygląda o wiele lepiej niż awaryjnie zamontowane tyczki i sznurki, zwłaszcza wzdłuż przedniej części rabaty, a wkrótce i tak zakryją ją rośliny.

UWAŻAJ NA miniarki

Wężykowate linie na liściach oznaczają, że larwy miniarek wyjadły tkankę, przepoczwarzyły się i wyleciały jako osobniki dorosłe. Samice składają jaja w liściach wiosną i po raz kolejny pod koniec lata. Uszkodzenia są powierzchowne; możesz usunąć dotknięte liście lub uprawiać podatne na działanie tego szkodnika rośliny, takie jak seler, cebula i pory pod agrowłókniną lub siatką.

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM; TIM SANDALL

eprasa.pl cd44a5ba98

Usuń odrośla drzew

Gdy tylko zauważysz odrośla wyrastające z korzeni drzew i krzewów, usuwaj je. Rośliny szczepione, takie jak róże i leszczyna, odznaczają się największą zdolnością wypuszczania odrostów, ale wytwarza je też wiele innych roślin drzewiastych.

Aby je usunąć, najlepiej przytrzymać główny pęd, a następnie gwałtownie pociągnąć za odrost, aby go wyłamać. Dzięki tej metodzie usuniesz najniżej zlokalizowaną tkankę roślinną, co zapobiegnie odrastaniu w tym miejscu. Jeśli jedynym wyjściem okaże się odcięcie ich sektorem, odrosną ponownie z tkanki pozostawionej u podstawy.

Jeśli to możliwe, oderwij odrosty – ścięte mogą odrosnąć

Nie zapomnij

- **Podlewaj nowo założony trawnik z rolki w czasie upałów i suszy**
- **Przytnij topiary z roślin iglastych, aby zachować ich proste krawędzie**
- **Usuń z krzewów zimozielonych pędy z niestabilną wariegacją**
- **Utrzymuj czystość poidełek dla ptaków i uzupełniaj je świeżą wodą**

Umieść rośliny doniczkowe na podstawkach, aby w pełni wykorzystać letnie opady deszczu

Przygotuj rośliny przed wyjazdem na wakacje

Przed wyjazdem na wakacje porządnie namocz rośliny i umieść je na podstawkach lub w kuwetach, tak by w razie opadów deszczu zwiększyć im dostęp do zapasu wody. Możesz również napełnić podstawkę, aby zapewnić zapas wody na dzień lub dwa. Sprawdź prognozę pogody i jeśli spodziewasz się słonecznych dni, przenieś wszystkie rośliny do cienia, aby ograniczyć utratę wody.

Możesz także odciąć niektóre z najstarszych dolnych liści, aby jeszcze bardziej ograniczyć utratę wody. Roślina, do czasu twojego powrotu do domu, odrośnie i będzie wyglądać na odświeżoną.

Usuń zaschnięte ścinki trawy z podwozia kosiarki

Zadbaj o czystość kosiarki

Usuń mokre ścinki trawy ze spodu kosiarki, aby nie gromadziły się i nie blokowały ostrzy. Odłącz ją od zasilania, a następnie odwróć. Użyj tępej skrobaczki, aby usunąć cięższe zabrudzenia, a następnie zakończ czyszczenie szczotką o sztywnym włosiu. Na koniec spryskaj ostrza i mechanizm obrotowy olejem penetrującym.

Przejrzyj obumarłe rośliny

Sprawdź, czy pośród twoich roślin doniczkowych nie ma obumarłych okazów. Wszystkie rośliny powinny już wejść w fazę wzrostu, więc jeśli tak się nie stało, warto spróbować dowiedzieć się, dlaczego.

Z pomocą łopatki podważ i wyjmij roślinę z doniczki. Od razu zauważysz, jeśli jej korzenie obumarły – będą suche i dadzą się łatwo oderwać. Jeśli roślina nagle zwiędła i obumarła, winowajcą może być opuchlak truskawkowiec, który jest częstym szkodnikiem roślin doniczkowych. Sprawdź, czy w podłożu znajdującym się w pobliżu korony rośliny nie ma białych larw z brązowymi głowami. Jeśli je znajdziesz, opróżnij całą doniczkę, oczyść korzenie rośliny i posadź ją w nowym podłożu.

Usuń wszystkie martwe rośliny i postaraj się dowiedzieć, co im zaszkodziło

Pozostaw pełne konewki

Istnieje kilka powodów, dla których warto pozostawić napełnione konewki po zakończeniu podlewania w danym dniu. Używając wody ze zbiornika na deszczówkę zwolnisz w nim miejsce na wypadek deszczu. Pełna konewka jest również mniej podatna na przewrócenie i uszkodzenia podczas wietrznej pogody.

Jeśli musisz polegać na korzystaniu z wody z kranu, nadal warto pozostawiać pełne konewki, ponieważ woda z sieci wodociągowej bywa bardzo zimna. Woda pozostawiona w konewce ogrzeje się do temperatury otoczenia, dzięki czemu delikatne rośliny będą mniej narażone na szok podczas podlewania.

eprasa.pl cd44a5ba98

Zmniejsz podatność róż na choroby

Oberwij pożółkłe liście róż, zwłaszcza jeśli zauważysz na nich oznaki czarnej plamistości. Sprawdź, czy liście nie leżą też na ziemi i wszystkie pozbieraj. Zarodniki chorób grzybowych, takich jak mączniak i czarna plamistość, utrzymują się na opadłych liściach leżących wokół rośliny, co sprawia, że nawroty choroby będą nieuniknione, zarówno tego lata, jak i w przyszłym roku.

Użyj wiadra do zebrania wszystkich liści i oddaj je do punktu zbioru odpadów komunalnych, gdzie zostaną skompostowane w tak wysokich temperaturach, że zarodniki grzybów zostaną doszczętnie zniszczone.

Uporządkuj róże, usuwając wszelkie wyblakłe lub chore liście

Rozdrobnij materiał roślinny przed dodaniem go do pojemnika na kompost – ulegnie szybszemu rozkładowi

Wykorzystaj kompostownik do maksimum

Nadszedł idealny czas na uzupełnianie kompostownika, który jest teraz gorący i najbardziej wydajny. Odpowiednia wilgotność i natlenienie są kluczem do udanego kompostowania. Tnij materiał roślinny w trakcie wrzucania go do kompostownika, aby przyspieszyć proces rozkładu. Zielone materiały oraz ścinki trawy dostarczają wilgoci i zastrzyku azotu, co pozwala utrzymać wysoką temperaturę pryzmy. Wmieszaj do niej taką samą ilość brązowego materiału, takiego jak słoma, rozdrobnione ścinki pozostałe po przycinaniu roślin oraz rozdarty karton. Przyczynią się one do powstawania kieszeni powietrznych w kompoście i dostarczą dużych zapasów węgla potrzebnego w procesie rozkładu.

Żółte lepy pomagają przerwać cykl życiowy ziemiórek

Zwalczaj ziemiórki

Ziemiórki składają jaja w wilgotnym podłożu, a wylęgające się larwy mogą uszkadzać korzenie delikatnych nowych siewek i sadzonek. Aby zapobiec atakom ziemiórek na rośliny, stosuj nicienie oraz żółte lepy. Podlewaj rośliny jak zwykle, ale wodą wymieszaną z preparatem z nicieniami. W ten sposób nicienie (*Steinernema feltiae*) trafią do ziemi lub podłoża i tam rozprawią się z larwami. Po podlaniu wszystkich roślin rozwieś lepy, aby wyłapać dorosłe osobniki i powstrzymać je przed składaniem kolejnych jaj.

Nie zapomnij

- Nawadniaj dogłębnie nowo posadzone drzewa w okresie suszy
- Nadal zrywaj kwiaty groszku pachnącego, aby otrzymać ich jeszcze więcej
- Potrząsaj wiechami kukurydzy, aby zapewnić równomierne rozłożenie ziarniaków w kolbie
- Zbierz pierwsze wczesne ziemniaki na początku miesiąca i drugie wczesne ziemniaki pod koniec miesiąca
- Przestań podlewać cebulę i szalotkę, ponieważ są prawie gotowe do zbioru

TEKST: ROSIE YEOMANS, BEECHGROVE WORDS; SCOTT SMITH
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS

eprasa.pl cd44a5ba98

Postaraj się poprowadzić pędy tak poziomo, jak to możliwe, aby pobudzić rośliny do kwitnienia i móc przymocować je do podpór

Róże pnące pod kontrolą

Podwiąż długie nowe pędy róż pnących, aby uchronić je przed złamaniem na wietrze oraz mieć pewność, że zakryją podpory i zakwitną w przyszłym roku. Załóż rękawice, aby ochronić dłonie przed kolcami.

Ostrożnie pociągnij pędy w dół, starając się ich nie złamać i przywiąż je do podpory miękkim sznurkiem – wiązanie powinno być dosyć luźne, tak by grubiejące pędy miały miejsce na wzrost. Im bardziej poziomo prowadzone są łodygi, tym lepiej będą kwitnąć na całej długości, a nie tylko na wierzchołkach.

Przycinaj wszystkie pędy, które zmierzają w złym kierunku lub wpychają się pomiędzy inne rośliny.

Przytnij przewrócone chabry, aby pobudzić do wzrostu nowe pędy kwiatowe

Przytnij chabry

Aby uzyskać nową partię kwiatów, wytnij stare pędy kwiatowe chabrów, które opadły na ziemię. Pracuj wokół zewnętrznej części kępy i postaraj się sięgnąć do podstawy pędów, przycinając je tak nisko, jak to możliwe. Posiekaj ścinki, aby wrzucić je na kompost i podlej kępę, jeśli jest bardzo sucho.

Rosnące w pobliżu rośliny docenią dodatkowe światło po tym, jak zostały stłumione przez swojego energicznego sąsiada, a ze środka kępy wkrótce wyrosną nowe pędy kwiatowe.

Przytnij wysokie kosmosy

Odcinaj pojedyncze, cienkie pędy, które często wyrastają ponad główne liście na niedawno posadzonych kosmosach, w miarę jak zaczynają kwitnąć. Użyj sekatora, aby przyciąć pędy tuż nad zdrowym węzłem liściowym. Wrzuć miękkie ścinki na kompost.

Dzięki przycięciu kosmosów o tej porze uporządkujesz ich kształt, zachęcisz do rozkrzewiania się, nadasz im zwarty pokrój i w ciągu tygodnia lub dwóch pojawią się na nich nowe kwiaty. Ponadto nowe pędy oraz te pozostawione będą mniej podatne na złamania podczas wiatru i najprawdopodobniej nie będą wymagały palikowania.

Przytnij kosmosy, aby uzyskać mocniejsze i bardziej rozkrzewione rośliny z większą ilością kwiatów

Nie zapomnij

- **Kontynuuj ogławianie roślin rabatowych i usuń wszelkie więdnące lub chore liście**
- **Wzmocnij późno kwitnące byliny, podając im nawóz**
- **Uszczykuj nowe pędy fuksji, aby rośliny bardziej się rozkrzewiły**
- **Przytnij niechlujnie wyglądające rośliny alpejskie**

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl cd44a5ba98

Uzyskaj więcej kwiatów dalii

Aby dalie kwitły i zdrowo rosły, przez całe lato dokarmiaj je raz w tygodniu. Wybierz nawóz w płynie o wysokiej zawartości potasu, aby pobudzić je do produkcji kwiatów. Aby go zastosować, napełnij konewkę, sprawdź dawkę na opakowaniu, a następnie dodaj odmierzoną ilość nawozu. Podlej ziemię wokół podstawy rośliny, unikając spryskiwania płynem liści, zwłaszcza gdy jest słonecznie, ponieważ mogą one ulec poparzeniom.

Podlewaj dalie również w okresach suszy i sprawdź, czy podpory z tyczek są stabilne, aby uchronić pędy przed złamaniami. Regularnie usuwanie obumarłych kwiatów pobudzi roślinę do kwitnienia aż do jesieni.

Dalie należy regularnie podlewać i zasilać, aby kwitły nieprzerwanie przez całe lato

Ścinaj kwiaty groszku pachnącego razem z długimi łodygami, aby stworzyć pachnące bukiety dla siebie i przyjaciół

Zadbaj o kwitnienie groszku pachnącego

Ścinaj codziennie kwiaty groszku pachnącego, aby wypełnić swój dom zapachem i maksymalnie wydłużyć okres kwitnienia. Jeśli dopuścisz do uformowania się strąków nasiennych, kwitnienie zwolni i ostatecznie zatrzyma się. Przycinaj łodygi kwiatowe tuż nad liśćmi, używając do tego nożyczek lub sekatora ręcznego. Sprawdź również, czy nie przeoczyłeś zwiędłych kwiatów, które zaczynają tworzyć strąki.

Regularne nawożenie i podlewanie również przyspieszą kwitnienie. W okresach suszy rośliny szybciej zawiązują nasiona, więc porządnie je wówczas podlej i rozłóż wokół nich grubą warstwę ściółki z kompostu ogrodowego.

KROK PO KROKU Wysiej laki

Wysiej teraz do gruntu dwuletnie odmiany laków – na grządce lub na wolnym, słonecznym miejscu w ogrodzie, aby wiosną przyszłego roku zakwitły. Jesienią młode rośliny będą gotowe do umieszczenia na miejsca docelowe na rabatach i w pojemnikach, gdzie przezimują, a wiosną zaczną rosnąć. Pachnące kwiaty pojawią się w marcu lub kwietniu i będą się szczególnie dobrze komponowały z tulipanami i innymi wiosennymi kwiatami cebulowymi.

1 USUŃ wszelkie chwasty, a następnie wykonaj motyką lub łopatką płytki rowek, ewentualnie delikatnie wciśnij w ziemię tyczkę bambusową.

2 PODLEJ wzdłuż rowka, trzymając konewkę nisko przy ziemi, aby przygotować mokre podłoże pod wysiew.

3 WYSIEJ małe nasiona cienką warstwą wzdłuż rowka. Lekko przykryj ziemią, a następnie delikatnie dociśnij, aby nasiona miały kontakt z wilgotną glebą.

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl cd44a5ba98

Chcąc uzyskać naturalny wygląd, ułóż cebulki zimowitów w małych grupach

Posadź zimowity

Zimowity wytwarzają duże różowe lub białe kwiaty w kształcie kielichów. Posadź cebulki już teraz, aby jesienią cieszyć się ich pięknym wyglądem.

Zimowity najlepiej kwitną w pełnym słońcu, więc znajdź wolne miejsce z przodu rabaty i łopatką wykop dołki o głębokości 10-15 cm. Umieść w każdym z nich cebulkę spiczastym końcem do góry i przykryj ziemią. Podlej, a następnie oznacz miejsce żwirem, aby później przypomniał ci, gdzie znajdują się cebulki. Kwiaty ukażą się tej jesieni, a wiosną pojawią się liście. Chroń kwiaty przed ślimakami.

Zbierz kwiaty do wazonów

Chcąc wnieść odrobinę ogrodu do wnętrza, zbierz kwiaty, aby wyeksponować je w swoim domu. Przejrzyj rabaty i wybierz tylko kilka sztuk na raz, aby całkowicie nie zniknęły.

Chabry bławatki, szałwia muszkatołowa, rudbekia oraz czarnuszka – wszystkie świetnie nadają się na kwiaty cięte. Postoją dłużej w wazonie, jeśli zbierzesz je wczesnym rankiem lub o zmierzchu i od razu umieścisz w wiadrze z chłodną wodą, a następnie postawisz w zacienionym lub ciemnym miejscu. Pozostaw je tak na kilka godzin lub na noc, a następnie usuń dolne liście, ponownie przytnij końcówki łodyg i umieść w wazonie.

Zetnij chabry z długimi łodygami i od razu umieść je w wodzie

SZYBKIE ROZWIĄZANIA

Odśwież wiszące kosze, usuwając z roślin przekwitłe kwiatostany i przycinając bardzo długie lub podwiędłe pędy roślin rabatowych, takich jak bakopa, uczep, lobelia i werbena. Pozostaw młodsze, kwitnące pędy. Następnie dobrze podlej rośliny i podaj im nawóz w płynie.

Gdy kwiaty przywrotników zaczną przebarwiać się na brązowo, zetnij je u podstawy, używając sekatora

Uporządkuj przywrotniki

Gdy wyglądające niczym mgiełka kwiaty przywrotników zaczną przekwitać, przytnij je, aby nie rozsiewały się po całym ogrodzie. Przy okazji pobudzi to rośliny do wydania nowych kwiatów za kilka tygodni. Usuwanie przekwitłych, rozłożystych kwiatostanów, które zwieszają się nad trawnikiem zapobiegnie również obumieraniu trawy pod nimi, a tych wzdłuż ścieżek sprawi, że nie będą blokowały przejścia.

Przywrotniki rosną tak intensywnie, że możesz je tego lata przyciąć w ten sposób więcej niż raz, aby utrzymać je w ryzach. Użyj do tego nożyc lub chwyć większą ilość pędów w garść i utnij je sekatorem, a następnie wrzuć ścinki na kompost.

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl cd44a5ba98

Użyj dużego pojemnika o szerokości co najmniej 30 cm, aby podłoże zbyt szybko nie wysychało

Posadź rośliny przyjazne motylom

Skorzystaj z mocy kwiatów, aby przyciągnąć do ogrodu więcej motyli. Dzięki obsadzeniu donicy rozmaitymi gatunkami kwiatów wzbogacisz różnorodność odwiedzających owadów i przyczynisz się do stworzenia zdrowego ekosystemu. Rośliny te są łatwe do posadzenia na rabatach i w dużych pojemnikach.

Przed sadzeniem dobrze podlej nowe rośliny. Na miejsce sadzenia wybierz stanowisko z przepuszczalną glebą lub wypełnij duży pojemnik ziemią doniczkową bez torfu i wymieszaj ją z dodatkową porcją podłoża John Innes i kilkoma garściami żwiru, aby poprawić drenaż. Sadź rośliny tak, aby ich korony znajdowały się tuż nad powierzchnią gleby lub ziemi doniczkowej. Dociśnij je i porządnie podlej.

Lipiec może być gorącym i suchym miesiącem, więc podlewaj nowe rośliny regularnie do czasu, aż urosną i staną się silniejsze. Rośliny w pojemnikach potrzebują więcej wody niż te rosnące w gruncie i najlepiej przenieść je w zacienione miejsce, jeśli nadejdzie fala upałów. Przedstawione poniżej rośliny – po tym, jak się już dobrze ukorzenią – są bardzo odporne na suszę.

KROK PO KROKU Jak posadzić kwiaty przyjazne motylom

1 ZAPEWNIJ mikołajkom słoneczne stanowisko z dobrym drenażem. Te robiące wrażenie srebrzystoniebieskie rośliny o kwiatostanach wyglądem przypominające oset najlepiej radzą sobie w ubogiej glebie, więc idealnym dla nich miejscem jest ogród żwirowy, chociaż sprawdzi się większość dobrze przepuszczalnych gleb.

2 WYBIERZ bardzo słoneczne miejsce z dobrym drenażem dla lawendy. Ta odporna na suszę krzewinka doskonale nadaje się na obrzeże rabaty lub niski żywopłot, dobrze radzi sobie także w donicach. Jej pachnące kwiaty przyciągają motyle i całe mnóstwo pszczół.

3 POSADŹ driakiew na mieszanej rabacie w dobrze nasłonecznionym miejscu. Wybieraj spośród odmian o kwiatach różowych, fioletowych, białych lub ciemnobordowych. Regularnie przycinaj przekwitłe kwiatostany, aby zapewnić ciągłość kwitnienia. Młode rośliny należy chronić przed ślimakami.

4 UMIEŚĆ jeżówkę na środku słonecznej rabaty. Rośliny te pięknie się rozwijają w żyznej glebie, ale wymagają również dobrego drenażu. Ich długotrwałe kwiaty osadzone są na mocnych łodygach, a atrakcyjne główki nasienne są źródłem pokarmu dla ptaków.

TEKST: ROSIE YEOMANS. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM; NICK SMITH; REDAADOBESTOCK

eprasa.pl cd44a5ba98

Nawoź tylko te rośliny, które zostały niedawno podlane, aby uniknąć przypalenia tkanki roślinnej

Nawożenie roślin owocujących

Jeśli chcesz wydłużyć plonowanie roślin owocujących, podaj im nawóz. Rodzaj stosowanego nawozu zależy od tego, ile masz czasu. Niezależnie od wybranej metody, nawieź tylko te rośliny, który były niedawno podlewane, ponieważ natychmiastowe przyswojenie wysokiej koncentracji składników odżywczych może doprowadzić do przypalenia suchej tkanki roślinnej.

Wybierz nawóz o proporcjach składników odżywczych odpowiednio dostosowanych do potrzeb twoich upraw. Nawozy o wysokiej zawartości azotu pobudzają wzrost liści, więc są dobre dla sałaty i roślin kapustnych, ale nie dla pomidorów. Mieszanki o wysokiej zawartości fosforu wspomagają rozwój korzeni, więc są idealne do stosowania podczas sadzenia. Potas sprzyja kwitnieniu i zawiązywaniu owoców, więc nawozy o wysokiej zawartości potasu są najlepsze dla roślin owocujących. Nawozy są zwykle tak skomponowane, aby były odpowiednie dla określonych grup roślin.

W przypadku upraw doniczkowych stosuj płynne preparaty i nawozy granulowane o spowolnionym uwalnianiu składników, ale unikaj nawozów w proszku, które są dobre do nawożenia roślin rosnących w gruncie.

KROK PO KOKU Jak dokarmiać rośliny owocujące

1 DOKARMIAJ co tydzień uprawiane w doniczkach rośliny owocujące, takie jak pomidory, papryczki chili i ogórki, dodając płynny nawóz do konewki przed podlewaniem.

2 ROZSYP wokół rośliny dawkę granulowanego nawozu o spowolnionym uwalnianiu i podlej – stosuj jako alternatywę dla dokarmiania nawozem w płynie, jeśli nie masz zbyt wiele czasu.

3 PRZECZYTAJ instrukcję na opakowaniu, aby dobrać odpowiednią dawkę. Różni się ona w zależności od produktu i różnych grup roślin. Przekarmienie może przyczynić się do poparzenia roślin oraz zaburzyć ich wzrost.

4 PRZYGOTUJ nawóz z żywokostu. Wlej wodę do wiadra pełnego rozdrobnionych liści tej rośliny, przykryj i pozostaw na okres do czterech tygodni. Użyj 10 części wody na jedną część gnojówki z żywokostu, aby ją rozcieńczyć.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl cd44a5ba98

KROK PO KROKU Pobierz sadzonki dziurawca

1

2

3

4

Dziurawce to małe krzewy, które przez większą część lata pokrywają się żółtymi kwiatami, przyciągając mnóstwo zapylaczy. Można je łatwo rozmnożyć, pobierając teraz półzdrewniałe sadzonki z nowych pędów. Sadzonki powinny mieć miękki wierzchołek, a u nasady być zdrewniałe.

Po zasadzeniu należy zapewnić im wilgotne warunki, umieszczając je w przykrytej mnożarce – powinny ukorzenić się w ciągu sześciu do ośmiu tygodni. Pod koniec przyszłego roku będziesz mieć silne, młode rośliny gotowe posadzenia w docelowym miejscu.

1 WEŹ dwie doniczki podobnej wielkości i wypełnij jedną perlitem, a drugą uniwersalnym podłożem bez torfu. Następnie wysyp ich zawartość i wymieszaj wszystko ręcznie, aby uzyskać mieszankę 50:50 dobrze przepuszczalnego podłoża, idealnego do sadzonek.

2 WYBIERZ kilka nowych, niekwitnących pędów. Przytnij je poniżej pąka u podstawy, tak by miały 10-15 cm długości. Usuń dolne liście, odcinając je jak najbliżej pędu, lecz tak, by go nie uszkodzić.

3 UŻYJ noża lub ostrych nożyczek, aby przeciąć każdy liść na pół – dzięki temu zmniejszy się ryzyko stresu spowodowanego utratą wody podczas ukorzeniania sadzonki. Uszczknij również mały, miękki wierzchołek pędu, aby zapobiec jego gniciu.

4 WYPEŁNIJ doniczkę wcześniej przygotowanym podłożem, a następnie wciśnij w niego sadzonki, rozmieszczając je wokół krawędzi doniczki. Jeśli wolisz, użyj sadzaka do zrobienia dołka. Podlej, aby podłoże wokół sadzonek osiadło.

DOBRA RADA

Zafunduj swoim roślinom odrobinę przyjemności, przenosząc je na chwilę na zewnątrz, zwłaszcza jeśli prognozy przewidują opady deszczu. Umieść je w osłoniętym miejscu, z dala od silnego światła słonecznego i wysuszających wiatrów. Regularnie sprawdzaj prognozę pogody i wnieś je z powrotem do środka, jeśli przewidywane są burze lub ochłodzenie.

Uszczykuj pędy pomidorów

Kiedy pomidory kordonowe dorosną do samej góry podpory, uszczknij wierzchołek głównego pędu, tuż nad węzłem liściowym. Pomaga to skierować energię rośliny na produkcję owoców. Spowoduje to również pojawienie się po kilku dniach większej liczby pędów bocznych, ponieważ roślina będzie próbowała zastąpić nimi wierzchołek. Sprawdzaj i usuwaj pędy boczne, gdy tylko zauważysz, że wyrastają z połączeń między liśćmi a głównym pędem.

Zmniejsz również ilość wody dostarczanej roślinom, a uzyskasz słodsze owoce.

Usuń wierzchołek głównego pędu, aby rośliny skupiły się na owocowaniu

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS

eprasa.pl cd44a5ba98

KROK PO KROKU

Posadź rozety sukulentów

Nadszedł odpowiedni moment na podział sukulentów, takich jak rojniki, eszeweria i rozchodniki, które wypełniły doniczki i wytworzyły mnóstwo rozet bocznych, czyli młodych roślin. Po przesadzeniu umieść je w dobrze oświetlonym miejscu w szklarni lub na parapecie i od czasu do czasu podlewaj.

1 DELIKATNIE przechyl doniczkę i – przytrzymując dłońmi bryłę korzeniową – wyjmij z niej stłoczoną kępę sukulentów.

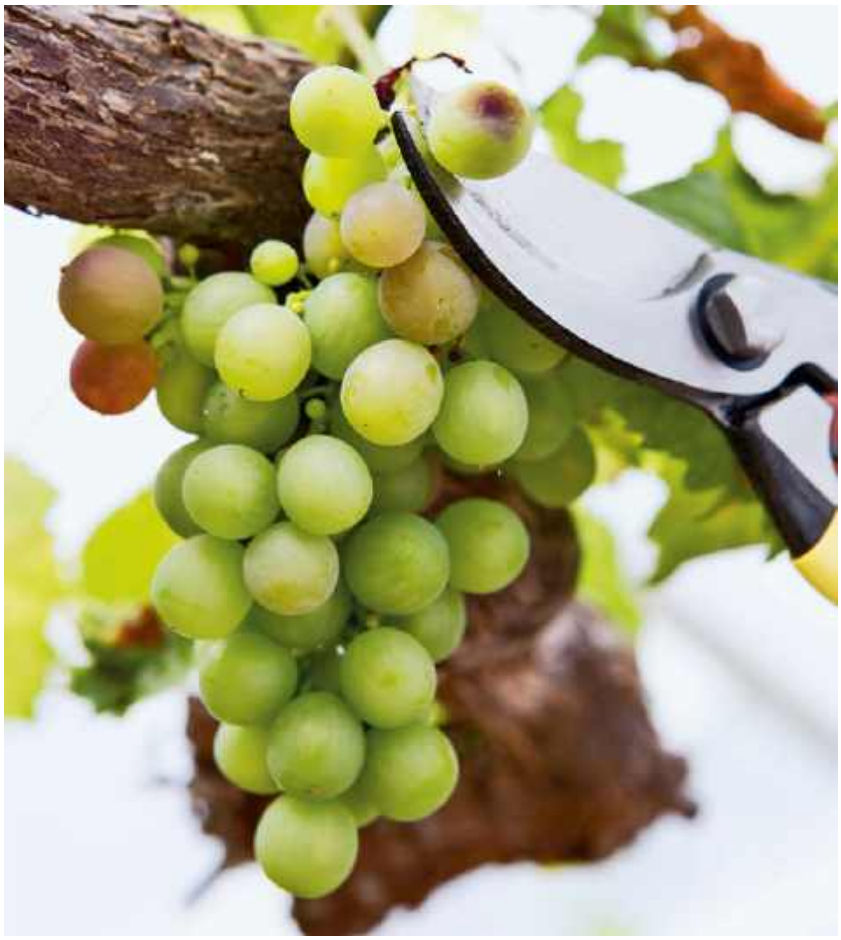

2 WETKNIJ palce w bryłę korzeniową, aby oddzielić poszczególne rozety, tak by każda z nich miała jak najwięcej korzeni.

3 POSADŹ rozety do osobnych doniczek. Użyj przepuszczalnego podłoża do roślin alpejskich i wsyp na wierzch warstwę żwiru.

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; TIM SANDALL

Odetnij wszystkie uszkodzone winogrona wraz z tymi najmniejszymi, zmniejszając kiść o połowę

Przerzedź stłoczone winogrona

Aby poprawić jakość winogron, należy przerzedzić gęste kiście. Poprawi to cyrkulację powietrza i zmniejszy ryzyko gnicia winogron. Chociaż jest to czasochłonny zabieg, warto go wykonać, aby uzyskać doskonałe kiście smacznych owoców.

Po pierwsze, wytnij wszelkie zniekształcone lub przebarwione owoce, z oznakami choroby grzybowej. Następnie usuń wszystkie małe, nierozwinięte winogrona. Obierz sobie za cel usunięcie 50% winogron, co może oznaczać ścięcie również kilku zdrowych owoców.

WYPATRUJ

oznak suchej zgnilizny wierzchołkowej

Sprawdź papryki, pomidory, ogórki i cukinie pod kątem usychających lub gnijących wierzchołków owoców. Jest to objaw choroby znanej jako sucha zgnilizna wierzchołkowa i wskazuje on na niedobór wapnia, spowodowany tym, że roślina nie transportuje skutecznie składników odżywczych do owoców. Usuń uszkodzone owoce, a następnie regularnie podlewaj rośliny, aby utrzymać wilgotność gleby i co tydzień podawaj im nawóz w płynie.

Nie zapomnij

- **Kontynuuj zbieranie owoców roślin szklarniowych, takich jak papryki i ogórki, sprawdzając je codziennie**
- **Pobierz sadzonki delikatnych roślin ozdobnych**
- **Pobudź do kwitnienia uśpione bulwy cyklamenów trzymane w pomieszczeniu, lekko podlewając doniczkę**
- **Kontynuuj wysiewanie sałat na cięte listki, aby uzyskać szybkie plony**
- **Otwieraj otwory wentylacyjne w ciągu dnia i zostawiaj otwarte drzwi szklarni podczas upałów**

eprasa.pl cd44a5ba98

Podlewaj kukurydzę cukrową w czasie suszy, ponieważ w ciepłe dni jej duże liście tracą dużo wilgoci

Zadbaj o kukurydzę

Podlewaj kukurydzę cukrową, jeśli gleba wyschnie. Polej wodą ziemię wokół roślin, a następnie zastosuj ściółkę, aby ograniczyć parowanie z powierzchni gleby. Kukurydza nie potrzebuje tak dużo wody, jak niektóre rośliny owocujące, ale miej na oku kolby – gdy zaczną pęcznieć, należy ponownie podlać rośliny, aby kolby lepiej się rozwijały. Kukurydzę odchwaszczaj regularnie ręcznie, ponieważ motyka może uszkodzić korzenie powierzchniowe. Jeśli uprawiasz ją na wietrznym stanowisku, podsyp glebę dookoła łodyg, aby lepiej zakotwiczyć te wysokie rośliny.

Zbierz porzeczki

Zrywaj czerwone porzeczki, gdy są jaskrawoczerwone i błyszczące. Za pomocą nożyczek lub sekatora odetnij całą kiść i umieść ją w płytkim pojemniku. Uważaj, aby go nie przepełnić, ponieważ owoce na dnie mogą ulec zgnieceniu.

Kiedy będziesz już w pomieszczeniu, ostrożnie usuń szypułki. Owoce czerwonej porzeczki można przechowywać w przykrytym pojemniku w lodówce przez kilka dni lub zamrozić, rozkładając je na tacy, którą następnie należy umieścić bez przykrycia w zamrażarce. Gdy zamarzną, przełóż je do woreczka. Jeśli chcesz przygotować z nich galaretkę, wystarczy usunąć resztki szypułek i liści.

Zerwij całą kiść, gdy wszystkie owoce są w pełni wybarwione na czerwono

KROK PO KROKU Wysiej fenkuł

Teraz, gdy dnie i noce są ciepłe i temperatury stabilne, możesz wysiać fenkuł. Ten rodzaj kopru tworzy napęczniałą podstawę łodygi lub „bulwę" o łagodnym, anyżowym smaku. Rośliny te nie lubią, gdy narusza się ich korzenie, dlatego przesadzanie im nie służy, chyba że najpierw wysiejesz je na rozsadę i ostrożnie przesadzisz, gdy rośliny są jeszcze młode. Aby jednak mieć największą szansę powodzenia, wysiej nasiona bezpośrednio do gruntu i wybierz odmianę odporną na przedwczesne wybijanie pędu kwiatostanowego, taką jak 'Dragon' lub 'Rondo'. Przerzedź sadzonki, tak by rosły w odległości 25 cm od siebie i porządnie je podlewaj, aby zapobiec przedwczesnemu wybijaniu pędów kwiatostanowych i pobudzić łodygi do pęcznienia.

1 WYBIERZ stanowisko w pełnym słońcu z dobrze przepuszczalną glebą i dokładnie je wypiel. Następnie krawędzią motyki lub łopatki wykonaj w ziemi rowek o głębokości 2 cm.

2 WYSIEJ nasiona rzadko wzdłuż rowka, a następnie przykryj je centymetrową warstwą ziemi. Delikatnie ugnieć grzbietem grabi, aby ziemia znajdowała się nieco poniżej rowka, a następnie podlej.

3 ZBIERZ bulwy po około trzech miesiącach, przecinając górną część korzenia palowego, aby nie naruszyć sąsiadujących roślin. Ewentualnie możesz wyjąć z ziemi kilka sztuk widłami.

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl cd44a5ba98

Zrywaj sałatę tuż przed spożyciem, aby w pełni delektować się jej świeżym smakiem

Zbieraj sałaty

Sprawdź, czy sałata głowiasta jest gotowa do zbioru, delikatnie ściskając jej środek – powinien być twardy. Jeśli tak jest, zbierz zewnętrzne liście wokół serca jedną ręką i utnij łodygę tuż poniżej pierwszych liści za pomocą ostrego noża lub sekatora, aby oderwać sałatę w całości.

Dolne liście mogą czasami wyglądać na sfatygowane, dlatego usuń je w razie potrzeby. Sprawdź również, czy wśród liści nie ma ślimaków – często chowają się tam, gdzie z łodygi wyrastają dolne liście. Umieść sałatę w torebce foliowej, aby zachować jej świeżość.

Nie zapomnij

- Zbierz czosnek na przechowanie, gdy jego liście zaczną żółknąć
- Okop warzywa kapustne, aby były dobrze zakotwiczone
- Wysiej nasiona kalarepy, rzodkiewki i orientalnych warzyw liściowych
- Podwiąż nowe pędy jeżyn
- Zbieraj owoce borówki amerykańskiej, gdy są w pełni wybarwione

Przytnij formowane jabłonie

Przytnij pędy boczne jabłoni prowadzonych w formie szpalerów, kordonów oraz w postaci sznura poziomego, aby poprawić ich kształt i zwiększyć owocowanie. Łatwo jest zauważyć, które pędy należy przyciąć – te, które wykraczają poza prawidłowy kształt drzewka. Tnij tuż nad pąkiem, skracając je do około jednej trzeciej długości. Roślina nadal potrzebuje tych nowych pędów, ponieważ są one dla niej źródłem energii, ale ich przycięcie będzie sprzyjać rozwojowi pąków owocowych na starszych, zdrewniałych częściach pędów za nimi.

Tego lata na drzewach pojawi się jeszcze więcej odrostów, które trzeba będzie ponownie przyciąć jeszcze w tym roku. Dzięki redukcji tych nadmiarowych pędów wystawisz owoce na światło słoneczne, co przełoży się na szybsze owocowanie.

Skróć wszystkie pędy boczne o dwie trzecie, tnąc tuż nad pąkiem

Regularnie sprawdzaj uprawę groszku, ponieważ strąki mogą szybko dojrzewać

Zbieraj smaczny groszek

Świeżo wyłuskanemu groszkowi niełatwo się oprzeć, a najlepszym sposobem na sprawdzenie, czy jest już dojrzały, jest zerwanie nabrzmiałego strąka i otwarcie go w celu spróbowania nasion. Niżej rosnące strąki będą gotowe jako pierwsze, dlatego kieruj się od podstawy rośliny w górę. Trzymaj roślinę w jednej ręce, a drugą obrywaj strąki – dzięki temu unikniesz przypadkowego złamania pędów. Zbieraj strąki regularnie, aby roślina wciąż dawała nowe plony.

W przypadku groszku cukrowego, zbieraj strąki w podobny sposób, gdy osiągną długość około 7 cm i zanim nasiona w środku napęcznieją.

Uprzątnij truskawki

Przytnij nadmiarowe rozłogi, które rozwijają się na sadzonkach truskawek rosnących w doniczkach. Te nowe młode rośliny nie mają jak się ukorzenić poza doniczką, więc będą posilać się energią pobieraną z rośliny matecznej. Spróbuj odnaleźć miejsce, z którego te wyglądające jak sznurki rozłogi wyrastają z rośliny i tam je odetnij.

Innym rozwiązaniem jest posadzenie rozłogów w osobnych doniczkach, aby wyrosły z nich nowe rośliny, które zaplonują w przyszłym roku.

Utnij niepotrzebne rozłogi z ukorzenionych truskawek, aby nie osłabiały rośliny matecznej

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; TIM SANDALL

eprasa.pl cd44a5ba98

Odpowiadamy na pytania ogrodników

Nasi eksperci opowiadają na wasze pytania, w tym dotyczące zrównoważonych metod zwalczania chwastów, najlepszych roślin dla zapylaczy i sposobów radzenia sobie z jeleniami

Bob Flowerdew
Bob jest autorem dziesiątek książek ogrodniczych, a także prezenterem radiowym i ogrodnikiem ekologicznym.

Anne Swithinbank
Miłośniczka uprawy owoców, warzyw i roślin domowych; Anne była wcześniej kierowniczką szklarni w ogrodzie RHS Garden Wisley.

Matt Biggs
Matt szkolił się w Kew i od ponad 30 lat profesjonalnie zajmuje się ogrodnictwem.

P Rośliny odporne na suszę na mój gorący balkon. Jakieś pomysły?

Leuan Williams

O MATT ODPOWIADA

Wybierz rośliny o szarych lub srebrnych liściach – i zioła, które można zbierać do gotowania oraz dzielić się nimi z dzikimi stworzeniami. Lawendy, takie jak 'Miss Muffet' o fioletowych kwiatach, która dorasta do 35 cm wysokości i osiąga taką samą szerokość, są magnesem na pszczoły. Wypróbuj także szałwię lekarską (*Salvia officinalis*) 'Icterina' o złocisto-zielonych liściach oraz niebieskich kwiatach, wawrzyn szlachetny (*Laurus nobilis*) o wczesnych żółtych kwiatach, a także nisko rosnący tymianek (*Thymus*) 'Fragrantissimus' o pomarańczowym zapachu i białych kwiatach uwielbianych przez pszczoły. Zawciąg pospolity (*Armeria maritima*) to zwarta, wcześnie kwitnąca, odporna na suszę roślina zimozielona.

Wokół krawędzi doniczek i pojemników możesz uprawiać małe rośliny cebulowe, takie jak różowe, kwitnące jesienią cyklameny bluszczolistne (*Cyclamen hederifolium*), które zimą zdobią ogród marmurkowymi, ciemnozielonymi liśćmi. Kwiaty zawilca (*Anemone pavonina*) przybierają wiosną żywe, niemal opalizujące szkarłatne, różowe lub fioletowe barwy. Warto również rozważyć mniejsze odmiany tulipanów, takich jak tulipany Klusjusza (*Tulipa clusiana*) o efektownych, dwubarwnych kwiatach.

PiO ODPOWIEDŹ EKSPERTÓW
Rośliny doniczkowe lubiące słońce

Szałwia lekarska (*Salvia officinalis*) uwielbia ciepło i potrzebuje niewiele wody

Eonium (*Aeonium*) 'Zwartkop' nie wymaga wiele uwagi przez całe lato

O ANNE ODPOWIADA

Jeśli chodzi odpowiednie na balkon, odporne na upały i suszę rośliny, na myśl przychodzą mi fioletowoczarne rozety sukulenta eonium (*Aeonium*) 'Zwartkop'. Pięknie wybarwiają się w słońcu i osiągają wysokość około 1 m, ale należy je przezimować w chłodnym, jasnym i zabezpieczonym przed mrozem pomieszczeniu. Jeśli chcesz mieć latem kolorowe kwiaty, podsadź go płożącą się portulaką wielokwiatową (*Portulaca grandiflora*).

Rośliny śródziemnomorskie o srebrzystych liściach są dobrze przystosowane do słonecznych balkonów. Lubię zimozielonego żeleźniaka (*Phlomis italica*), będącego wytrzymałym krzewem o wysokości około 60 cm, którego pokryte meszkiem pędy latem zdobią zebrane w okółki liliowo-różowe kwiaty. Podobnej wysokości kocanka włoska (*Helichrysum italicum*) tworzy gęstą masę pędów o aromatycznych, srebrzystych liściach i drobnych żółtych kwiatach. Dobrze sprawdzą się także śródziemnomorskie zioła, takie jak szałwia, tymianek, rozmaryn oraz lawenda.

P Czy mogę zdusić jeżyny skoszoną trawą?

Susan Ellis

O BOB ODPOWIADA

Tak, w pewnym sensie… być może. Każda roślina, której liście nie są w stanie wydostać się na światło, będzie próbowała produkować więcej pędów, aż w końcu, wyczerpana, obumrze. Dlatego jeśli będziesz kontynuowała przykrywanie nowych pędów, pokonasz roślinę.

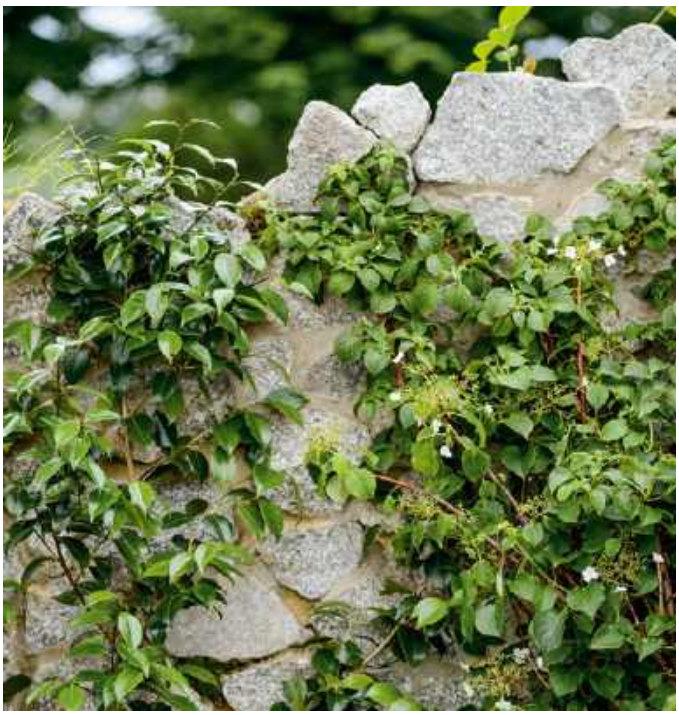
Problem pojawia się wtedy, gdy pędy rośliny wydostaną się na światło w innym miejscu, którego nie jesteś w stanie dosięgnąć lub zobaczyć, na przykład po drugiej stronie budynku lub ogrodzenia. Pomijając jednak ten fakt, pozbawienie rośliny dostępu do światła zadziała, o ile będziesz wytrwała i bardzo skrupulatna. Żaden liść nie może rozwinąć się w słońcu, w przeciwnym razie twój wysiłek pójdzie na marne. Możesz więc użyć arkusza nieprzezroczystej folii, kartonu, płyt betonowych oraz grubej warstwy ściółki – a nawet czarnych plastikowych wiader. Działają naprawdę dobrze, jeśli uda ci się tak je umieścić, aby całkowicie przykryły przyciętą koronę krzewu jeżyny.

Nie pozwól, aby wierzchołki pędów dotykały gleby, ponieważ mogą się ukorzenić

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM; TIM SANDALL

eprasa.pl cd44a5ba98

Hortensja pnąca może rosnąć w cieniu i jest uwielbiana przez zapylacze

P Jakieś pnącza dla zapylaczy w cieniu?

Alison Louise

O MATT ODPOWIADA
Bluszcze są dobrymi roślinami dla dzikich stworzeń – zapewniają siedliska dla owadów, schronienie dla ptaków gniazdujących, późne kwiaty dla motyli, pszczół, os oraz much, a także zimowy pokarm dla ptaków.

Wspinająca się za pomocą korzeni przybyszowych hortensja pnąca (*Hydrangea anomala* subsp. *petiolaris*), której liście wiosną są soczyście zielone, a jesienią przebarwiają się na żółto, dość szybko pokryje ścianę. Przywarka japońska (*Schizophragma hudrangeoides*) jest podobna, z przylistkami w kształcie łez.

W miejscach częściowo zacienionych możesz poprowadzić przy ścianie pigwowca japońskiego (z rodzaju *Chaenomeles*); pigwowiec okazały (*Chaenomeles speciosa*) 'Nivalis' ma wczesnowiosenne białe kwiaty, które pojawiają się na nagich pędach, 'Toyo-nishiki' ma wiosną zarówno białe, jak i bladoróżowe kwiaty, a odmiana 'Moerloosei' jest podobna, ale kwitnie później, od marca do maja.

P Czy mogę pozbyć się skrzypu polnego bez użycia paskudnych chemikaliów?

Skrzyp polny jest jednym z najtrudniejszych chwastów do wykorzenienia

Sarah Hatton

O ANNE ODPOWIADA
Skrzyp polny jest spokrewniony z roślinami drzewiastymi sprzed 400 milionów lat, których skamieniałości znajdują się w złożach węgla.

Kontynuuj jego wyrywanie lub zaduszanie. Warto również zamontować podziemną barierę korzeniową – ale pamiętaj, że kłącza skrzypu polnego mogą sięgać głębiej niż 1,8 metra.

P Jak mogę przyciągnąć więcej ptaków do mojego ogrodu?

Linda Knight

O BOB ODPOWIADA Zapewnij im schronienie, wodę i pokarm. Stwórz również więcej miejsc do odpoczynku i na nocleg z roślin zimozielonych, iglastych oraz gęstych krzewów, a także dodaj więcej budek lęgowych – o wiele więcej. Cenne są też poidełka, w których ptaki mogą się bezpiecznie napić i wykąpać. I pokarm – ale nie karma dla ptaków „z promocji": to śmietnik. Jako ogrodnicy chcemy przyciągnąć ptaki owadożerne, więc najlepsze są suszone larwy mącznika i im podobne.

Zapewnij ptakom bezpieczny dostęp do wody, a przyciągniesz je do swojego ogrodu

P Skoro CO_2 jest dobry dla roślin, dlaczego dążymy do osiągnięcia zerowej emisji?

Steve Clarke

O ANNE ODPOWIADA Przypomnij sobie cykl węglowy ze szkoły. Węgiel dostaje się do atmosfery jako dwutlenek węgla (CO_2) i jest pochłaniany przez rośliny. Zwierzęta zjadają rośliny i wykorzystują węgiel w swoich organizmach. Zarówno zwierzęta, jak i rośliny umierają, rozkładają się, a zawarty w nich węgiel wraca z powrotem do atmosfery. Węgiel jest również magazynowany w glebie, skałach, paliwach kopalnych i oceanie.

Od tysiącleci cykl węgla w przyrodzie przebiega dobrze i chociaż różne wydarzenia spowodowały wahania, to mają one tendencję do utrzymywania się przez dłuższy czas. Wycinka lasów i spalanie paliw kopalnych powodują emisję dużej ilości węgla i innych gazów cieplarnianych, które zatrzymują promieniowanie słoneczne w atmosferze. „Zerowa emisja netto" oznacza zrównoważenie produkowanych przez nas gazów cieplarnianych w jednym sektorze przez zmniejszenie ich emisji w drugim lub znalezienie sposobów na pochłanianie nadmiaru dwutlenku węgla z atmosfery. Więc tak, CO_2 jest niezbędny do życia, ale jego nadmiar powoduje globalne ocieplenie.

Rośliny potrzebują CO_2, lecz jego poziom w atmosferze zwiększył się wskutek działalności człowieka

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; GETTY/JACKIE BALE/EMER1940; JASON INGRAM

eprasa.pl cd44a5ba98

P Czy mogę samodzielnie przygotować nawóz dla roślin?

Helen Simpson

O MATT ODPOWIADA
Gnojówka z pokrzyw jest bogata w azot, żelazo, potas i pierwiastki śladowe. Załóż rękawice, aby zebrać młode liście, następnie porwij je lub potnij, napełnij nimi wiadro i zalej wodą, tak by sięgała po sam brzeg. Umieść na wierzchu cegłę, aby liście pozostały zanurzone, a po trzech lub czterech tygodniach nawóz będzie gotowy do użycia. Przed zastosowaniem należy rozcieńczyć go wodą w proporcji 1:10-1:20.

Podobną metodę stosuje się w przypadku żywokostu. Utnij liście u podstawy dojrzałych roślin, rozdrobnij je nożycami, wrzuć do pojemnika i obciąż cegłą – nie dodawaj wody. W miarę rozkładu liści zlewaj pojawiający się płyn do wiadra i uzupełniaj pojemnik świeżymi liśćmi. Im ciemniejszy jest wyprodukowany koncentrat, tym bardziej będziesz musiała go rozcieńczyć. Płyn z wermikompostownika również można stosować jako nawóz.

Dodaj wodę do pokrzyw, aby uzyskać naturalny, domowy nawóz

P Czy połamane plastikowe doniczki można poddać recyklingowi?

Katya Alldis

O ANNE ODPOWIADA
Najlepszym rozwiązaniem jest znalezienie centrum ogrodniczego oferującego usługę zwrotu doniczek, które przyjmie również te uszkodzone. Nowoczesne doniczki w kolorze szarobrązowym w pełni nadają się do recyklingu. Innym sposobem jest kupowanie roślin od szkółek, które uprawiają rośliny na otwartym terenie i sprzedają je z odkrytymi korzeniami.

Drewniane kuwety przetrwają lata, jeśli zimą będziesz je trzymać w suchych warunkach

P Jakie są plusy i minusy drewnianych kuwet do wysiewów?

Dionne Sambrook

O BOB ODPOWIADA Dorastałem z drewnianymi kuwetami: dłużej mi służyły i nie były tak kruche, jak te plastikowe, więc generowały mniej strat spowodowanych upadkiem. Drewno może być teoretycznie bardziej podatne na przenoszenie szkodników i chorób, ale w minimalnym stopniu. Plastikowe kuwety można naprawić taśmą klejącą. Drewno ma zdecydowanie większe walory estetyczne.

Ścieżka powinna być dobrze wykoszona, aby można było spacerować po łące

P Jak w prosty sposób założyć łąkę kwietną?

Barbara Dodd

O BOB ODPOWIADA
Najprostszą metodą jest po prostu zaprzestanie koszenia części trawnika, pozwalając trawom rosnąć, kwitnąć, wysiewać nasiona i naturalnie opadać, co zwabi więcej dzikich zwierząt, małych i dużych.

Jednak ze względu na to, że trawa lubi rywalizować z innymi roślinami, tym drugim może być trudno rozpocząć wzrost. Dlatego też, aby kwiaty łąkowe miały szansę się przyjąć, trzeba powstrzymać wzrost trawy. Można to zrobić poprzez usunięcie kawałków darni, aby odsłonić glebę, którą będzie można obsadzić innymi roślinami. Innym sposobem jest zniszczenie płatów darni, tymczasowo układając na niej duże kamienie ścieżkowe – a następnie po trzech lub czterech miesiącach ułożyć je w nowy wzór, a pozostałe po nich miejsca z gołą glebą obsadzić kwiatami łąkowymi.

P Jak przekształcić trawnik w trawnik z koniczyną?

Marcie Ford

O ANNE ODPOWIADA
Nasz trawnik we wschodnim Devon jest usiany dzikimi kwiatami, które kiedyś nazywano chwastami. Do roślin kwitnących, które sprawdzą się na trawnikach, należą te płożące się wśród źdźbeł traw i będące w stanie wypuścić pąki kwiatowe oraz zakwitnąć pomiędzy jednym koszeniem a drugim. Głowienka pospolita (*Prunella vulgaris*), stokrotki i biała koniczyna (*Trifolium repens*) wypełniają nasze trawniki kwiatami, przyciągając wiele owadów zapylających oraz – pomimo wielu spacerów na bosaka – nikogo jeszcze nie użądliła pszczoła.

Koniczyna jest odporna na suszę, a bakterie w brodawkach korzeniowych wiążą azot z atmosfery, co jest korzystne dla traw. Jeśli znasz kogoś, kto ma koniczynę i może poświęcić dla ciebie kawałek lub dwa darni, wprowadzenie jej na trawnik wiosną, jesienią lub podczas wilgotnej pogody latem, a następnie regularne jej podlewanie byłoby tanią i łatwą metodą na stworzenie trawnika z koniczyną. W przeciwnym razie wykonaj wertykulację trawnika jesienią lub wiosną i wysiej w tym miejscu nasiona koniczyny.

PiO GORĄCY TEMAT
Trawniki dla dzikich stworzeń

Trawniki z koniczyną są świetne dla dzikich zwierząt i bardzo łatwe w pielęgnacji

eprasa.pl cd44a5ba98

Wytrwałość popłaca, gdy mamy do czynienia z podagrycznikiem pospolitym

P Podagrycznik pospolity! Wykopałam go i wymieniłam ziemię. Czy to wystarczy?

Shell Study

O ANNE ODPOWIADA
Na obszarach, które budzą twoje obawy, uprawiałbym tylko jednoroczne kwiaty lub warzywa. W ten sposób będziesz miała możliwość usunięcia wszelkich odrostów po tym, gdy pod koniec sezonu usuniesz resztki swoich roślin. Jeśli pozwolisz tym kłączom owijać się wokół korzeni bylin, wrócisz do punktu wyjścia.

Przyciągnij stworzenia do oczka wodnego, zapewniając im wiele miejsc, w których mogą się ukryć

P Co zrobić, aby żaby złożyły skrzek w moim oczku wodnym?

Linda Healy

O MATT ODPOWIADA Zapewnij żabom schronienie, wykorzystując do tego rośliny w oczku wodnym i wokół niego oraz umieszczając w pobliżu kłody, stosy gałązek lub kamienie. Oczko wodne powinno być częściowo nasłonecznione i częściowo zacienione, a jego głębokość powinna wynosić co najmniej 60 cm. Pomocny będzie też jeden pochyły brzeg. Pozwól żabom przybyć do oczka naturalnie – nie wprowadzaj do niego skrzeku z innych miejsc.

Funkie rosnące w pobliżu innych roślin są bardziej podatne na ataki ślimaków

P Funkie: czy są jakieś odmiany, które ślimaki zignorują?

Lorraine Watling

O MATT ODPOWIADA
Spróbuj odmiany, takie jak funkia sina (*Hosta sieboldiana*), 'Devon Green', 'Sum and Substance' i 'Winter Snow'.

Postaraj się też zwabić do ogrodu drapieżniki, takie jak chrząszcze, stosuj nicienie i nie zapomnij o ręcznym zbieraniu ślimaków. Są one bardziej aktywne w okresach wysokiej wilgotności i uwielbiają ciemne, wilgotne miejsca, dlatego rozłóż w ogrodzie stare worki po ziemi, aby zwabić pod nie ślimaki.

P Czy są jakieś alternatywy dla perlitu i wermikulitu?

Johanna Stirling

O BOB ODPOWIADA
Żwir ogrodowy i piasek doskonale nadają się do zwiększenia napowietrzenia oraz drenażu podłoży do siewów i roślin doniczkowych. Są one cięższymi i chłodniejszymi materiałami, ale pomimo tego dobrze zastępują perlit i wermikulit. Ziemia liściowa jest kolejnym zamiennikiem. Skruszony węgiel aktywny jest zamiennikiem o bardziej podobnym działaniu, a przy tym ma dodatkową zaletę „słodzenia" podłoża (pochłaniania różnych toksyn i zanieczyszczeń).

Żwir ogrodowy i ostry piasek należy przechowywać w stanie suchym, aby ułatwić ich mieszanie

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM; TIM SANDALL

eprasa.pl cd44a5ba98

Wywłócznik kłosowy jest wspaniałą rośliną dotleniającą dla zdrowych oczek wodnych

P Stagnacja wody w oczku wodnym. Pomocy!

Jane Saskia

O MATT ODPOWIADA Wprowadź mieszane rośliny wodne do oczka, w tym podwodne gatunki natleniające, gatunki o wysokich łodygach oraz te pływające. Regularnie usuwaj z niego zanieczyszczenia i w razie potrzeby uzupełniaj wodą deszczową. Późne lato i wczesna wiosna to najlepszy czas na usuwanie szlamu.

P Nornice niszczą mój ogród. Jak temu zaradzić?

Gill Timms

O BOB ODPOWIADA Problemy z nornicami wydają się narastać i rzeczywiście stworzenia te są odpowiedzialne za wiele szkód. Czy jednak na pewno są to tylko nornice? Liczba szczurów rośnie i wyrządzają one podobne szkody. W każdym razie pułapki mogą być skutecznym rozwiązaniem. Aby jednak zapobiec niepotrzebnemu cierpieniu, najlepiej będzie, jeśli rozmieści je i zadba o ich sprawdzanie profesjonalista. Więcej porad od RSPCA można znaleźć na **www.bit.ly/rats-mice.**

Najcenniejsze dla ciebie rośliny możesz chronić, uprawiając je w doniczkach stojących na cegłach w tacach z wodą, tak by były otoczone fosą. Dodaj trochę oleju spożywczego do wody, aby powstrzymać komary i ich larwy. Świeżo podlane grządki, zwłaszcza te z nowymi roślinami, gdzie gleba jest miękka i wilgotna, są dla szkodników łatwym miejscem do kopania, więc utrudnij im to, umieszczając w glebie szpilki wycięte z drucianych wieszaków na ubrania.

Nornice żywią się szeroką gamą roślin, nasion i owoców

P Jak powstrzymać jeleniowate przed wyrządzaniem szkód w moim ogrodzie?

Lizzie Rymer

O ANNE ODPOWIADA Sarny regularnie odwiedzają nasz ogród. W tym roku udało im się dopaść zaskakująco ogromną różnorodność roślin, w tym akant oraz rdest, chociaż oba odrosły. Bardziej irytują mnie, gdy skubią świeże pędy róż oraz korę, liście i pędy młodych drzew, takich jak moja urocza brzoza chińska. Ogrodzenie ogrodu kuchennego je odstraszyło; niewielu jeleniom udało się przeskoczyć spiczaste palisady ustawione na różnych wysokościach. W końcu zaczęłam po kolei przenosić moje róże na ten w większości obsadzony roślinami jadalnymi teren.

W pozostałej części ogrodu spryskuję wrażliwe rośliny drzewiaste środkiem odstraszającym jelenie i wybieram rośliny, których te zwierzęta nie lubią jeść, takie jak piwonia, ciemiernik, trytoma i naparstnica.

Naparstnice są doskonałą opcją, jeśli jelenie lubią odwiedzać twoją działkę

P Które rośliny są najlepsze dla zapylaczy?

Kim HL

O BOB ODPOWIADA Odmiana chruściny jagodnej (*Arbutus unedo*) 'Compacta', tolerująca wapń, ale preferująca gleby lekko kwaśne, osiąga 2,5 m wysokości. Preferuje osłonięte miejsca w pełnym słońcu lub półcieniu i od września do listopada ma kremowobiałe kwiaty oraz czerwone owoce.

Rozchodnikowiec (*Hylotelephium*), którego różowe kwiaty są magnesem dla bzygów, motyli i pszczół od późnego lata do wczesnej jesieni, jest odporny na suszę i uwielbia słoneczne stanowiska.

Wiele odmian niezawodnej i popularnej fuksji magellańskiej (*Fuchsia magellanica*) jest mrozoodpornych i bogatych w nektar i dobrze rozwija się zarówno w pełnym słońcu, jak i w półcieniu. Odmianę 'Lady Boothby' o małych, oberżynowo-karminowych pojedynczych kwiatach od lata do jesieni możesz uprawiać jako pnącze.

Wreszcie, dalia 'Bishop of Llandaff', o ciemnofioletowych liściach i czerwonych kwiatach, jest doskonała dla zapylaczy.

Najlepsze dla zapylaczy są otwarte kwiaty o prostej budowie

Żywopłoty z buka zwyczajnego świetnie wyglądają i filtrują zanieczyszczenia

P Pestycydy z pobliskiego pola przedostają się na naszą działkę. Co możemy zrobić?

Robert Jubb

O BOB ODPOWIADA Byłoby dobrze, gdyby udało się dojść do jakiegoś porozumienia. Mógłbyś nawet rozważyć zapłatę odszkodowania za straty w uprawach na pasie ziemi bezpośrednio przy twojej działce, ponieważ dochody rolnicze z hektara nie są wysokie.

Nie stosuj bariery ochronnej w postaci solidnego ogrodzenia lub muru – spowoduje to tylko odbijanie się oprysków, które następnie powędrują w górę, przeniosą się nad ogrodzeniem i rozprzestrzenią jeszcze dalej niż dotychczas. Ogrodzenie parawanowe zbudowane z warstw przepuszczalnego materiału odfiltruje wiele zanieczyszczeń, ale po kilku latach trzeba będzie je wymienić.

Najlepszym trwałym rozwiązaniem jest szeroki, gęsty żywopłot, który wchłonie wszelkie paskudztwa i powstrzyma je przed przedostaniem się na twoją stronę. Oczywiście tego typu bariera sama może ulec uszkodzeniom, dlatego powinna być wytrzymała i niedroga: wypróbuj głóg, ostrokrzew i buk.

ZDJĘCIA: TORIE CHUGG; SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; GETTY/ADRIAN COLEMAN; JASON INGRAM

eprasa.pl cd44a5ba98

Felieton

Opowieści Titchmarsha

Czasem wydaje nam się, że to telefoniczne apki potwierdzają, że żyjemy, ale **Alanowi** pomagają wrócić do rzeczywistości miejscowe kurki wodne

Czy masz jeden z tych smartfonów, które informują cię, ile zrobiłeś kroków danego dnia? Jeśli zapomnisz go ze sobą zabrać, czy nie czujesz, że ćwiczenia wykonane tego dnia są stracone? To szaleństwo! Snuję niniejsze refleksje, obserwując parę kurek wodnych na stawku – jedna z nich pływa w tę i we w tę, zbierając patyki i przekazując je partnerce, która siedzi na przypominającej gniazdo stercie gałązek o najróżniejszych kształtach, pośrodku kępy lilii wodnych. Jej zadaniem jest ułożenie tych znalezisk w domostwo dla mających przyjść na świat piskląt. Kurka numer jeden dostarcza patyki bezustannie, bez odpoczynku i założę się o co chcecie, że zapomniała smartfona.

Dlaczego nie budują gniazda w rosnących bliżej brzegu chaszczach kosaćców różnobarwnych, gdzie drapieżnikom trudniej byłoby je wypatrzyć? Może na środku stawiku czują się jednak bezpieczniej i mogą same łatwiej wypatrzyć niebezpieczeństwo? A może ma to jakiś związek z obecnością trzech kaczek krzyżówek – dwóch samców i samicy – które wydają się przekonane, że stawek należy do nich? W porównaniu z kurkami wodnymi wyglądają jak Arnold Schwarzenegger i chyba im się wydaje, że wielkość ma znaczenie. Pojawiają się u nas wiosną i znikają latem, podczas gdy kurki wodne rezydują tu przez cały rok.

> Czuję się świetnie, gdy apka powiadamia mnie, że zrobiłem dziesięć czy dwadzieścia tysięcy kroków, ale gdzie mi tam do ultrapracowitej kurki wodnej!

Przyciąganie do ogrodu dzikich stworzeń to jedna z największych radości ogrodnictwa. Nie uważam, że należy zaburzać naturalny porządek przyrody, ale gdy z kaczych jaj wykluje się potomstwo i flotylla kacząteк przemieszcza się po stawku za mamą, często wybiegam z domu, by nie pozwolić kurkom wodnym na utopienie tych maleństw, które najwyraźniej są postrzegane jako zagrożenie dla kurkowej progenitury. Pomimo różnicy wzrostu, dzięki ostrym dziobom i doskonałej zwrotności, kurki górują nad ciężkimi, niezgrabnymi kaczkami, nie wspominając już o bezradnych kacząteкach. Co roku liczę, ile kacząteк się wykluło – gdy tylko pojawiają się na wodzie w maju, jest ich zwykle z tuzin, ale jest pewne jak fakt, że jajko jest jajkiem, a kaczka kaczką, że codziennie będzie znikać co najmniej jedno pisklę, a dorosłość osiągną co najwyżej trzy. To skutki wszelkiego rodzaju niebezpieczeństw, w tym knowań kurek wodnych.

Choć kaczki potrafią wyprowadzić aż cztery lęgi w roku, na moim stawiku znoszą jaja tylko raz, za to znoszą ich dużo – pewnie to skutek tak wysokiej śmiertelności. Z kolei kurki wodne mają zdecydowanie mniej potomstwa. Składają od sześciu do dziesięciu jaj, ale rzadko widuję na wodzie więcej niż trzy-cztery czarne jak heban puchate kulki. Co powiedziawszy, kurki zwykle wyprowadzają na stawiku dwa-trzy lęgi rocznie, a najmłodsze pokolenie przebywa tu, dopóki nie rodzice nie przegonią ich, aby rozmnażały się gdzie indziej na własną odpowiedzialność.

Pomimo swojej brutalności wobec innych form ptasiego życia, kurki wodne są dobrymi rodzicami i opiekują się swoimi dziećmi lepiej, niż matka kaczka, która zwraca na swoje potomstwo znacznie mniej uwagi. Po upływie trzech tygodni od wylęgu małe kurki potrafią już o siebie zadbać, a po jakichś dwóch miesiącach latać. Użyłem słowa „latać", ale wolą gwałtownie biegać po ziemi, machając skrzydłami, aby dodać sobie pędu. Owszem, jak trzeba, wzbijają się w powietrze i czasem siedzą na naszej śliwce, ale najbardziej lubią zajadać ziarno pod karmnikami. Gdy się zbliżam, zwiewają jak Struś Pędziwiatr z kreskówki Looney Tunes, jednocześnie okazując niezadowolenie ostrym skrzekiem.

Naliczyliśmy w ogrodzie 53 gatunki ptaków – tyle byłem w stanie rozpoznać. Nauczyłem się cieszyć ich towarzystwem bez specjalnego krytycyzmu, ale nadal jest mi smutno, gdy na skutek stosowanej przez kurki wodne przemocy znikają kacząteк. A jednak, gdy tylko zaczynam upajać się przekazaną mi przez smartfonową apkę wieścią, że danego dnia zrobiłem dziesięć czy dwadzieścia tysięcy kroków, przypominam sobie, jak daleko mi do niezmordowanej kurki wodnej.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM
ILUSTRACJA: CHRIS MADDEN ILLUSTRATION

eprasa.pl cd44a5ba98

Gardeners' World EDYCJA POLSKA

Polska

Redaktor naczelna
Małgorzata Wójcik
malgorzata.wojcik@avt.pl

Redaktor merytoryczny
Łukasz Skop
lukasz.skop@avt.pl

Asystent wydawcy
Anna Cember
anna.cember@avt.pl

Współpracownicy
Anna Moroz,
Bożka Piotrowska,
Katarzyna Kaczan-Borowska,
Marta Karcz,
Grzegorz Falkowski,
Katarzyna Bellingham,
Małgorzata Kalemba-Drożdż

Marketing i reklama
Marta Zaczek
marta.zaczek@avt.pl
tel. 22 257 84 76

Anna Brzywczy
anna.brzywczy@avt.pl
tel. 883 125 997

DTP
Studio Adekwatna

Prenumerata
prenumerata@avt.pl
tel. 22 257 84 22 (godz. 10:00–14:00)

Kolportaż
Paweł Gago
pawel.gago@avt.pl
tel. 22 257 84 24

United Kingdom

Gardeners' World UK
Head of Content – Kevin Smith
Commercial Director – Rachel Clare

Immediate Media Co Ltd
CEO – Sean Cornwell

Group Managing Director – Alex White

CFO/COO – Dan Constanda

Director, Supply Chain & Licensing – Alfie Lewis

Director International, Licensing & Top Gear Magazine, UK – Tim Hudson

Head of Licensing – Tom Shaw

Head of Partners, Brand Management & Ethical Compliance – Molly Hope-Seton

Head of Syndication – Richard Bentley

BBC Studios, UK Publishing
SVP, Global Licensing – Stephen Davies

Director, Magazines and Consumer Products – Mandy Thwaites

Content Manager – Cameron McEwan

UK.Publishing@bbc.com
www.bbcstudios.com

Adres redakcji
„Gardeners' World. Edycja Polska"
ul. Leszczynowa 11
03-197 Warszawa
tel. 22 257 84 99
www.magazyngardenersworld.pl

Źródłowe materiały publikacyjne pochodzą z miesięcznika brytyjskiego „Gardeners' World".

© Copyright 2025 AVT

Mimo wszelkich starań przy opracowaniu materiału do tego czasopisma, wydawca nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek błędy w tym czasopiśmie.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczone na łamach pisma „Gardeners' World. Edycja Polska" treści reklamowe oraz artykuły promocyjne.

Wydawca
AVT-Korporacja Sp. z o.o.
ul. Leszczynowa 11
03-197 Warszawa tel. 22 257 84 99

Wydawnictwo AVT należy do Izby Wydawców Prasy

Miesięcznik, nr 7/2025

Magazyn jest wydawany na licencji brytyjskiego wydawnictwa Immediate Media Co Ltd

oraz BBC Studios

BBC Gardeners World magazine is published by AVT-Korporacja Sp. z o.o. under licence from BBC Studios, Television Centre, Wood Lane, London W12 7TQ. The Gardeners World logo and the BBC Blocks are the trade marks of the British Broadcasting Corpo-ration. Used under licence. © Immediate Media Company Limited. All rights reserved. Reproduction in whole or part prohibited without permission.

W następnym numerze...

sierpniowe wydanie

w sprzedaży pod koniec lipca

Wizyta w ogrodzie Great Dixter

Budleje na rabaty i do pojemników

Polecane sklepy ogrodnicze

Krotoszyn
Szkółka Bielawni Anna Bielawna
63-700 Krotoszyn, Ordonówny 1/lok. 6
66 471 28 30 • biuro@szkolkabielawni.pl
www.sklep.szkolkabielawni.pl

Płońsk
Centrum Ogrodnicze Eljan
09-100 Płońsk, Skarżyn, Wyszogrodzka 14
603 984 504 • info@eljan.eu
www.eljan.eu

Nowodworce
Davis & Kryjan-Gardens s.c.
Centrum Ogrodnicze
16-010 Nowodworce, Kwiatowa 7
85 744 15 95 • ogrody@dkgardens.pl
www.dkgardens.pl

Tuczempy
Centrum Ogrodnicze Piotrów
Alicja Piotrów
37-514 Tuczempy, Kwiatowa 7
16 623 19 84 • kwiaty.piotrow@wp.pl
www.ogrodnictwo-piotrow.pl

W tych sklepach zawsze znajdziesz magazyn „Gardener's World. Edycja Polska" oraz wydania specjalne.
Serdecznie zapraszamy wszystkie sklepy ogrodnicze do współpracy B2B:
22 257 84 99 (godz. 10:00–14:00) • prenumerata@avt.pl

eprasa.pl cd44e5ba98

Planta

na dobre w ogrodzie!

Pełna gama
produktów do ogrodu!

Zapraszamy do oglądania serii filmów instruktażowych „z Plantą w ogrodzie".

Na kanale YouTube systematycznie umieszczamy nowe filmy, subskrybcja pozwoli Wam być na bieżąco!

Zeskanuj QR kod!

z Plantą w ogrodzie!

Mieszanki traw, nawozy, **cebule kwiatowe,** podłoża, **agrotekstylia,**
kamienie ogrodowe, **nasiona,** akcesoria ogrodnicze

Planta Sp. z o. o., ul. Wyszyńskiego 16a, 33-100 Tarnów, biuro@planta.pl www.planta.pl

eprasa.pl cd44a5ba98

Źródło radości w Twoim ogrodzie

Odkryj łatwość z jaką PROLINE PREMIUM nawodni Twój ogród!
Graj w zielone, ciesząc się kwitnącymi grządkami i zawsze zielonym trawnikiem,
dzięki programowi wodnemu PROLINE.

Skanuj i przejdź do sklepu

PROLINE®
NARZĘDZIA Z CHARAKTEREM

eprasa.pl cd44a5ba98